

ÅRSRAPPORT 2018

Stiftelsen Antidoping Norge

ANTIDOPINGNORGE

INNHold

ÅRSBERETNING FRA STYRET	6
1 ADMINISTRASJON OG KOMMUNIKASJON	22
2 KONTROLL OG PÅTALE	38
3 FOREBYGGENDE ARBEID I IDRETTE	52
4 INTERNASJONALT OG MEDISINSK	60
5 FORSKNING OG UTVIKLING	72
6 DOPING SOM SAMFUNNSPROBLEM	80

APRIL 2019

STIFTELSEN ANDTIDOPING NORGE | ÅRSRAPPORT 2018

Forsidefoto: Martin Slottemo Lyngstad / Paragon Features

Redaksjon: Halvor H. Byfuglien og Lars Vestad

Design: Amund Nitter design

HILSEN FRA STYRELEDER

I en ideell verden kunne en tenke seg at antidopingarbeidet var overflødig. At alle krefter kjempet for en ren og rettferdig idrettskonkurranse og at unge mennesker drev en form for trening som var helsefremmende. Slik er det dessverre ikke.

Jeg har tidligere fått lov til å være del av styret i Verdens antidopingbyrå (WADA). I fjor fikk jeg muligheten til å tre inn i styret i Antidoping Norge og ta over ledervervet etter Valgerd Svarstad Haugland. Det er et verv jeg har påtatt meg med ydmykhet, stort engasjement og med ønske om å være del av en organisasjon som har som mål å utgjøre en forskjell. En forskjell på den internasjonale arenaen for å fremme viktige verdier både hva gjelder idrettsutøvelse og styresett, og en forskjell her hjemme i norske idretts- og ungdomsmiljøer.

Det har vært og er en turbulent tid for antidopingarbeidet. I en slik situasjon mener jeg det er viktig at Norge står tydelig opp for idrettens grunnleggende verdier. Toppidretten skal være ren og rettferdig, men det kan vi dessverre ikke ta for gitt. Det kan være behagelig å lukke øynene og tenke at doping er noe som ikke eksisterer, men bildene vi fikk servert fra VM i Seefeld gjorde det umulig å se bort. Den viste hvor spinnvill jakten på gull og edelt metall kan bli.

I ADNO er vi opptatt av å gjøre det vi kan for å bidra til at det er de ekte vinnerne som står øverst på seierspallen. Og i all beskjedenhet; jeg tror vi har bidratt ganske så betydelig de siste årene. Vi har vært tydelige i internasjonale fora for å påvirke WADA i Russland-saken, vi har og har hatt sentrale verv i myndighetsorganer og internasjonale særforbund og vi bidrar med å utvikle antidopingprogram i betydningsfulle idrettsnasjoner som Kenya.

Åpenhet og uavhengighet er viktige stikkord i det vi forfekter internasjonalt. Et annet viktig perspektiv vi er nødt til å løfte opp og frem er utøverperspektivet. Vi må legge til rette for at de blir hørt, og lytte til hva de har å si.

WADAS regelverk (World Anti-Doping Code) er 15 år i 2019. Mot slutten av året skal også en ny kode vedtas og en ny WADA-president velges. Slik jeg ser det er det ikke regelverket i seg selv som er det viktigste å jobbe med, men etterlevelsen av det. Det er fortsatt slik at det i for mange land og i for mange idretter ikke drives et robust antidopingprogram som følger grunnleggende prinsipper når det kommer til uavhengighet.

«Vi er nødt til å løfte opp og frem utøverperspektivet.»

Aksjonen i Seefeld viste også helt tydelig at det trengs et samspill mellom politi og godt utviklede antidopingbyråer for å avsløre dopingbruken i internasjonal toppidrett. Jeg har ingen tro på at idretten alene kan ta seg av kontrollen, og har heller ikke tro på at antidopingbyråer alene kan løse dopingutfordringen.

Også det arbeidet ADNO gjør utenfor den organiserte idretten krever samarbeid på tvers. Her har vi kommet langt på relativt få år i Norge.

Vårt arbeid med doping som helse- og samfunnsproblem når ut til stadig flere, både skoleelever, miljøer med stor risiko for dopingbruk og nye yrkesgrupper. Gjennom samarbeidsavtaler med kommuner, fylkeskommuner og aktører som Forsvaret og Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) øker vi kunnskapen og bevisstheten om antidoping og helsefremmende treningskultur.

Selv om mye kan virke dystert når vi hører og leser om doping i offentligheten, er jeg tross alt optimist. Det tas stadig små steg i riktig retning. For meg handler det om å stå sammen med et klart budskap, stå opp for de grunnleggende verdier som vi ønsker at idrett og trening skal bygge på og lære av de feil som er gjort.

Til slutt vil jeg benytte anledningen til å takke alle samarbeidspartnere vi har både i og utenfor idretten, og alle ansatte i Antidoping Norge for et spennende 2018.

«Vårt arbeid med doping som helse- og samfunnsproblem når ut til stadig flere.»

Thorhild Widvey
Styreleder
April 2019

ÅRSBERETNING FRA STYRET

Stiftelsen Antidoping Norge (ADNO) har vært i operativ drift siden 1. juli 2003. Antidoping Norge ble opprettet for å sikre at kontroll- og påtalevirksomheten for dopingsaker organiseres uavhengig av Norges idrettsforbund og olympiske og paralymiske komité og staten (NIF).

I henhold til vedtektene er ADNOS hovedformål å drive kontrollvirksomhet, utøve påtalevirksomhet overfor NIFS domsorgan, drive verdi,- og informasjons- og forebyggende virksomhet, drive internasjonal virksomhet og bidra til forskningsarbeid knyttet til virksomheten.

ADNO baserer driften, slik formålet forutsetter, på en fri og selvstendig stilling. Stiftelsen utøver sin virksomhet fra leide lokaler på Ullevaal stadion og ledes til daglig av Anders Solheim.

STRATEGIPERIODEN 2016–2019

ADNO har fireårige strategiperioder og er ved utgangen av 2018 gjennom tre-fjerdedeler av inneværende periode. Det er igangsatt arbeid med ny strategiplan for fireårsperioden fra 2020 til og med 2023. Det vil være hensiktsmessig å vurdere behov for endringer i organisasjonsplanen når ny strategiplan er vedtatt.

Følgende seks løfter er det organisasjonen har sagt at vi skal levere på i perioden 2016-2019:

- **Løfte 1:** Vi skal være en attraktiv og profesjonell organisasjon.
- **Løfte 2:** Vi skal ha en verdensledende kontrollvirksomhet.
- **Løfte 3:** Vi skal heve kvaliteten på det internasjonale antidopingarbeidet.
- **Løfte 4:** Vi skal være en pådriver i idrettens forebyggende antidopingarbeid.
- **Løfte 5:** Vi skal koordinere og være ledende i arbeidet for et dopingfritt samfunn.
- **Løfte 6:** Vi skal ha et forskningsarbeid som er relevant og sikrer kvalitet og utvikling.

Organisasjonens visjon er:

REN TRENING. LIKE MULIGHETER.

Det har vært to utskiftninger i styret. Styreleder Valgerd Svarstad Hauglands har vært gjenoppnevnt en gang og har sittet sin maksimale periode på åtte år som styremedlem. Ved inngangen til 2018 var fem av seks styremedlemmer oppnevnt. Svarstad Haugland avsluttet sitt verv som styreleder i juni 2018. Daværende nestleder Vebjørn Rodal fungerte som styreleder fram til september 2018.

NIF oppnevnte Siri Hatlen som styremedlem og Kulturdepartementet oppnevnte Thorhild Widvey. Det nye styret konstituerte seg selv i september 2018. Widvey ble utpekt som styrets leder, mens Hatlen ble utpekt som styrets nestleder. Samtidig med utnevnelsen av Widvey, utnevnte Kulturdepartementet også Erik Borge Skei, lege og direktør ved Barne- og

ungdomsklinikken på Akershus universitetssykehus, til styremedlem i ADNO. Borge Skei vil gå inn i styret fra høsten 2019.

Styret har vært opptatt av å styrke relasjonene til NIF og Kulturdepartementet for å forsterke forankringen til arbeidet både nasjonalt og internasjonalt. NIF og ADNO har hatt eget møte med NIFS presidentskap og ledelsen i departementet. Videre har NIF og ADNO i fellesskap arrangert møter med administrativ og valgt ledelse i utvalgte nasjonale særforbund.

ADNOS styreleder deltok sammen med statssekretær i KUD på et eget møte om antidoping i Det hvite hus i Washington DC. I desember 2018 ble det utarbeidet en felles erklæring mellom KUD, NIF og ADNO om antidopingarbeidet. Denne erklæringen vil bli fulgt opp i 2019. Kulturminister Trine Skei Grande besøkte ADNO før avreise til vinter-OL i Sør-Korea 2018.

I juni 2018 gjennomførte ADNO et seminar i Oslo i samarbeid med World Forum for Ethics in Business og Fair Sport. Seminaret ble åpnet av statsminister Erna Solberg.

Styrets leder har også hatt eget møte med justisminister Tor Mikkelt Wara. For ADNO har det vært viktig å løfte spørsmålet om tilgang til informasjon i tilfeller der utøvere eller støttepersonell bryter legemiddel-loven eller straffelovens dopingbestemmelser slik at det også kan følges opp innen idretten.

Styret anser dette som svært positivt og mener det er av sentral betydning at antidopingarbeidet forankres på øverste nivå både i staten og idretten.

ØKONOMI

Styret var tilfreds med at regjeringen økte tilskuddet til ADNOS ordinære drift med 1,7 millioner kroner fra 2017 til 2018. I tillegg ble det satt av 1,2 millioner kroner til ADNOS bistand til WADAS visepresident Linda Hofstad Helleland og oppfølgingen av nevnte verv. Tilskuddet fra Helsedirektoratet økte med 200.000 kroner fra 7,5 til 7,7 millioner kroner fra 2017 til 2018. Tilskuddsøkningen har bidratt til en helt nødvendig utvikling og styrking av arbeidet.

ADNO mottok 14. desember 2018 tilskuddsbrev fra Kulturdepartementet for 2019.

Fra 2018 til 2019 øker tilskuddet til arbeidet i idretten med 260.000 kroner til 36,6 millioner kroner, mens tilsvarende økning fra Helsedirektoratet utgjorde 200.000 kroner slik at det for 2019 er på 7,9 millioner kroner. Tilskuddet for å bistå WADAS visepresident øker fra 2018 til 2019 med 250.000 kroner fra 1,2 millioner til 1,45 millioner kroner.

ADNO kan som følge av en svært begrenset tilskuddsøkning på under 1 prosent for arbeidet i idretten i 2019 videreføre virksomheten på tilnærmet tilsvarende nivå takket være bruk av egenkapital, reduserte kostnader og begrenset utviklingsarbeid.

På sikt vil en så begrenset økning av tilskuddet innebære en tilnærmet stopp av videreutvikling og kunnskapsheving i organisasjonen. Det vil gi en reell nedgang i aktivitet. Skal ADNO kunne ha en ledende rolle i det internasjonale antidopingarbeidet i idretten i neste strategiperiode, vil det måtte innebære et økt

årlig tilskudd og nært samarbeid med KUD, Regjeringen og NIF om Norges internasjonale innsats.

ADMINISTRASJON

Styret er opptatt av det bygges en profesjonell og effektiv organisasjon med sterke fagmiljøer. Styret har i 2018 vært opptatt av et digitaliseringsløft der det har vært gjennomført en omfattende prosess med å styrke organisasjonens IKT-arbeid. Det arbeides for tiden med overgang til ny leverandør. Dette er et viktig prosjekt for å forenkle arbeidsprosesser og kunne sikre både etterrettelighet og åpenhet i arbeidet. Styret ønsker en fremtidsrettet, fleksibel, uavhengig og sikker IT-plattform.

Innføring av GDPR og ny personvernforskrift har også preget det administrative arbeidet i 2018. Styret ser fram til videre dialog med departementet for å sikre en permanent lovhjemmel som på sikt forankrer ADNOS behandling av sensitive personopplysninger.

KOMMUNIKASJON

Sammenlignet med de to foregående årene, har ikke medietrykket vært like omfattende, men tematikken har likevel fått betydelig plass. ADNO er av den klare oppfatning at media er en viktig medspiller i å utvikle og belyse utfordringer i antidopingarbeidet. 2018 har vært preget av situasjonen i russisk idrett og WADAS håndtering av Russland. Styret er tilfreds med at ADNO har markert klare standpunkt gjennom seminarer, initiativ til redaksjonelle oppslag og publisering av avisinnlegg.

Styret ser det som svært positivt at lokale medier i økende grad fokuserer på arbeidet med å skape sunne og rene treningsmiljøer og bidra til god folkehelse.

Styret har sett det som riktig å prioritere en mer offensiv bruk av sosiale medie-kanaler, og at det er en viktig drivkraft i å få særlig yngre personer engasjert. Antall brukere utgjorde i underkant av 173.000 i 2018.

I 2018 produserte ADNO en betydelig portefølje av videoer til bruk i det forebyggende arbeidet. I februar lanserte vi Antidopingskolen - ti episoder rettet mot idrettsutøvere som tar for seg temaer som doping-reglene, dopingkontrollen, kosttilskudd, medisinske fritak etc. Episodene ble godt mottatt og nådde til sammen ut til cirka 350 000 personer.

Selv om organisasjonen ikke har en egen markeds-avdeling, har fokuset på promotering og synliggjøring blitt stadig sterkere de siste årene. Styret mener dette er et område der stiftelsen kan videreutvikles. Vi har en portefølje med gode og oppdaterte verktøy og virkemidler, men kan bidra til at flere tar våre verktøy i bruk. Bruken av e-læringsverktøyet Ren Utøver er et eksempel der bruken økte betydelig etter omfattende offentlig omtale av programmet.

Styret er av den oppfatning at ADNO har drevet et godt og gjennomarbeidet kommunikasjonsarbeid i en utfordrende tid.

PÅTALEVIRKSOMHETEN

Styret registrerer at antall påtaleavgjorte saker er nærmest halvert i 2018 sammenlignet med 2017 og 2016. Ni saker ble påtaleavgjort i 2018 og av disse ble to saker henlagt. Det var syv saker som ble påtalebegjært eller behandlet med forenklet behandling. Disse sakene omhandlet følgende forhold:

- 1 sak om anabole steroider (S1)
- 2 saker om metylheksanamin (S6)
- 2 saker om MDMA (S6)
- 1 sak om cannabis (S8)
- 1 sak gjaldt forhold der utøver har nektet/unndratt seg dopingkontroll

Det foreligger seks domfellelser av utøvere i 2018. Av disse har fire saker blitt avgjort med forenklet behandling i påtalenemnden i 2018. Dette innebærer at sakene ble avsluttet uten behandling i NIFs domsorganer. De siste to sakene ble avgjort i NIFs domsutvalg. En sak var

knyttet til en kvinnelig utøver, mens de resterende fem sakene gjaldt menn. En sak omhandlet nektelse og fem saker var relatert til positiv prøve.

Første halvår av 2018 ble det kun opprettet én sak, mens det ble opprettet totalt 14 saker andre halvår. Åtte av disse sakene er i vesentlig grad etterforsket i 2018, men blir først påtalebehandlet i 2019. Det er ikke unaturlig at antall saker vil variere noe, og utover det er det vanskelig å si hva som er årsaken til det lave antall saker i første halvdel av 2018.

KONTROLLVIRKSOMHETEN

Styret legger til grunn at kontrollvirksomheten innenfor antidoping handler om mye mer enn testing. Informasjonsinnhenting, varslinger, samarbeid med toll- og politimyndigheter, biologiske profiler og etterforskning er like viktig for å kunne avdekke doping.

Styret er tilfreds med at det i 2018 ble innhentet 3072 dopingprøver totalt på det nasjonale programmet. Disse prøvene fordeler seg på 2175 urinprøver, 212 blodprøver og 685 blodprofilprøver. Rett over to tredjedeler av disse prøvene ble innhentet utenfor konkurranse. 36 prosent av prøvene er tatt av meldepliktsutøvere, 30 prosent innenfor kategorien topputøvere og 34 prosent av andre utøvere.

I to av tre kontrolloppdrag testes kun én utøver. Dette betyr at utøverne i stor grad følges opp individuelt, fremfor testing på treningssamlinger og konkurranser.

De nesten 3100 dopingprøvene i norsk idrett fordelte seg på 42 av særforbundene som er underlagt Norges idrettsforbund.

ADNO har tatt omtrent 1500 prøver for andre organisasjoner i 2018. Styret har lagt vekt på at testingen må kunne sees på som et ledd av et helhetlig antidoping-program med forebygging, kontroll og en rettssikker behandling av eventuelle brudd på dopingbestemmelse. Styret ønsker ikke å gjennomføre prøvetaking i sammenhenger hvor et helhetlig program er mangelvare.

TABELL 1: Dopingprøver totalt i 2018

	Urin	Blod	ABP	Total
Nasjonalt program	2175	212	685	3072
Oppdrag	456	47	73	1487
Totalt	2630	259	758	4559

I tillegg har ADNO stilt kontrollpersonell tilgjengelig for andre organisasjoner for å gjennomføre kontroller. Disse prøvene fremkommer ikke i tabellen over.

Styret er ellers opptatt av at organisasjoner som mottar offentlig støtte til idrettsarrangementer i Norge følger WADAS regelverk og de prinsipper som er nedfelt i UNESCO og Europarådets antidopingkonvensjoner.

Styret er svært tilfreds med samarbeidet mellom Norges laboratorium for dopinganalyse og ADNO. Fremover er det viktig å avklare om samarbeidet helt eller delvis omfattes av anskaffelsesregelverket.

ADNO tok i 2013 initiativ til å opprette en egen enhet for biologiske profiler. Den nordiske enheten for biologiske profiler har senere vært driftet fra ADNOS lokaler. WADA har nå bestemt at denne type enheter skal ha sin base på akkrediterte laboratorier.

Styret mener det som en del av en strategisk diskusjon bør drøftes hvilke virkemidler som er best egnet for å avdekke doping, herunder mulighetene for informasjonsutveksling med politiet, vurdering av doping i toppidretten som økonomisk bedrageri og kriterier for statsstøtte til idrettsarrangementer.

Testing av mindreårige er et annet tema som krever nærmere avklaringer. Enkelte mindreårige er i verdenstoppen eller rekrutter til verdenseliten i sine respektive idrettsgrener. Det er gode grunner for å håndtere denne type utøvere annerledes enn en alminnelig idrettsdeltakende 16-åring.

FOREBYGGENDE ARBEID I IDRETTEN

Det forebyggende antidopingarbeidet i idretten handler om å bygge tydelige holdninger blant nye generasjoner av idrettsutøvere. Styret legger vekt på at det også er viktig å tilby et helhetlig informasjonsarbeid som gir kunnskap nok til å hindre ubevisst dopingbruk og brudd på dopingbestemmelsene.

I samarbeid med NIF er det tydelig definert at idrettens organisasjonsledd selv må ta ansvar for at det drives et forebyggende arbeid. ADNO skal være en pådriver for at det skjer og sørge for at vi kan tilby et innhold med oppdaterte og attraktive programmer og verktøy.

Et vellykket informasjons- og holdningsarbeid er avhengig av at det som presenteres er relevant for målgruppene. Dette er bakgrunnen for at ADNO er opptatt av en tett dialog med idrettens organisasjonsledd. Styret mener at utøverne må involveres i arbeidet og det er nylig gjennomført en utøverundersøkelse i samarbeid med utøverorganisasjonen NISO og Olympiatoppen.

Styret ønsker å tilrettelegge slik at utøvere føler trygghet i antidopingarbeidet og kan være tydelige stemmer for en ren og rettferdig idrett. Som et ledd i dette vil styret oppfordre til felles samarbeidstiltak mellom utøverne, idretten og ADNO.

NIFS tydelige forventninger til særforbundenes ansvar for å utvikle og gjennomføre egne handlingsplaner mot doping har vært en internasjonal pionervirksomhet. P.t. er 36 forbund sertifisert som Rent særforbund. Tydelige holdninger og godt informasjonsarbeid er den beste forsikringen idretten kan etablere for å forhindre nye dopingtilfeller.

Brukertallene av ADNOS verktøy viser at norsk idrett tar et ansvar for antidopingarbeidet. Over 10 000 har fullført e-læringsprogrammet Ren Utøver i 2018, det er avholdt tett på 200 foredrag mot idretten og over 150 idrettslag har sertifisert seg som Rent Idrettslag. Når det gjelder sistnevnte program, så er styret svært fornøyd med at det i starten av 2019 ble lansert en ny versjon som sikrer god og relevant antidopingaktivitet blant norske idrettslag- og klubber.

Foredrag i 2018

	Foredrag	Tilhørere
IDRETT		
Organisert idrett	156	5889
Idrettsfag vgs	29	2187
Toppidrett vgs	13	842
Totalt idrett	198	8918

FOLKEHELSE

Lokal mob mot doping

Skoleforedrag	120	6595
Yrkesgrupper og andre	56	1459
Sum	176	8054

Foredrag på oppdrag*

Ungdomsskole	8	790
Vgs	10	1050
Folkehøgskole/høgskole	20	970
Politi, forsvar, kriminalomsorg, toll	25	768
Helsepersonell	7	434
Treningssenter – foredrag	14	109
Tverrfaglige foredrag	36	1373
Sum	120	5494

Totalt folkehelse	296	13548
--------------------------	------------	--------------

TOTALT FOREDRAG	494	22466
------------------------	------------	--------------

**Inkludert regionale og nasjonale seminarer og konferanser*

Informasjonsstands i 2018

Arena	Antall
Idrett	7
Treningssenter	20
Samfunn/folkehelse	8
Totalt informasjonsstand	35

INTERNASJONALT

Antidopingarbeidet har fått stor oppmerksomhet i 2018 som følge av IOCS beslutning om å ikke tillate russiske utøvere å delta under eget flagg under vinter-OL i Sør-Korea, og WADAS beslutning om å gjeninnsette det russiske antidopingbyrået RUSADA uten at avtalte kriterier var oppfylt.

ADNO har vært tydelige på nødvendigheten av at doping med statlig involvering måtte få konsekvenser. Dette har Antidoping Norge bidratt til gjennom å være del av gruppen av utvalgte nasjonale antidopingbyråer, omtalt som NADO Leader Summit, som har kommet med uttalelser for å påvirke WADA. For øvrig har ADNO bidratt inn i IAAFs arbeidsgruppe om Russland og gjennom faglige innspill til WADAS visepresident.

ADNO bidro også aktivt med å gi innspill til kriterier som skulle gjelde for mulig deltakelse av russiske utøvere under nøytralt flagg i vinter-OL 2018.

Norske utøvere ønsker å fortsette en kompromissløs kamp mot doping i Norge og ikke minst internasjonalt. Styret tror at stiftelsens internasjonale engasjement har bidratt til en renere internasjonal toppidrett med vesentlig større muligheter for rene utøvere.

ADNO har også vært en av pådriverne i arbeidet med å reformere styresettet i antidopingarbeidet, herunder WADA, nasjonale antidopingbyråer og internasjonale særforbund. Dette inkluderer Eurorådets anbefaling om uavhengighet for nasjonale antidopingorganisasjoner vedtatt i 2018. ADNO har også tatt initiativ til og arbeidet målrettet for å sikre rettferdig rettergang i antidopingarbeidet. Styret mener det er vesentlig for å sikre troverdigheten til fremtidens antidopingarbeid.

Styret ser det som nødvendig å styrke samarbeidet mellom myndighetene, antidopingorganisasjonene og utøverne for å skape gjennomslag for et bedre antidopingarbeid der vi unngår strukturer der «bukken passer havresekken». ADNO vil støtte opp om videreføring av initiativet som ble tatt av Det hvite hus i 2018. Muligens bør også næringslivet og kjøpere

av tv-rettigheter stille forventninger til strukturen og troverdigheten ved antidopingarbeidet. Er det de betaler for og det publikum blir presentert for en ren og rettferdig konkurranse?

Behovet for strukturelle endringer i antidopingarbeidet må ikke bli glemt i diskusjoner om straffesammenheng og konsekvenser for organisasjoner og land som jukser.

I 2018 har utviklingen av et nytt WADA-regelverk stått i fokus. Det er viktig at et nytt regelverk og praktiseringen av dette ikke legger begrensninger i de nasjonale antidopingorganisasjonenes muligheter til å avdekke doping i toppidretten, bl.a. gjennom å begrense informasjonstilgang i ADAMS, forhindre muligheter til å reise sak eller følge opp brudd på meldepliktsreglene.

Styret er glad for at ADNO kan bidra til å etablere solide antidopingprogram i betydningsfulle idrettsnasjoner. Kenya er et slikt eksempel. ADNO har inngått samarbeidsavtale med US Anti-Doping Agency som et tiltak for å videreutvikle egen virksomhet.

Når risikoen for å bli tatt med dopingmidler øker, er det ikke usannsynlig at kunnskap om idrettsfarmasi misbrukes ved at legemidler brukes til det ytterste for å bedre prestasjonene uten å komme i konflikt med dopingbestemmelsene. Styret mener dette er problemstillinger som både idretten og antidopingorganisasjonene fremover må være opptatt av.

FORSKNINGS- OG
UTVIKLINGSARBEIDET

Styret registrerer at organisasjonens ansatte tar del i forskningspublikasjoner som er relevante og svært viktige for arbeidet. Med en økning av administrasjonen som har forskningskompetanse, er det naturlig å tilrettelegge slik at ansatte kan ta del i forskningsprosjekter og andre studier. Dette vil ikke være en hovedoppgave for ansatte i ADNO, men basert på den kunnskap de besitter i arbeidet, vil det være hensiktsmessig at ADNO tar aktiv del i fagutviklingen i antidopingarbeidet.

Styret ser fram til mulighetene som ligger i et samarbeid med NIH om to stipendiatstillinger som skal arbeide innenfor organisasjonens fagfelt.

FOLKEHELSEARBEIDET

Styret ser at dagens unge trenger bistand til å manøvrere i et samfunn der kropp og utseende fremelskes. Det er derfor viktig at dette arbeidet utvikler seg i form av både forebygging og avdekking.

ADNO samarbeider med en rekke organisasjoner for å skape sunne og trygge trenings- og arbeidsmiljøer uten doping, og får fotfeste i stadig nye lokalsamfunn rundt om i landet. I 2018 er det inngått egen avtale med eksempelvis Forsvaret og Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon. Videre er det grunn til å nevne arbeidet i Kriminalomsorgen. Bruken av dopingmidler er overrepresentert blant innsatte og vi tror kunnskap om ren trening og helsekonsekvensene ved dopingbruk kan bidra til et tryggere samfunn også etter endt soning.

For 2018 ble det bevilget 7,7 millioner kroner som driftstilskudd over statsbudsjettet til denne delen av virksomheten. I tillegg hentes det noe offentlige midler som samfinansiering av de fylkeskommunale og kommunale samarbeidsprosjekter. Styret mener en egenandel fra fylkeskommuner og kommuner i løpende samarbeidsavtaler bidrar til å skape en nødvendig tilslutning og involvering i gjennomføring av samarbeidene. På lang sikt bør det være et mål å etablere et slikt samarbeid med alle landets regioner. Helhetlige

og tverrfaglige modeller gir størst mulighet for varig effekt.

Styret registrerer også større politiaksjoner mot doping i 2018, og vil særlig trekke fram aksjonen i Vest politidistrikt og samarbeidet om felles innsats for et renere kroppsbygger- og fitnessmiljø. Det er vesentlig at politiet griper inn der det foregår organisert kriminell dopingvirksomhet.

Styret registrerer at det er internasjonal interesse om ADNOS arbeid for sunne og trygge treningsmiljøer og arbeidet i treningssenterbransjen. I 2019 er det grunn for ADNO å videreføre arbeidet med å få satt arbeidet utenfor idrettsmiljøene på dagsorden i internasjonal sammenheng.

ØKONOMISK BERETNING

Regnskapet er avgitt i henhold til regnskapsloven og viser et overskudd etter finansposter for 2018 på kr 664 141 som tilføres egenkapitalen.

Grunnkapitalen var på oppstartstidspunktet 1. juli 2003 på 1 000 000 kr. Inkludert årets overskudd er egenkapital til sammen kr 5 725 962.

Stiftelsen hadde ved årets utgang 30,1 årsverk, fordelt på 19 menn og 16 kvinner. Antidoping Norge hadde ved årets utgang 67 personer regionalt ansatt, herav 32 menn og 35 kvinner. Av styrets medlemmer er det tre menn og tre kvinner. Styret mener likestillingskravet er ivaretatt.

Stiftelsens virksomhet er i vesentlig grad basert på offentlige tilskudd. Tilskudd for 2019 er kjent. Det er derfor ingen usikkerhet om fortsatt drift, og regnskapet er avgitt under denne forutsetning. Etter styrets oppfatning gir det fremlagte regnskap et rettviseende bilde av selskapets virksomhet, stilling og resultat av driften for 2018.

Lønn til daglig leder og styrets samlede godtgjørelse fremgår av notene til regnskapet. Det samme gjelder godtgjørelse til revisor. Sykefraværet i Antidoping Norge var på 2,4 % (korttidsfravær 2,1 %, langtidsfravær 0,3 %) inkludert fravær på grunn av syke barn. Arbeidsmiljøet er tilfredsstillende. Antidoping Norge forurenser ikke det ytre miljø.

Resultatregnskap 2018

DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	NOTE	2018	2017
	1		

Inntekter			
Kontroll, salgsinntekter		2 890 297	4 202 268
Offentlige tilskudd	2	46 063 000	43 175 000
Andre tilskudd	2	1 176 500	1 059 648
Foredrags-/undervisningsinntekter		188 950	6 90 038
Andre inntekter	3	2 982 397	4 508 588
Sum driftsinntekter		53 301 143	53 635 541

Utgifter			
Lønns- og personalkostnader	4	30 835 045	30 298 567
Andre driftskostnader	5	21 642 828	22 368 567
Avskrivninger	11	259 823	278 004
Sum driftskostnader		52 737 695	52 945 139

Driftsresultat	563 448	690 403
----------------	---------	---------

Finansposter			
Finansinntekter		103 472	90 576
Finanskostnader		2 780	8 237
Sum finansposter		100 693	82 338

ÅRSRESULTAT	664 141	772 741
-------------	---------	---------

Disponering av årets resultat			
Til/fra egenkapital	9	-664 141	-772 741
Avsetning/selvpålagte restriksjoner	9		
Sum disponering		-664 141	-772 741

EIENDELER	NOTE	2018	2017
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler	11	325 488	585 311
Sum anleggsmidler		325 488	585 311
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	6	1 073 327	1 484 843
Andre kortsiktige fordringer	7	494 767	572 203
Sum fordringer		1 568 094	2 057 045
Bankinnskudd, kontanter o.l.			
	8	13 611 167	11 833 742
Sum omløpsmidler		15 179 260	13 890 788
SUM EIENDELER		15 504 748	14 476 099

EGENKAPITAL OG GJELD	NOTE	2018	2017
Grunnkapital	9	1 000 000	1 000 000
Egenkapital	9	5 725 962	5 061 821
Sum egenkapital		6 725 962	6 061 821

Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		2 861 339	2 991 082
Skatt og offentlige avgifter		2 087 152	1 919 279
Annen kortsiktig gjeld	10	3 830 295	3 503 917
Sum kortsiktig gjeld		8 778 786	8 414 278

SUM GJELD		8 778 786	8 414 278
------------------	--	------------------	------------------

SUM EGENKAPITAL OG GJELD		15 504 748	14 476 099
---------------------------------	--	-------------------	-------------------

NOTER TIL REGNSKAPET 2018

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk for små foretak.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk, er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler er vurdert til laveste av anskaffelses-kost og virkelig verdi.

Annen langsiktig gjeld og kortsiktig gjeld er vurdert til pålydende beløp.

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er i balansen omregnet til balansedagens kurs.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Bankinnskudd, kontanter o.l.

Bankinnskudd, kontanter o.l. inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfalls-dato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Pensjon

Foretaket er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon og har etablert dette gjennom en kollektivpensjonsforsikring.

Pensjonspremien anses i disse tilfeller som pensjonskostnad og klassifiseres sammen med lønns-kostnader.

Inntektsføringsprinsipper

Driftsinntekter og offentlige tilskudd inntektsføres når de er opptjent.

Barteravtaler inntektsføres på grunnlag av de mottatte verdier i den perioden verdien mottas. Motsvarende kostnader blir kostnadsført i samme periode.

Periodiseringsregler

Utgifter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

For prosjekter som har øremerkede midler der aktiviteten ikke er fullført ved periodens utløp, foretas det inntektsavsetninger.

Skatter

Stiftelsen Antidoping Norge driver ikke skattepliktig virksomhet og er derfor ikke skattepliktig.

NOTE 2 OFFENTLIGE TILSKUDD

Regnskapsposten består av:	2018	2017
KUD, ordinært tilskudd	36 300 000	34 600 000
Helsedirektoratet	7 700 000	7 500 000
KUD, sekretariatsfunksjon WADAs VP	1 200 000	0
Tilskudd Fylkeskommuner, kommuner	863 000	925 000
Overført tilskudd til Internasjonal konferanse	0	150 000
Sum	46 063 000	43 175 000

Andre tilskudd består av:	2018	2017
Nordic Athlete Passport Management Unit (NAPMU)		
- Andel 4 nordiske medlemmer	946 500	847 720
- Andel Antidoping Norge	230 000	211 928
Sum	1 176 500	1 059 648

NOTE 3 ANDRE INNTEKTER

Regnskapsposten består av:	2018	2017
Medlemskontingent, treningssentre	1 433 325	1 291 057
Konsulentttjenester ¹	1 609 821	2 580 360
Andre inntekter ²	-60 749	637 170
Sum	2 982 397	4 508 588

1 Inntekter fra konsulentttjenester er i tråd med normalvekst sammenliknet med 2016. I 2017 har det vært spesielt høyt grunnet oppgjør med NIF

2 Det er hovedsakelig overføring av underskudd/overskudd mellom årene som påvirker avvik på denne posten

NOTE 4 LØNNS- OG PERSONALKOSTNADER

Denne posten vedrører lønn, arbeidsgiveravgift og andre personalkostnader samlet for administrasjon, kontrollører, foredragsholdere og andre.

	2018	2017
Lønn	24 409 845	24 807 256
Arbeidsgiveravgift	3 810 529	3 660 889
Pensjonskostnader	2 476 608	2 421 027
Styrehonorar	194 080	161 922
Andre lønnskostnader *)	-56 018	-752 526
Sum	30 835 045	30 298 567

*) Avviket skyldes høy sykepenge refusjoner i 2017

Antall årsverk

Lønn til daglig leder utgjør kr 1 140 122 og annen godtgjørelse kr 30 916 (fri telefon, forsikring og reisegodtgj.)

Daglig leder har i sin ansettelsesavtale, under visse forhold, rett til etterlønn i 12 mnd etter utløpt oppsigelsestid.

Revisjonshonorar er kostnadsført med kr 121.875 inkl mva, herav kr 71.875 inkl. mva for lovpålagt revisjon, til andre attestasjonstjenster kr 50 000 inkl mva.

Det er ikke gitt lån til ansatte pr 31.12.18

Stiftelsen er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Stiftelsens pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

I 2018 er det kostnadsført kr 2 476 608 i pensjonskostnader inkl. AFP ordningen denne omfatter.

Stiftelsen har i gjennomsnitt for 2018 hatt 30 årsverk.

I tillegg kommer tilknyttede regionskoordinatorer, kontrollører og foredragsholdere. Godtgjørelse til disse er inkludert.

NOTE 5 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Regnskapsposten består av:	2018	2017
Kontorkostnader	4 031 789	4 338 849
IT-kostnader	1 532 254	1 500 982
Analyser og utstyr dopingkontroller	7 075 922	7 058 542
Økonomisk, juridisk og annet faglig bistand	2 843 624	2 389 362
Reise-, møte-, kurs- og seminarkostnader	5 343 574	6 045 857
Andre kostnader	815 665	1 034 975
Sum	21 642 828	22 368 567

NOTE 6 KUNDEFORDRINGER

Debitormassen er oppført til pålydende med fradrag for usikre fordringer .

NOTE 7 ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

Regnskapsposten består av:	2018	2017
Forskuddsbetalte kostnader	74 710	187 713
Andre påløpte inntekter	406 429	254 055
Andre fordringer	13 628	130 434
Sum	494 767	572 203

NOTE 8 BANKINNSKUDD

Regnskapsposten består av:	2018	2017
Driftskonto, gavekonto, kassa	1 069 985	1 191 579
Særvilkår	10 253 393	8 164 393
Husleiedepositum	1 007 532	1 002 021
Skattetrekk	1 231 828	1 326 570
UD-konto	48 153	89 593
Samarbeid med Kina	275	273
NAPMU	2	59 314
Sum	13 611 167	11 833 742

NOTE 9 EGENKAPITAL

	Grunnkapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital pr 01.01.17	1 000 000	5 061 821	6 061 821
Årets endring i egenkapital:			
Årets resultat til annen egenkapital	0	664 141	664 141
Egenkapital pr. 31.12.17	1 000 000	5 725 962	6 725 962

NOTE 10 ANNEN KORTSIKTIG GJELD

Regnskapsposten består av:	2018	2017
Avsatte/påløpte kostnader	731 770	433 895
Avsetninger forskningsmidler	45 000	45 000
Påløpte lønn/feriepenger	2 586 644	3 015 022
Forskuddsfakturerte inntekter	466 882	10 000
Sum	3 830 295	3 503 917

NOTE 11 VARIGE DRIFTSMIDLER

	Sum	Inventar	Software	Kontor- innredning	Kontor- maskiner
Anskaffelseskost 1.1.	988 227	427 775	119 379	193 964	247 109
Årets tilgang	0				110 315
Årets avgang	0				
Akk. Avskrivninger 31.12	662 739	257 230	119 379	104 857	181 273
Bokført verdi pr 31.12	325 488	170 545	42 605	89 107	65 836
Årets avskrivning	259 823	94 118	42 605	40 100	83 000
Årets avskrivning i %		20 %	33 %	20 %	33 %
Økonomisk levetid		5 år	3 år	5 år	3 år
Avskrivningsplan		Linær	Linær	Linær	Linær

Ingen av driftsmidlene er nedskrevet.

Oslo, 24.4.2019

Thorhild Widvey
Leder

Siri Beate Hatlen
Nestleder

Knut-Marius Sture
Styremedlem

Vebjørn Rodal
Styremedlem

Nils Kristian Moe
Styremedlem

Nina Frisak
Styremedlem

Anders Solheim
Daglig leder

1

ADMINISTRASJON OG KOMMUNIKASJON

Selv uten profilerte norske dopingsaker er det stor interesse for antidopingarbeidet. Dette bunner ikke minst i en kaotisk situasjon internasjonalt. Innenfor administrasjonen har organisasjonen igangsatt et stort digitalt løft.

Medienes interesse for antidopingarbeidet er vedvarende. Her er avdelingsleder for kontroll og påtale, Britha Røkenes, i intervju med TV 2 Sporten. FOTO: LARS VESTAD

Antidoping Norge (ADNO) har fireårige strategiperioder, og inneværende periode strekker seg fra 2016 til 2019. De overordnede løftene for perioden står fast:

- **Løfte 1:** Vi skal være en attraktiv og profesjonell organisasjon.
- **Løfte 2:** Vi skal ha en verdensledende kontrollvirksomhet.
- **Løfte 3:** Vi skal heve kvaliteten på det internasjonale antidopingarbeidet.
- **Løfte 4:** Vi skal være en pådriver i idrettens forebyggende antidopingarbeid.
- **Løfte 5:** Vi skal koordinere og være ledende i arbeidet for et dopingfritt samfunn.
- **Løfte 6:** Vi skal ha et forskningsarbeid som er relevant og sikrer kvalitet og utvikling.

Under de enkelte løftene har organisasjonen nedfelt et sett med ambisjoner som er mål organisasjonen vil strekke seg mot under de seks løftene. Totalt er det definert 40 ambisjoner i inneværende strategiperiode.

Mot slutten av 2018 ble det påbegynt et arbeid med den nye strategiplanen for perioden 2020–2023. Denne vil bli vedtatt sommeren 2019 for å gi grunnlag og retning å bygge virksomhetsplan 2020 på.

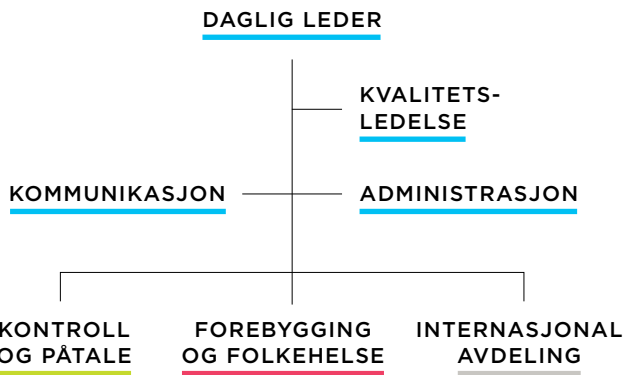
Gjennom inneværende strategiperiode har stiftelsen opplevd økning i offentlige tilskudd. Antidopingarbeidet i idretten finansieres av spillemidler via Kulturdepartementet. For 2018 mottok ADNO 36,3 millioner kroner fra Kulturdepartementet og 1,2 millioner kroner til å støtte Linda Hofstad Helleland i hennes verv som visepresident i WADA.

Det arbeidet stiftelsen retter mot ungdoms- og treningsmiljøer utenfor den organiserte idretten må ha annen

finansiering. I all hovedsak dekkes denne delen av virksomheten av tilskudd fra Helsedirektoratet som fremkommer som del av statsbudsjettet. I 2018 var dette tilskuddet på 7,7 millioner kroner. Stiftelsen har også inntekter fra samarbeid med fylkeskommuner og kommuner og ytterligere oppdragsbasert aktivitet der vi bidrar med antidopingtjenester.

ORGANISASJON

ADNO kunne i 2018 markere sitt 15-årsjubileum. Stiftelsen ble opprettet 3. juni 2003 av Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) og Kultur- og kirkedepartementet (KKD) som en uavhengig stiftelse. Bakgrunnen var et ønske om å sikre at kontroll- og påtalevirksomheten av dopingsaker i Norge organiseres uavhengig av NIF og myndighetene.

Ansatte per 31.12.18 ▶

Antall årsverk sentralt: 29,60
(inkluderer fylkeskoordinatorer)
Antall ansatte (foredragsholdere/kontrollpersonell): 70
(65 kontroll, 5 foredrag)

ADMINISTRASJON I ADNO

Anders Solheim
Daglig leder

Frode G. Hestnes
Sjef samfunnskontakt

KOMMUNIKASJON

Halvor H. Byfuglien
Kommunikasjonsleder

Lars Vestad
Informasjonsrådgiver

ADMINISTRASJON OG OPPDRAG

Kim Eilertsen
Avdelingsleder

Uma Muruganathan
Regnskapsfører

Helene Lium
Rådgiver

Gaute Gunleiksrud
Kontormedarbeider

Esten Aleksander Edna
Prosjektmedarbeider

KONTROLL OG PÅTALE

Britha Røkenes
Avdelingsleder

Thomas Blyverket
Rådgiver

Ida Marie Bjørke
Juridisk assistent

Lasse Vestli Bækken
Rådgiver NAPMU

Jenny Mullen
Rådgiver NAPMU (permisjon)

Marte Livgård
Rådgiver NAPMU (vikar)

Lindbjørg Stølan
Seniorrådgiver

Geir Holden
Fagrådgiver

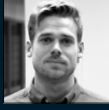
Hege Otterstad
Rådgiver

Per Inge Rustad
Rådgiver

Erling Bjerga
Rådgiver

Alan Morgan,
Kontrollansvarlig og blodprøvetaker

FOREBYGGING OG FOLKEHELSE

Fredrik Lauritzen
Avdelingsleder

Linda Olsen
Fagrådgiver

Marte Nystad Glad
Fagrådgiver

Maha Kamran
Rådgiver

Morten Heierdal
Rådgiver

Siri Bynke
Rådgiver

Ingveig Innerdal
Rådgiver

Peder Lysholm Daviknes
Forskningsassistent

FYLKESMEDARBEIDERE

Bo Lindblad
Oppland og Hedmark

Tor Helge Vikøren Myhre
Hordaland

INTERNASJONAL AVDELING

Rune Andersen
Spesialrådgiver/avd.leder

Anne Cappelen
Fagsjef

Anne Engelstad
Rådgiver

Astrid Gjelstad
Fagrådgiver

FAST/MIDLERTIDIGE SENTRALT ANSATTE SOM AVSLUTTET ARBEIDS- FORHOLD I 2018

Heidi Gulli Rådgiver (vikar)

Gaute Gunleiksrud Kontormedarbeider

Ingveig Innerdal Rådgiver

Celine Gjønnnes Rådgiver

Stig Røskar Kammen
Fylkesmedarbeider

Eirin Rise Rådgiver

Kristoffer Siqveland
Forskningsassistent

Margaret Tveitan Rådgiver

Ruth Velsvik Fylkesmedarbeider

Birgit Dramdal Haukland Fagrådgiver

Caroline Lødrup Juridisk assistent

Kaja Roed Nødtvedt Veterinær
(nå ansatt som kontrollpersonell)

Hovedkontoret har i hele perioden vært ved Ullevaal stadion i Oslo, og for tiden ligger kontoret i 5. etasje på østre kortside av landskamparenaen.

Administrasjonen er organisert i tre fagavdelinger: Kontroll og påtale, forebygging og folkehelse og internasjonalt. Administrasjonsenheten og kommunikasjon fungerer som støttefunksjoner til de tre fagavdelingene. Gjennom 2018 har oppdragsvirksomheten vært tillagt administrasjon. En ekstern gjennomgang av oppdragsporteføljen ligger til grunn når det er besluttet å opprette et eget oppdragssekretariat i ADNO våren 2019.

En ny stilling som *sjef samfunnskontakt* ble etablert i 2018. Denne stillingen styrker organisasjonens påvirkningsarbeid, oppfølging av offentlige myndigheter og andre samarbeidsrelasjoner.

Ledergruppa i organisasjonen består av seks personer: Daglig leder, avdelingslederne for de tre fagavdelingene, samt leder av enhetene administrasjon og kommunikasjon.

PERSONAL OG PERSONALUTVIKLING

ADNO har opplevd stor vekst i antall ansatte de senere årene. Med dette følger også større grad av utskiftning og endring av personalet. Det har derfor vært et sterkere fokus på å styrke personalrutiner og rekrutteringsarbeidet. Ved enkelte tilfeller er det valgt å innhente ekstern bistand som del av rekrutteringsprosesser.

Det er i 2018 foretatt nødvendig nyrekruttering av kontrollpersonell. Vi har fem foredragsholdere som har vært ansatt gjennom hele året.

Det legges opp til at sentralt ansatte i ADNO utfører en betydelig andel operativt arbeid gjennom kontroll og foredrag. Ikke minst innenfor arbeidet med å forebygge doping som helse- og samfunnsproblem er de ansatte ved hovedkontoret mye ute for å drive operativt informasjons- og forebyggende arbeid.

I de fylkeskommunale samarbeidene finansieres prosjektstillingene delvis av fylkene selv. I 2018 er prosjektet i Trøndelag, og dermed også ansettelsesforholdet med fylkesmedarbeideren, avsluttet.

ADNO har en ambisiøs strategiplan der målet er å inneha en posisjon som en verdensledende antidopingorganisasjon. Som del av dette prioriteres fagsamlinger for ansatte for å dele kompetanse og søke ny kunnskap. Blant annet ble det i 2018 avholdt fagsamlinger med kontrollpersonell og foredragsholdere.

Med mange nye ansatte har ledelsen sett behov for å jobbe med organisasjonsutvikling blant de sentralt ansatte. Dette var tema i forbindelse med personalsamlinger i 2018 og førte til at det ble laget en kulturmanual som en ønsker skal prege organisasjonen framover. Til dette arbeidet ble det søkt bistand fra et eksternt selskap, som også bisto med øvrig leder- og organisasjonsutvikling gjennom 2018.

KONTORDRIFT

ADNO har i dag tilhold i moderne kontorlokaler på Ullevaal stadion. Det har i 2018 ikke vært behov for å gjøre vesentlige tilpasninger i lokalene.

Innenfor kontordriften har IKT hatt høyeste prioritet i 2018. Det ble igangsatt et større digitaliseringsprosjekt i 2017. På starten av 2018 ble første fase med kartlegging av organisasjonens IKT-systemer ferdigstilt. Styret besluttet at stiftelsen skulle jobbe mot å etablere en uavhengig, fleksibel, sikker og fremtidsrettet IT-plattform for ADNO. Det ble videre gjennomført en omfattende anbudsprosess for anskaffelse av IKT drift- og rådgivningstjenester. Det siktes mot å gjennomføre bytte av leverandør og løsninger i starten av 2019.

KVALITETSSYSTEM

ADNOS ansatte har i alle år etterstrebet forbedringer i rutiner og prosesser. Hver avdeling er selv ansvarlig for å påse at kritiske prosesser er gjennomgått, ansvar er fordelt og forstått og rutiner er tydelig forklart. Prøvetakingsprosedyrene er gjennomgått i 2018 og vil formidles til feltansatte i 2019.

Prosesskart, veiledninger og maler er dokumentert i tråd med ISO 9001:2015 og stiftelsen har opprettholdt sin ISO 9001-sertifisering.

Det internasjonale antidopingregleverket World Anti-Doping Code og tilhørende standarder har i 2018 vært på høring i flere runder. Arbeidet avsluttes i 2019 før nytt regelverk skal tre i kraft fra 1. januar 2021. ADNO har vært aktive i høringsrundene og har forfektet prinsippene om uavhengige domsorganer og åpne høringer. Ellers har medarbeidere i organisasjonen bidratt med innspill knyttet til forbedringsområder innenfor sitt fagområde.

Personvernlovgivningen er også i 2018 viet oppmerksomhet, med stort fokus på hva den enkelte medarbeider må være oppmerksom på ved håndtering av personopplysninger.

Revisjoner er et viktig verktøy for å søke utvikling. I tillegg til den årlige eksterne revisjonen ble det i 2018 gjennomført 14 interne revisjoner. Disse revisjonene er gjennomført både blant sentralt ansatte og i felt med fokus på forbedringsområder og forståelse av relevante regler og rutiner. Revisjoner i felt har også fokusert på forventninger til utøvere, støttepersonell og andre i og utenfor idretten som Antidoping Norge henvender seg til gjennom dopingkontroller og foredrag.

For å sikre tilbakemeldinger fra våre prioriterte målgrupper gjennomføres brukerundersøkelser. For eksempel gjennomfører foredragsholdere systematisk brukerundersøkelser etter foredrag. Resultatene gir nyttig informasjon og gode innspill til den enkelte foredragsholder og til organisasjonen som helhet.

Som oppfølging av seminaraktivitet gjøres det også brukerundersøkelser. Dette for å gi grunnlag for hvordan tilsvarende seminar bør legges opp senere og for å gi innspill til hvordan det enkelte foredrag ble mottatt av tilhørerne.

Internt har det i 2018 vært et særlig fokus på å utvikle organisasjonskulturen gjennom involvering av alle sentralt ansatte. Den enkelte avdeling har fulgt opp HMS-planen for 2017-2018.

■ DOPING

Det er på tide å stå opp for de rene utøverne og kreve drastiske endringer.

Idrettens største problem

■ HOVEDINNLEGG

ANDERS SOLHEIM
Daglig leder i Antidoping Norge

Avsløringer og beslutninger i det siste har gjort at utøvere uttrykker mistillit til antidopingarbeidet. Jeg mener det nå handler om å stå opp for den rene utøveren og kreve drastiske endringer.

Helt siden jukset i Russland ble avslørt, har den internasjonale antidopingdebatten vært preget av hva som skal til for å få et troverdig antidopingarbeid. Foreløpig er jeg skuffet over framdriften etter det som burde vært en skikkelig vekker. Det kommer jeg også til å uttrykke når jeg i dag skal snakke på et Europaråd-møte i Tbilisi der 56 idrettsministre er invitert.

JEG MENER DET er tid for å se på strukturelle endringer. Også jeg er opptatt av kvaliteten på prøveglass og at analysemetodene skal være best mulig, men aller viktigst mener jeg det er å starte på toppen for å se på organisering og struktur. Bare på den måten kan tilliten til internasjonal idrett og antidopingarbeidet gjenopprettes.

Hvorfor skal vi akseptere at antidopingarbeidet skiller seg fra andre tilsynsorgan og politimyndigheter? Vår største utfordring er at mange i internasjonal idrett ser på arbeidet som internkontroll. Datatilsynet, eller

for den saks skyld Mattilsynet, er da ikke interne tjenesteytere for industrien. Hvorfor skal da antidopingorganisasjonene være det for idretten? Manglende eksternt tilsyn er etter min oppfatning internasjonal idretts største problem. Vi må ha uavhengige og sterke antidopingorganisasjoner.

I IDRETTEN ER det dessverre enkeltpersoner – som regel menn – som opererer med mange hatter og opplagte interessekonflikter. Disse personene er «lovgever» gjennom WADAs stiftelsesstyre. De er styremedlemmer i internasjonale særforbund og/eller medlemmer av IOC. De fører tilsyn med «egne» forbund gjennom WADAs utøvende styre. Noen finner vi også igjen i styret til det nyopprettede International Testing Agency (ITA) som selger antidopingtjenester til forbundene.

JEG HAR INGEN tro på at vi kan etablere et troverdig internasjonalt antidopingprogram uten å gjøre noe med slike interessekonflikter. Et fåtall personer har altfor god kontroll over hva som skjer – og ikke skjer. Hva da med demokratiske verdier, maktfordeling og menneskerettigheter?

Akkurat på dette punktet mener jeg at Europarådet kan utgjøre en forskjell. Europarådets kontrollgruppe for antidopingkonvensjonen har vedtatt anbefalinger om uavhengighet for de nasjonale antidopingorganisasjonene. De sier at statene skal respektere antidopingorganisasjonenes uavhengighet og forhindre interessekonflikter i det utøvende arbeidet med etterforskning, testing og påtale.

Dette burde ikke bare være en anbefaling, men et selvsagt

- PÅ TOPPEN: Også jeg er opptatt av kvaliteten på prøveglass og best mulige analysemetoder, men aller viktigst mener jeg det er å starte på toppen for å se på organisering og struktur, skriver innsenderen. På bildet, Craig Reedie, presidenten i WADA. Foto: NTB Scanpix

prinsipp for alle med oppgave å avdekke doping.

FOR Å FÅ BUKT MED dopingens må vi påse at det gjøres en grundig, objektiv og nøytral etterforskning. Jeg opplever at dette delvis ignoreres i internasjonal idrett eller utøves av idrettsansatte med opplagte habilitetsproblemer. En ufullstendig eller forutinntatt etterforskning, for eksempel som grunnlag for å vurdere graden av skyld, vil ha store konsekvenser for utøverne. Etterforsknings- og påtalearbeidet er avgjørende for å sikre rettferdig rettergang. Også idrettens domsorganer må fatte

sine dommer på tilgjengelig fakta. Mangler i faktum øker sannsynligheten for feil beslutninger.

Det er bare å erkjenne at troverdigheten til antidopingarbeidet står på spill, og domsorganer uten rettferdig rettergang vil aldri bygge nødvendig tillit.

DET ER VEDTATT anbefalinger om at domsorganet skal være uavhengig av myndighetene, særforbund, den nasjonale olympiske komiteen og antidopingorganisasjonene. Utøverne må for eksempel sikres retten til en høring, et effektivt forsvar, retten til å avhøre vitner og kunne føre eksperter, retten til

å anke, åpne høringer og underretning om beslutningen. Dagens uoversiktlige domsapparat i internasjonal idrett krever etter mitt syn en overhaling og forenkling.

Internasjonal idrett må demokratiseres. Dette er en jobb som antidopingorganisasjoner, myndigheter og idretten må stå sammen om, men da må vi også ha et felles fundament omkring hva som er de store utfordringene, tørre å se realiteten i øynene og stå opp for grunnleggende demokratiske prinsipper. Europarådet har disse verdiene dypt forankret og jeg mener derfor de er best skikket til å bidra.

KOMMUNIKASJON

Media

ADNO er av den klare oppfatning at media er en viktig medspiller i å utvikle og belyse utfordringer i antidopingarbeidet. I 2018 har ikke medieoppmerksomheten vært like massiv som i de to foregående årene, men tematikken er likevel viet betydelig spalteplass.

Inntrykket er at den generelle interessen og kunnskapen om temaet blant norske journalister er økende. Gjennom 2018 har det blitt satt søkelys på urolighetene og utfordringene i antidopingarbeidet. Vi har bidratt til å sette dette på agendaen gjennom ulike seminarer, initiativ til redaksjonelle oppslag og publisering av avisinnlegg.

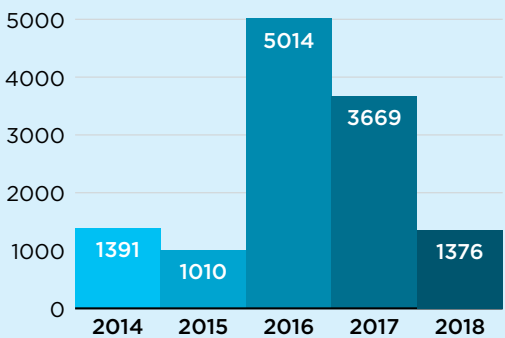
I forkant av vinter-OL ble det arrangert et presseseminar for media og idretten. Her deltok alle de store redaksjonene og en rekke nasjonale særforbund. Det internasjonale seminaret som ble arrangert i samarbeid med Fair Sport og World Forum for Ethics in Business i juni, ga også betydelig medieomtale. Både gjennom profilerte gjester som Erna Solberg, Travis Tygart og professor Richard McLaren, men også gjennom de utfordrende problemstillingene som ble løftet som del av seminaret.

ADNO jobber mot stadig nye målgrupper, og vi ser at arbeidet som gjøres også utenfor den organiserte idretten fatter interesse fra medier på lokalt og regionalt nivå. Dette gir seg utslag i henvendelser og oppslag som belyser antidopingarbeid som foregår på treningssentre, skoler og gjennom kommunale samarbeid.

ADNOS kommunikasjonsenhet består av en leder og en rådgiver. De koordinerer pressehenvendelser som kommer inn via pressetelefonen eller e-post. Det er et uttalt ønske at ADNO skal være tilgjengelige for media og legge til rette for at journalister skal få snakke med relevant personell. Det er også bakgrunnen for at en bevisst forsøker å bygge opp fagpersoner som talspersoner i media – det være seg innen påtalespørsmål, folkehelse-spørsmål eller internasjonale forhold.

For å nå ut til media og offentligheten benyttes også sosiale medie-kanaler bevisst. I denne sammenheng benyttes særlig Twitter og Facebook som de fortrukne kanalene.

Medietreff på Antidoping Norge 2014–2018

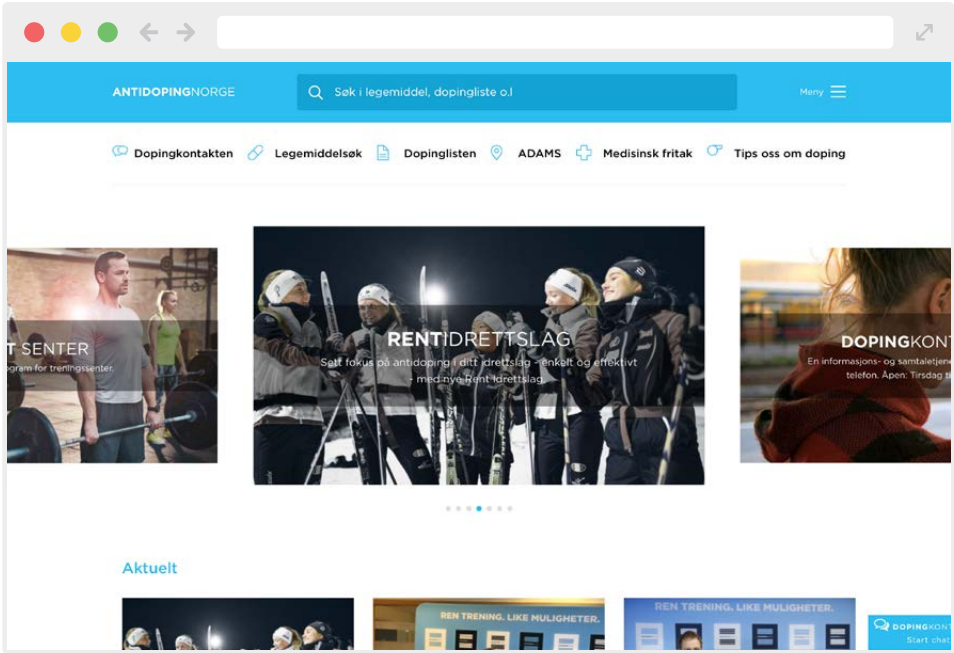
KILDE: MEDIEOVERVÅKINGSTJENESTEN RETRIEVER

Det har vært to store dropp i antall medietreff på Antidoping Norge de siste årene. Det éne fra 2016 til 2017, og deretter fra 2017 til 2018. 2018 representerer mer et «normalår».

Årsaken til de høye tallene i 2016 og 2017 fremstår klar. Av cirka 8700 treff, knytter 5000 seg til kombinasjonen «Antidoping Norge» og «Johaug». Til sammenligning ga denne kombinasjonen 128 treff i 2018.

Antall medietreff sier lite om kvaliteten på presseoppslagene. Det er mer en indikasjon på volumet av antall oppslag og gir en pekepinn på det generelle trykket rundt temaet. Det er ADNOS oppfatning at 2018 rent kvalitativt var et sterkt år for antidopingarbeidet hvis en ser på type oppslag, bredden i temaene som blir belyst og spalteplass som vies antidoping i kommentar- og debattspalter.

Kronikk i Dagbladet: Denne kronikken, skrevet av Anders Solheim, sto på trykk i avisen Dagbladet 16. oktober 2018.

WWW.ANTIDOPING.NO

Nettsider og sosiale medier

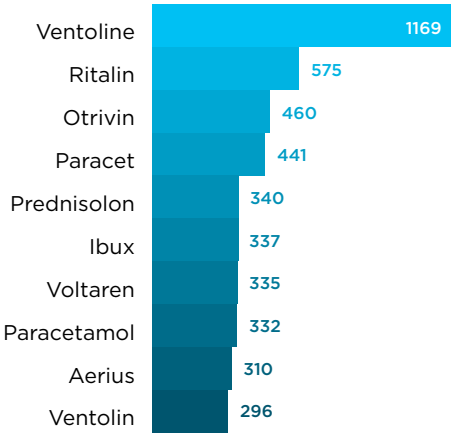
I kjølvannet av store norske dopingsaker opplevde stiftelsen mye større oppmerksomhet som gjenspeilet seg på ulike måter, for eksempel gjennom antall mediehenvelsels og etterspørsel etter forebyggende aktiviteter. Dette ga seg også utslag i en betydelig større trafikk på nettsidene.

Selv om dette oppmerksomhetstrykket har avtatt noe, har trafikken holdt seg på et stabilt høyt nivå. Dette er tydelig når vi ser på statistikken over antall besøk og visninger på nettsidene. Nesten 173 000 brukere er rekord og viser at trafikken har stabilisert seg på et mye høyere nivå sammenlignet med 2015 og tidligere, der antall brukere lå på under 100 000. Gjennom treårsperioden 2016–2018 har vi hatt nesten 2 millioner visninger på antidoping.no, mot omtrent halvparten i de tre foregående årene. Den planmessige og mer offensive bruken av sosiale medie-kanaler er helt klart en viktig drivkraft i å få personer inn på våre nettsider. Gjennom å se hvor nett-trafikken kommer fra, ser vi også en økning i direktetrafikken til sidene. Den viser en økning på 12,5 prosent. I direktetraffikk ligger hvor mange som skriver inn antidoping.no i adresse-feltet direkte, i stedet for å finne fram til siden via søkemotorer. Dette kan tolkes som om merkevaren «antidoping.no» og Antidoping Norge står sterkere.

Det jobbes hele tiden med å sørge for at nettsidene er oppdaterte, attraktive og mest mulig brukervennlige. En del av dette arbeidet er også å justere sidene på bakgrunn av den trafikken som registreres gjennom å analysere bruksmønstrene.

Den største enkeltstående nyvinningen på nettsiden er utvikling av legemiddelsøket der utøvere nå kan innhente sikker dokumentasjon på søket som er gjort. Denne funk-

Mest populære søk på antidoping.no i 2018

Statistikk for antidoping.no 2013-2018

År	Brukere	Sidevisninger
2013	83 984	351 967
2014	90 400	354 253
2015	81 739	325 650
2016	90 400	354 253
2017	162 237	596 837
2018	172 973	540 607

sjonen har kommet til i god dialog med Olympiatoppen og teknisk støtte og tilpasning fra Felleskatalogen. Forskningsområdet har fått seg et oppsving i organisasjonen gjennom etablering av et eget forsknings- og evalueringsforum. For å synliggjøre forsknings-satsingen ble det etablert en egen landingsside på antidoping.no slik at forsknings-interesserte og andre kan finne relevant og god informasjon om tidligere og pågående prosjekter. En annen nyhet for 2018 var endringer på Dopingkontaktens landingsside og implementering av den tilhørende chat-funksjonen.

Sett i lys av videre utvikling av nettsidene, ble det i 2018 påbegynt et arbeid med å etablere et nytt cms (publiseringsløsning) for antidoping.no. Dette ble gjort parallelt med utviklingen av en ny nettplattform for det forebyggende programmet Rent Idrettslag. Publiseringsløsningen organisasjonen har hatt de siste årene har gått ut på dato og vil ikke bli utviklet videre. Etter en grundig vurdering av ulike alternativ fant en fram til en ny ønsket løsning. Antidoping.no vil være fullt og helt over på denne nye løsningen i løpet av første halvår 2019. Dette vil i liten grad påvirke brukerne, men handler mer om hvilke muligheter organisasjonen vil ha i bruken og oppbygging av nettsidene. I etableringen av nye sider er det selvsagt vesentlig å tenke mobil først, da vi ser at de fleste brukerne av dagens nettsider bruker mobile enheter og ikke stasjonære enheter (pc/mac), 60 prosent vs 40 prosent.

Sosiale medier har vært et viktig element i ADNOS eksterne kommunikasjonsarbeid de siste årene. På Facebook har vi i dag ca. 8000 følgere. Twitter har gradvis blitt tatt mer i bruk, mens Instagram og Snapchat har vært en sterkere satsing gjennom 2018. De to

sistnevnte kanalene oppleves å være viktige for å nå ut til unge målgrupper og informere om forebyggende aktiviteter. Blant annet testet vi ut en Dopingkontakten-video som på kort tid ble spilt av mer enn 50 000 ganger på Snapchat.

I samarbeid med Parcas Media fikk ADNO i 2018 produsert en betydelig portefølje av videoer til bruk i det forebyggende arbeidet. Inn mot OL i Pyeongchang i februar lanserte vi Antidopingskolen - ti episoder rettet mot idrettsutøvere som tar for seg temaer som dopingreglene, dopingkontrollen, kosttilskudd, medisinske fritak etc. Episodene ble godt mottatt og nådde til sammen ut til cirka 350 000 personer. Inkludert episode 11 og 12, som ble lansert på et senere tidspunkt, er den totale rekkevidden for Antidopingskolen på mer enn 420 000 personer.

I 2018 var det 15 år siden Antidoping Norge ble etablert, og i den anledning lanserte vi fire episoder som tok for seg ulike deler av vår historie og virksomhet: etableringen, dopingkontrolløren, det forebyggende arbeidet og vårt internasjonale engasjement.

Øvrige produksjoner som bør trekkes frem er «Øyeblikket som gikk tapt» - en promo-video for Dopingvarsel, hvor curlingspiller Magnus Nedregotten forteller om hvordan det er å bli frarøvet seiersøyeblikket og motta en OL-medalje i ettertid. Denne nådde nærmere 40 000 personer etter promo på Facebook. I anledning relanseringen av Dopingkontakten fikk vi også produsert opp fire filmer tilpasset Instagram/Snapchat-formatet.

Sosiale medier

Antidoping Norge har hatt en mer offensiv strategi og tilstedeværelse på sosiale medier de siste årene. I økende grad er det tatt i bruk nye muligheter som ligger i Instagram og ikke minst på Snapchat er det distribuert innhold som fokuserer på antidoping og folkehelse.

Her er noen eksempel og høydepunkt fra aktivitet på sosiale medier 2018:

- Antidopingskolen (Facebook-kampanje): Cirka **420 000** personer nådd
- Dopingkontakten-video (Instagram): Cirka **120 000** videoavspillinger på i snitt 10 sekunder
- Dopingkontakten (Snapchat): Cirka **150 000** eksponeringer av video
- Dopingvarsel-video (Facebook og Instagram): Cirka **40 000** personer nådd
- Det ble laget fire videoer i forbindelse med ADNO 15 år i juni 2018. Én av de fire videoene nådde alene 25 000 personer (Facebook).
- 186 FB-innlegg med samlet rekkevidde anslått til nærmere en million personer (985 996)

 [YOUTUBE.COM/USER/ANTIDOPINGNOR](https://www.youtube.com/user/antidopingnor)

 [FACEBOOK.COM/ANTIDOPINGNORGE](https://www.facebook.com/antidopingnorge)

 [TWITTER.COM/ANTIDOPINGNORGE](https://twitter.com/antidopingnorge)

 [ANTIDOPINGN](https://www.snapchat.com/add/antidopingn)

Antidopingskolen

I forkant av OL i Pyeongchang i 2018 lanserte ADNO ti episoder av Antidopingskolen i samarbeid med Parcas Media. Episodene tar for seg viktige deler av antidopingarbeidet på en kortfattet og informativ måte, og har til hensikt å spre kunnskap blant yngre idrettsutøvere. Disse ti episodene, samt to oppfølgere om bruken av blodpass og retesting av prøver, nådde cirka 420 000 personer bare på Facebook.

Materiell

ADNO går i retning av å drive mest mulig informasjonsarbeid på digitale flater. Likevel ser vi på noen områder behov for å utvikle trykt materiell. Når det først gjøres, er vi opptatt av at det skal framstå i en attraktiv form og på en måte som er skreddersydd for den aktuelle målgruppen.

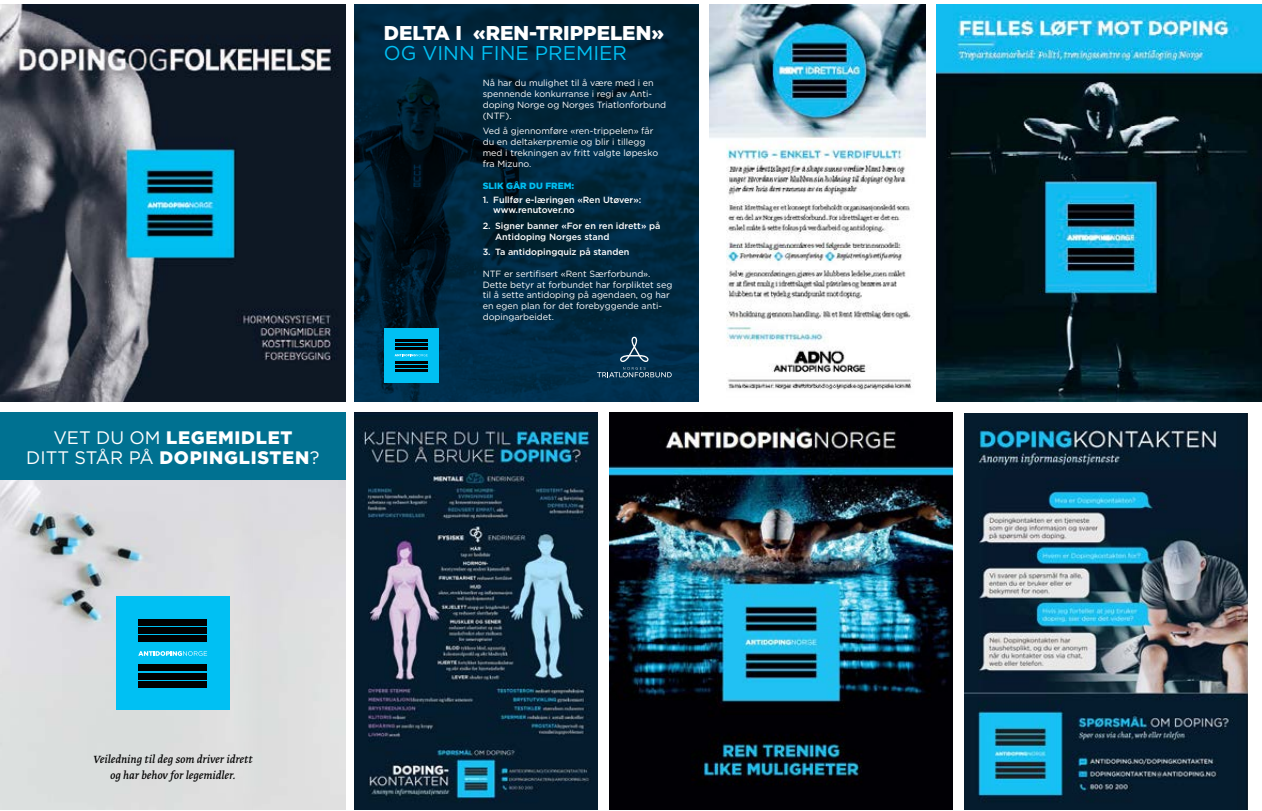
I 2018 ble det igjen lagt betydelige ressurser i å utvikle en lekker og tilgjengelig årsrapport. Som del av 2018-rapporten ble det også lagt inn en seksjon med en mini-årskavalkade som en markering av organisasjonens 15 år.

Av nyheter innen materiell kan det særlig pekes på tre hovedproduksjoner i 2018: Materiell og konsept i forbindelse med relansering av Dopingkontakten, nytt profilerings- og markedsmateriell som ledd i den økte standsatsingen innenfor det forebyggende arbeidet i idretten og brosjyre som informerte om det nye legemiddelsøket.

For øvrig er materiell og brosjyrer produsert opp etter behov, mens utøverguiden er oversatt og ferdigstilt i en engelsk versjon.

Informasjons- og profileringsmateriell kan bestilles via organisasjonens egen webshop-løsning: <https://antidoping.norgesprofil.no>

Utvalgt materiell

PROSJEKTER

Internasjonalt seminar

I juni ble det arrangert et stor internasjonalt seminar i Oslo der ADNO var arrangør i samarbeid med organisasjonen Fair Sport og World Forum for Ethics in Business. Med profilerte gjester og antidopingtopper som professor Richard McLaren og Travis Tygart ble dette naturlig nok viet stor oppmerksomhet fra media. ADNOS kommunikasjons-avdeling håndterte media før og under seminaret. I tillegg til selve mediehåndteringen ble det brukt betydelig med ressurser i forbindelse med planlegging og promotering av seminaret, blant annet gjennom sosiale medier.

Neste Generasjon

ADNO videreførte samarbeidet med prosjektet Neste Generasjon gjennom 2018. Dette er et prosjekt som også Norges idrettsforbund er involvert i. Fra ADNOS side handler det om å søke arenaer der vi kan møte unge utøvere som er framtidens topputøvere. Både for å nå ut med informasjon og for å bygge gode holdninger.

I samarbeid med Neste Generasjon har vi i 2018 realisert gode videosatsinger, blant annet nevnte Antidopingskolen og fire episoders jubileumsserie.

Markedsføring

Selv om organisasjonen ikke har en egen markedsavdeling, har fokuset på promotering og synliggjøring blitt stadig sterkere de siste årene. Det er likevel liten tvil om at dette er et område der stiftelsen har mye å hente. Vi har en portefølje med gode og oppdaterte verktøy og virkemidler, men er usikre på om vi klarer å synliggjøre de i den grad vi kunne. I denne sammenheng har sosiale medier og kjøp av synlighet i sosiale medier vært et sted å starte. På dette området handler det om å teste ut hva som fungerer.

Når det gjelder organiseringen av markedsføringsarbeidet, er det besluttet å etablere et eget utvalg for markedsføring- og promotering som går på tvers av avdelinger. Dette utvalget vil være i drift fra første kvartal 2019.

▲
Toppmøte i Oslo:
Richard McLaren,
som har vært sentral
i avsløringene av
dopingregimet i
Russland, i samtale
med visepresident i
WADA, Linda Hofstad
Helleland, under
seminaret i Oslo.

FOTO: STIAN
SCHLØSSER MØLLER

For tiden > Sport

– Det er skremmende, men det er modig av Antidoping Norge

Ole Einar Bjørndalen håper Antidoping Norges standpunkt kan få WADA og IOC til å høre etter.

Wagdy Krasimirov

10.10.2018 (Oppdatert 11.10.2018)

Halvparten av de norske dopingsakene i 2018 kom fra anonyme tippsere

REN TRENING. LIKE MULIGHET

MOTTAR HUNDREVIS AV DOPIKOTIPS. Antidoping Norge har mottatt mange tips som har resultert i domstol. Her er Rikens fjerde av Anders Solheim (til høyre) og Per Wold-Johansen. Foto: Håkon Mosvold Larsen / NTB scanpix

I 2018 har Antidoping Norge mottatt 150 tips om doping. En oppsiktsvekkende stor andel av de har resultert i dommer.

Antidoping Norge-sjefen: – Skuffet på vegne av de rene utøverne

Daglig leder Anders Solheim i Antidoping Norge er skuffet i WADA-klarslag av Russland-skandalen. Foto: Håkon Mosvold Larsen / NTB scanpix Foto: (NTB scanpix)

Snakker ut om dopingsjokket

En ung mann snakker ut om dopingsjokket. Han forteller om hvordan han ble påvirket av doping og hvordan han nå ser på livet.

FOTBALLENS MØRKE SKYGGE. FUNGERER DOPING I FOTBALL?

1954: Storfavoritten Ungarn leder 2-0, men Vesi-Tyskland, som deltar for første gang siden 2. verdenskrig, kommer tilbake og vinner en dramatisk VM-finale 3-2. «Miraklet i Bern».

Dopingkamp med lokale krefter

En mann snakker om dopingkamp med lokale krefter. Han forteller om hvordan han har jobbet for å redusere doping i Norge.

ØNSKER KLARE ENDRINGER

Ole Einar Bjørndalen ønsker klare endringer i antidopingarbeidet. Han mener at det er viktig å ha et tydelig standpunkt.

Ulykkesveien krever nok et offer

- Her styrkes verdier

Ungdomsminn i regi av skolearbeidsnemnden. Her styrkes verdier og det blir et viktig tilbud for ungdommen.

Mer enn festtaler

Mer enn festtaler ble det under arrangementet. Det var mange gode historier og erfaringer som ble delt.

DOPE I NORGE. BOKSER BARE VIDERE

En bokser forteller om sin erfaring med doping. Han sier at det er viktig å fortsette å boksing og å være et godt eksempel.

– Vi er inne i den mest kritiske perioden i antidopingens historie

En kvinne snakker om den mest kritiske perioden i antidopingens historie. Hun mener at det er viktig å ha et tydelig standpunkt.

5 AV 10 TROR IKKE NORSK IDRETT ER REN

En undersøkelse viser at 5 av 10 tror ikke norsk idrett er ren. Dette er et alvorlig signal for antidopingarbeidet.

Kroppssbyggere møtt av politiet - 21 siktet for dop

21 kroppsbyggere er siktet for doping. Dette er et alvorlig signal for antidopingarbeidet.

– JEG HUSKER ALT FRA DEN DAGEN JEG SATTE DEN FØRSTE SPØRYTA

En person forteller om den dagen han satte den første spyd. Han mener at det er viktig å ha et tydelig standpunkt.

Treningsinstruktør (23) dømt for deltakelse i dopingliga

En treningsinstruktør er dømt for deltakelse i dopingliga. Dette er et alvorlig signal for antidopingarbeidet.

ØSTAFØRR

– Inngår samarbeidsprosjekt med Antidoping: – VI ØNSKER Å ARBEIDE FOR ET SUNT KROPPSFOKUS

Østaførr inngår samarbeidsprosjekt med Antidoping. De ønsker å arbeide for et sunt kroppsfokus.

Dopingsikkerheten skremmer både eksperter og utøvere

Dopingsikkerheten skremmer både eksperter og utøvere. Dette er et alvorlig signal for antidopingarbeidet.

- En veldig trist sak for alle

En veldig trist sak for alle. Dette er et alvorlig signal for antidopingarbeidet.

Avla positiv dopingprøve etter kamp mot BK Tromsø

En spiller avla positiv dopingprøve etter kamp mot BK Tromsø. Dette er et alvorlig signal for antidopingarbeidet.

Doping er ikke lenger bare subkultur – HVEM SOM HELST BRUKER DET

Doping er ikke lenger bare subkultur. Hvem som helst kan bruke det. Dette er et alvorlig signal for antidopingarbeidet.

Har hentet inn 700-800 dopingprøver

JAKTET DOPERE I NESTEN 20 ÅR

En kvinne forteller om jakten på dopere i nesten 20 år. Hun mener at det er viktig å ha et tydelig standpunkt.

TI MENN MAFIA-TILTALT: Slik avslørte politiet Norges største dopingnettverk

TI MENN MAFIA-TILTALT: Slik avslørte politiet Norges største dopingnettverk. Dette er et alvorlig signal for antidopingarbeidet.

Nettavisen. Nyheter Økonomi Sport Livstil

Erna Solberg åpnet antidopingkonferanse: – Vi kan ikke lukke øynene

Erna Solberg åpnet antidopingkonferanse. Vi kan ikke lukke øynene. Dette er et alvorlig signal for antidopingarbeidet.

Skal samarbeide mot doping på treningssentrene

Skal samarbeide mot doping på treningssentrene. Dette er et alvorlig signal for antidopingarbeidet.

Wada svek idretten, og deg og meg

Wada svek idretten, og deg og meg. Dette er et alvorlig signal for antidopingarbeidet.

– Vi jobber daglig med antidoping

– Vi jobber daglig med antidoping. Dette er et alvorlig signal for antidopingarbeidet.

2

KONTROLL OG PÅTALE

Kontrollvirksomheten innenfor antidoping handler om mye mer enn testing. Det har vi sett ferske eksempler på i internasjonal idrett.

ADNO har i inneværende strategiperiode hatt et sterkt fokus på å videreutvikle en kontrollvirksomhet der de ulike virkemidlene vi har tilgjengelige koordineres og ses i sammenheng. Der dopingkontrollen i idretten tradisjonelt har handlet om testing, er det viktig å se på hvordan informasjonsinnhenting, etterforskning, profilarbeid og prøvetaking kan spille sammen for å avdekke doping. For å få mest mulig ut av de ulike komponentene er kontrollvirksomheten i ADNO samlet under avdeling for kontroll og påtale.

Denne måten å arbeide på har vist seg å gi flere doping-saker i norsk idrett de siste årene. Gjennom å fokusere helhetlig, systematisk og målrettet mot enkelte grupper og miljøer avdekkes doping. Erfaringen viser også at det å legge til rette for å motta tips og innspill, gjennom for eksempel varslingskanalen Dopingvarsel, er viktige brikker når doping skal avsløres.

Et annet utviklingstrekk er at utøvere dømmes for brudd på idrettens dopingbestemmelser uten at det foreligger en positiv dopingprøve. For eksempel har ADNO også i 2018 fått tilgang til enkelte avsluttende straffesaker i politiet, slik at utøvere har blitt iretteført etter NIFS lov kap. 12. ADNO opplever at samarbeidet med politiet blir stadig bedre, men vi skulle likevel gjerne sett at politiet fikk et tydelig hjemmelsgrunnlag for utlevering av relevant informasjon til ADNO. I dag skjer dette på forespørsel.

NASJONALT TESTPROGRAM

Det nasjonale testprogrammet i norsk idrett har som mål å avsløre, avskrekke og forebygge doping i norsk idrett. Planleggingen av prøvetakingen baserer seg på en risikovurdering av de ulike idrettene, der flere risikofaktorer for doping blir

vurdert. Samtidig er testingen en sentral del av den helhetlige kontrollvirksomheten, og er nært knyttet til informasjonsinnhenting, etterforskning og profilarbeid.

En helhetlig tilnærming til testing er en nødvendig utvikling av kontrollarbeidet, da tradisjonell testing har sine begrensninger når det kommer til å avsløre dopingbruk alene. Det handler blant annet om kort sporbarhet av enkelte stoffer, begrensede analysemetoder og en sofistikert dopingbruk som krever sofistikerte avsløringsmetoder. Ved å kombinere testing med profilarbeid, etterforskning og etterretning, vil muligheten være større for å avdekke doping. Et annet aspekt er at denne helhetlige tilnærmingen bidrar til en enda mer målrettet testvirksomhet når det gjelder tidspunkt for prøvetaking, rett utvalg av utøver og at prøven analyseres for de rette stoffene.

Testingen til ADNO har også i 2018 vært i tråd med WADAS krav og standarder. Her ligger International Standard for Testing and Investigations (ISTI) og Technical Document of Sport Specific Analysis (TDSSA) til grunn. Bakgrunnen for TDSSA er at det skal stilles krav til kvalitet og kvantitet i testingen, og det settes et minimumskrav til analyser i de ulike idrettene og grenene. ADNO har erfart at de økte kravene til analyser ikke nødvendigvis direkte fører til et økt antall positive prøver. Som tidligere har vi derfor søkt og fått innvilget reduksjon fra enkelte analysekrav i de idrettene og disiplinene der det over tid har vært på plass et velfungerende blodprofilprogram.

I 2018 er et økt antall av kontrollene satt på bakgrunn av tips og informasjon, blant annet gjennom varslingskanalen. I det siste er det prioritert å igangsette tverrfaglige prosjekter, der fokus rettes mot enkelte idretter eller miljøer. Her har NAPMU, etterforskere og testansvarlige jobbet tett for å sikre målrettet testing. Vi har i slike prosjekter erfart en høyere prosent av positive prøver enn ved tradisjonell testing.

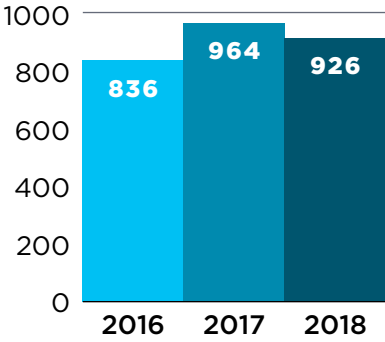
ADNO definerer norske utøvere i tre kategorier:

1. Meldepliktutøvere. Disse utøverne driver med risikoidretter der doping utenfor konkurranse vil kunne bedre prestasjonen. Utøverne må derfor kunne lokaliseres utenfor konkurranse, og må oppgi hvor de befinner seg én garantitime hver dag, der de gjør seg tilgjengelig for en dopingkontroll. Rundt 125 av de beste norske utøverne i kraft- og utholdenhetskrevenende idretter er på ADNOS meldepliktliste.
2. Nasjonale topputøvere. De beste utøverne innen de ulike norske særforbundene, totalt cirka 2000 utøvere. Her er definisjonen ulik fra forbund til forbund, og utarbeides på bakgrunn av innspill fra særforbundene. Meldepliktutøvere og nasjonale topputøvere har et strengere regelverk knyttet til medisinske fritak.
3. Medlemmer som konkurrerer i norsk idrett for øvrig.

Det ble i 2018 innhentet 3072 dopingprøver totalt på det nasjonale programmet. Disse prøvene fordeler seg på 2175 urinprøver, 212 blodprøver og 685 blodprofilprøver. Rett over to tredjedeler av disse prøvene ble innhentet utenfor konkurranse. Fordelingen av prøver mellom de ulike utøverkategoriene er 36 prosent, 30 prosent og 34 prosent på henholdsvis bredde-, topp- og meldepliktutøvere.

Antall kontrolloppdrag siste tre år

Et kontrolloppdrag kan bestå av flere dopingtester

Prøver tatt i den enkelte idrett i 2018

	Urin	Blod	ABP	Total	Type prøve	2016	2017	2018
Amerikanske idretter	80	10	0	90	Urinprøver	2103	2122	2175
Bandy	49	2	0	51	Blodprøver	285	216	212
Basketball	74	0	0	74	ABP-prøver	777	743	685
Boksing	35	2	4	41	Totalt	3165	3081	3072
Bryting	25	3	14	42				
Fotball	225	15	0	240				
Friidrett	178	24	65	267				
Håndball	92	18	46	156				
Ishockey	106	3	0	109				
Judo	27	1	3	31				
Kampsport	47	4	3	54				
Kickboxing	40	3	3	46				
Orientering	40	3	18	61				
Padling	25	2	19	46				
Roing	24	6	20	50				
Ski	285	23	201	509				
Skiskyting	61	9	49	119				
Skøyter	46	6	40	92				
Styrkeløft	175	16	5	196				
Svømming	52	5	25	82				
Sykling	181	27	138	346				
Triatlon	58	3	29	90				
Vektløfting	72	16	0	88				
Volleyball	63	3	0	66				
Andre (under 20 prøver)	115	8	3	126				
Totalt	2175	212	685	3072				

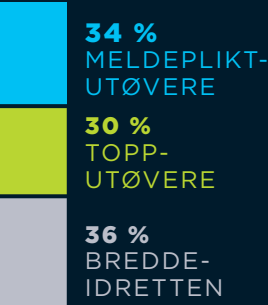
Utviklingen de senere årene er at det testes færre utøvere per kontrolloppdrag. I to av tre kontrolloppdrag testes kun én utøver. Dette betyr at utøverne i stor grad følges opp individuelt, fremfor testing på treningssamlinger og konkurranser. Dette gjelder både utøvere på toppnivå og breddenivå. Dette innebærer forståelig nok et testarbeid som er mer ressurskrevende om en ser på hva en enkelt prøve koster.

De nesten 3100 dopingprøvene i norsk idrett fordelte seg på 42 av særforbundene som er underlagt Norges idrettsforbund.

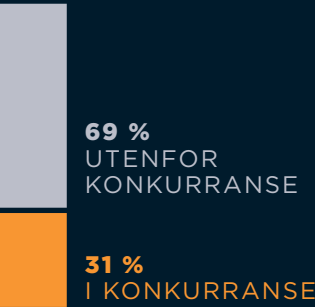
DOPINGPRØVER 2018

Totalt antall dopingprøver: 3072

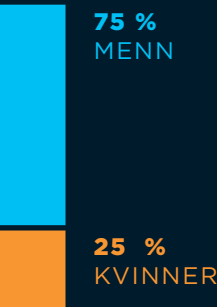
Prøver fordelt på nivå

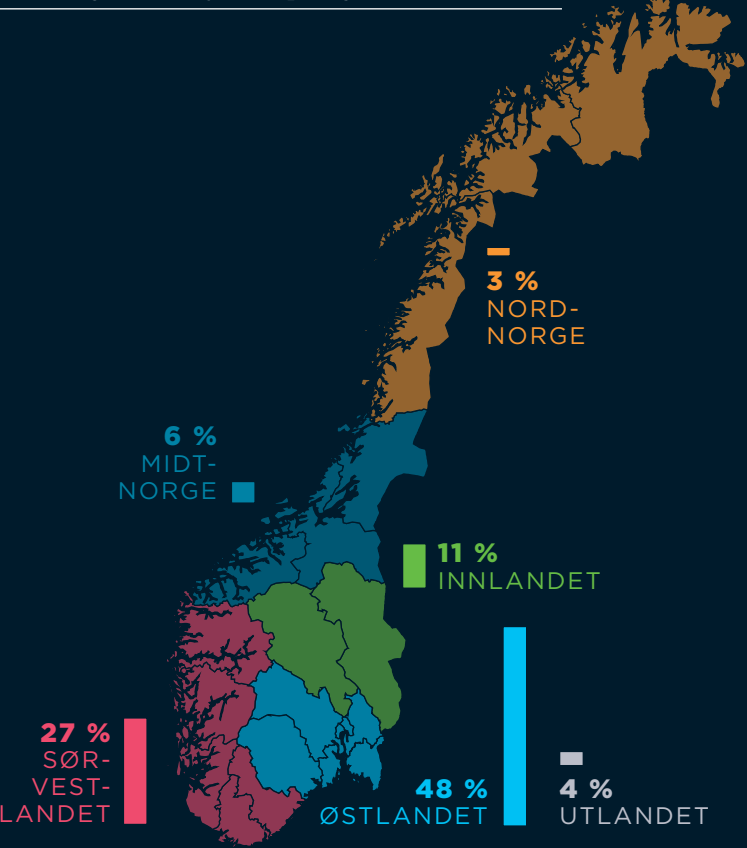
Fordeling av prøver

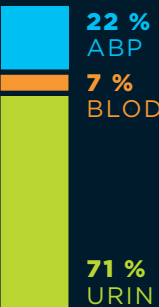
Prøver fordelt på kjønn

Fordeling av tester fordelt på region

Fordeling av prøver i ulike matriks

Biologiske profiler

Biologiske profiler (pass) har til hensikt å avdekke doping indirekte ved å se på variasjonen i utvalgte naturlige biologiske markører. Profilene følges også for å kunne ha et mest mulig målrettet testprogram.

ADNO var tidlig ute med å etablere et profilprogram. I dag finnes det to profilmoduler; blod- og steroidmodul. Disse undersøkes i henholdsvis blod- og urinprøver. WADAS retningslinjer for blodprofiler kom på plass i 2009, mens retningslinjene for steroidprofiler ble inkludert i 2014.

I tillegg til disse to profilmodulene har ADNO etablert en veksthormonavhengig profil på mange utøvere.

Biologiske profiler er viktig for å teste smartere, samt velge ekstraanalyser og hvilke prøver som bør langtidslagres. Biologiske profiler kan også brukes som bevis i etterforskning og kan i seg selv være grunnlag for å påtale en utøver for brudd på dopingbestemmelsene. I tillegg vet vi at de har en forebyggende effekt. Arbeidet og kunnskapen omkring biologiske profiler er i stadig utvikling. Forskning på området har høy prioritet og i det internasjonale antidopingarbeidet er denne delen av kontrollvirksomheten i en tidlig fase.

Blodprofilarbeidet har i all hovedsak vært rettet mot meldepliktutøverne. De siste årene har imidlertid også utøvere under definisjonen nasjonale topputøvere fått opprettet blodprofiler. De siste årene har det for eksempel vært innhentet blodprofilprøver på fotball- og håndballspillere. Det vil være aktuelt å se mot andre lagidretter også. I tillegg til å avdekke eventuell doping kan dette også si noe om det er systematiske forskjeller i blodprofiler mellom tilsvarende idretter.

Nordic Athlete Passport Management Unit (NAPMU)

Nordic Athlete Passport Management Unit (NAPMU) ble etablert i 2013 og er en viktig brikke for å teste rett utøver, til rett tid og på rett sted. I tillegg til at enheten i seg selv fungerer svært godt og høster stor anerkjennelse internasjonalt, er den kompetansen som enheten representerer viktig i ADNOS egen testplanlegging.

Enheden, som ble opprettet i et samarbeid mellom de nordiske landene og Norges laboratorium for dopinganalyse, bistår i dag også flere antidopingorganisasjoner utenfor de nordiske landene. I 2018 bisto NAPMU, i tillegg til de Nordiske landene, de nasjonale antidopingorganisasjonene til Nederland, Tyrkia, Estland, Kenya, Irland (ny i 2018) og Qatar (ny i 2018), samt de internasjonale særforbundene IOF, IFF, BWF og IBU.

NAPMU er i dialog med også andre antidopingorganisasjoner om lignende samarbeid, noe som bekrefter at NAPMU de senere årene har blitt en velfungerende enhet med bred erfaring. NAPMU har som påpekt et godt nettverk og en solid posisjon internasjonalt.

Økt fokus på biologiske profiler i Norden og økt engasjement internasjonalt kommer tydelig frem når man ser på antallet profiler NAPMU evaluerer ukentlig. I 2018 ble det totalt evaluert i gjennomsnitt 384 profiler per uke, mens det i 2014, 2015, 2016 og 2017 ble evaluert henholdsvis 169, 169, 283 og 356 prøver per uke¹.

¹ Statistikken for 2014 – 2017 avviker noe fra tidligere årsrapporter pga. ny og bedre metode for å beregne statistikk.

I tillegg til evaluering av biologiske profiler, består det daglige NAPMU-arbeidet blant annet av å kommunisere med de ulike antidopingorganisasjonene, laboratoriene og tilknyttede ekspertpanel. Siden det er viktig at NAPMU følger med i den internasjonale utviklingen innenfor biologiske profiler, er NAPMU også aktiv ved internasjonale konferanser og gjennom forskning.

Økt aktivitet har ført med seg endringer i bemanningen av NAPMU. Fra enheten ble opprettet har antallet årsverk økt fra en til to fulltidsansatte. Gjennom 2018 har NAPMU vært bemannet med to personer, en 100 %-stilling for hele året og en 100 %-stilling siden april (30 % ut mars). Et nytt teknisk dokument (obligatorisk) vedtatt av WADA i september 2018 vil føre til visse strukturelle forandringer i NAPMU. Blant annet vil Norges laboratorium for dopinganalyse være vert for APMUen og dermed ha det faglige ansvaret. Det nordiske samarbeidet vil imidlertid fortsette, og det oppleves viktig å ha personer fra NAPMU-enheten sittende hos Antidoping Norge for å kunne befeste posisjonen som en verdensledende aktør innenfor kontrollvirksomheten.

Analyser

Prøver som tas som del av Antidoping Norges testprogram analyseres ved WADA-akkrediterte laboratorier. Ved kontroller i Norge er det Norges laboratorium for dopinganalyse som benyttes. Laboratoriet er en del av avdeling for farmakologi ved Oslo Universitetssykehus.

For ADNO er laboratoriet også en viktig samarbeidspartner i tolkning av analysesvar, videre oppfølging og målrettet testing. Det avholdes derfor jevnlig møter mellom personell fra ADNO og laboratoriet. Norges laboratorium for dopinganalyse vil fremover få en mer betydelig rolle i NAPMU-samarbeidet, idet det er et krav i det nye tekniske dokumentet at de skal være «host».

Etterforskning og etterretning

Stadig flere antidopingorganisasjoner ser verdien av å jobbe med etterforskning og etterretning og velger å bruke mer ressurser på dette. I Norge har fokus på etterretningsbasert testing gitt resultater. Over halvparten av dopingsakene som var under etterforskning i 2018 ble opprettet på bakgrunn av etterretningsinformasjon. Dette gir et godt signal på hvorfor det er viktig å fortsatt prioritere dette arbeidet fremover. Arbeidet med å få iverksatt gode rutiner og riktig verktøy er igangsatt i 2018 og vil arbeides videre med i 2019.

For å øke kompetanse på området er internasjonalt samarbeid vesentlig. Det ble for første gang avholdt et felles nordisk møte i Bosön i Sverige for etterforskere fra henholdsvis Danmark, Sverige, Finland og Danmark. Målet med møtet er å dele erfaringer og kunnskap. Det ble bestemt at et slikt møte skal avholdes årlig i de respektive deltakerlandene. ADNO deltok også på et årlig arbeidsmøte i Finland arrangert av FINCIS, i regi av WADA.

ADNOS etterforskere ønsker å bidra internasjonalt og ble i 2018 bedt av WADA om å dele erfaringer under deres årlige symposium i Lausanne. Ellers har ADNO bidratt med denne type kompetanse inn i samarbeidsprosjekter med Tyrkia og Kenya.

Samarbeid med toll og politi

ADNO ser verdien av å ha et godt samarbeid med offentlige instanser. Samarbeidsavtalene vi har med Toll- og avgiftsdirektoratet og Politidirektoratet er viktige i den sammenheng.

Gjennom disse avtalene har ADNO dialog med blant annet Tolletatens etterretnings-senter, politiet og Kripos. Det har vært gjennomført møter hvor formålet har vært å sikre arenaer for utveksling av informasjon og ha en felles situasjonsforståelse knyttet til feltet. Fokus på etterretning og et godt samarbeid med politiet har ført til at vi har fått informasjon som igjen har generert dopingsaker.

Varslingskanalen – tips

Det er svært viktig for ADNO å få tilgang til informasjon om bruk av doping. Etter at Varslingskanalen ble lansert i mars 2016 har ADNO fått inn cirka 400 tips og et stort antall av dopingsakene opprettet etter lanseringen har vært et direkte resultat av denne ordningen.

I 2018 fikk vi inn cirka 140 tips, både via vår anonyme varslingskanal og andre kilder. Informasjonen vi får inn blir bearbeidet og brukes for mer målrettet testing og opp mot det forebyggende arbeidet. Tipsene omhandler stort sett bruk av doping på lavere nivå.

ADNO ser verdien av den informasjonen som kommer inn og har jobbet strategisk med å synliggjøre kanalen bedre, både gjennom medieoppslag, promotering i sosiale medier og foredrag.

Magnus Nedregotten konkurrerte i mixed curling i Pyeongchang-OL i 2018 og tapte bronsefinalen mot en utøver som testet positivt på et forbudt stoff. Her forteller han om den umiddelbare skuffelsen, og hvordan det er å motta en medalje til tross for at øyeblikket gikk tapt.

Pålalenemnden

Katharina Rise, *leder*
Førstestatsadvokat ved
Riksadvokatembetet

Kåre Birkeland
Professor i endokrinologi.
Leder av endokrinologisk
avdeling ved Oslo
universitetssykehus.

Rigmor Solberg
Professor i farmakologi,
farmasøytisk institutt,
Universitetet i Oslo.

Sekretariat

Niels Kiær, *advokat*

DOPINGSAKER

Det er Antidoping Norges frittstående påtalenemnd som vurderer om en sak skal påtales for NIFs domsutvalg eller om den skal henlegges. Pålalenemnden avgjør også spørsmål om anke.

Pålalenemnden består av medlemmer med juridisk, medisinsk og farmakologisk kompetanse. Annen kompetanse innhentes ved behov. Pålalenemnden er uavhengig fra Antidoping Norges øvrige virksomhet, der medlemmene oppnevnes av styret. Katharina Rise er leder av Pålalenemnden.

Det er avholdt seks møter i Pålalenemnden i 2018. Totalt har det vært elleve påtaleavgjorte saker, av disse ble to saker henlagt.

Fire av de elleve sakene i 2018 ble avgjort ved forenklet behandling i Pålalenemnden. Det innebærer at sakene avsluttes uten domsbehandling. Saksbehandlingstiden vil være kortere og utøver vil kunne oppleve prosessen som mindre inngripende. Doms- og appellutvalget får redusert sakstilfang, men det innebærer økt ressursbruk for administrasjonen i Antidoping Norge.

Det foreligger totalt seks domfellelser av utøvere i 2018. Av disse har altså fire saker blitt avgjort med forenklet behandling i påtalenemnden i 2018, mens de resterende to sakene ble avgjort i NIFs domsutvalg.

Informasjon om dopingsaker 2018

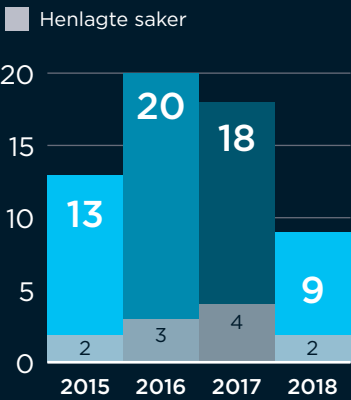
Kjønn	Idrett	Doping-gruppe*	Påtale-begjæring	Domsutvalg/PN	Dom
Mann	Kickboxing	S4	2017 (2. kvartal)	2018 (2. kvartal)	4 år
Mann	Sykkel	Nektelse	2017 (3. kvartal)	2018 (1.kvartal)	4 år
Mann	Rugby	S8	2017 (4. kvartal)	2018 (1. kvartal)	2 år PN**
Kvinne	Proffboksing	S1	2018 (2. kvartal)		
Mann	Styrkeløft	Nektelse	2018 (2. kvartal)		
Mann	Fotball	S6, S3	2018 (3. kvartal)	2018 (3. kvartal)	2 år PN**
Mann	Fotball	S6, S3	2018 (4. kvartal)		
Mann	Fallskjerm	S6	2018 (4. kvartal)	2018 (4. kvartal)	2 år PN**
Mann	Fallskjerm	S6	2018 (4. kvartal)	2018 (4. kvartal)	8 m PN**

* S1: anabole stoffer S3: beta-2-agonister S4: hormon og metabolske modulatorer
S6: Stimulerende midler S8: cannabis
** PN: avgjort ved forenklet behandling i Pålalenemnden

DOPINGSAKER SISTE FIRE ÅR (2015–2018)

Saker som har ført til henleggelse er ikke inkludert i figur og tabell om kjønn, dopinggruppe og idrett.

Påtaleavgjorte saker

Fordelt på kjønn

Fordelt på dopinggruppe

Noen ganger omhandler en sak flere stoffer, og da er saken oppført under flere doping-grupper.
Nektelser – 8 totalt – fremkommer ikke i oversikten.

Fordelt på idrett

Idrett	Saker
Styrkeløft	9
Fotball	8
Sykkel	4
Amerikanske idretter	4
Basketball	3
Boksing	3
Bryting	2
Ski	2
Friidrett	2
Ishockey	2
Kickboksing	2
Rugby	2
Fallskjerm	2
Luftsport	1
Bordtennis	1
Cricket	1
Håndball	1
Triatlon	1
Vektløfting	1
Proffboksing	1
Sum	52

Meldeplikt-komiteen

Andreas Ekker, leder
Andreas Nyhaug
Karoline Dyhre Breivang
Carl Godager Kaas
Astrid Urenholdt
Jacobsen (tiltrådte vervet
01.05.2018)

Klagenemnd

Siri Langseth, leder
Anna Thorstenson
Are Strandli

Meldeplikt

Det er i dag cirka 125 norske utøvere som har meldeplikt. Meldepliktutøverne må rapportere sted og en garantitime hver dag der de kan nås for en uanmeldt dopingkontroll. Det er kun de beste utøverne, som testes hyppig og som er fra idretter med høy risiko for doping, som er underlagt meldeplikt i Norge.

WADA-programmet ADAMS (Anti-Doping Administration & Management System) er navnet på online-verktøyet som brukes av utøvere for å rapportere utøverinformasjon.

Meldepliktutøvere kan både rapportere via pc og via en app på mobilen. WADA igangsatte for en tid tilbake arbeidet med en ny versjon av verktøyet. I utgangspunktet var det varslet at systemet skulle testes i 2018 og lanseres tidlig i 2019, men dette er etter hva ADNO er kjent med utsatt på ubestemt tid. WADAs nye app vil ikke bare omhandle meldeplikt, men også opplæring, informasjon og medisinske fritak. Det er også tenkt at den skal brukes av andre utøvere enn bare meldepliktutøvere og er derfor gitt navnet Athlete Central. ADNO er opptatt av at denne typen verktøy må være mest mulig brukervennlig, både for ansatte, kontrollører og utøvere, og det prioriteres derfor å komme med og videreformidle innspill i dette viktige utviklingsarbeidet.

Dersom en utøver ikke har rapportert utøverinformasjon i henhold til frister fastsatt i Forskrift om meldeplikt og annen utøverinformasjon, vil de kunne ilegges en advarsel.

Tre advarsler i løpet av 12 måneder kan føre til at det opprettes en dopingsak.

Meldepliktkomiteen er de som avgjør om det er grunnlag for å ilegge advarsel i henhold til regelverket. Komiteen består av medlemmer med juridisk kompetanse i tillegg til personer med topputøvererfaring. Medlemmene er oppnevnt av styret i ADNO, men utøverkomiteen forespørres alltid ved oppnevning av nye utøvere til komiteen.

Meldepliktkomiteen har avholdt fem møter i 2018. Det ble behandlet 23 saker hvorav det i 18 saker ble ilagt advarsel. Utøvere som er ilagt en advarsel kan klage forholdet inn for en egen klagenemnd.

Årstall	Antall advarsler	Antall saker
2018	18	23
2017	19	22
2016	26	29
2015	15	18

KONTROLLER PÅ OPPDRAG

Ved siden av de over 3000 dopingprøvene som ADNO tar som del av det nasjonale programmet i norsk idrett, tar organisasjonen et betydelig antall dopingprøver på oppdrag. Det kan for eksempel være oppdrag for andre nasjonale antidopingbyråer eller internasjonale særforbund. Det kan også være nasjonale organisasjoner som driver konkurranseaktivitet, men som ikke er del av Norges idrettsforbund.

For internasjonal idrett kan det være snakk om enkeltstående testoppdrag knyttet til enkeltutøvere og -lag, eller mer helhetlige kontroll- og forebyggingsprogram. Innenfor testvirksomheten har stiftelsen tett dialog med en rekke nasjonale antidopingbyråer og internasjonale særforbund som også bidrar til koordinering og samarbeid om testarbeid.

ADNO mener det er viktig å påta seg kontrolloppdrag for internasjonal idrett. Det er bra både for organisasjonens renomme og gir god erfaring og læring for organisasjonen og kontrollpersonellet. Tilbakemeldingen på jobben som gjøres, tilsier også at det leveres en kvalitet som arrangører og oppdragsgivere setter pris på.

Av større idrettsarrangement i Norge i 2018 tok ADNO prøver under Bislett Games, verdenscup i skiskyting og langrenn, X Games, Vest-Europeisk mesterskap i styrkeløft og under sykkelrittene Tour of Norway, Tour des Fjords, Arctic Race og Ladies Tour of Norway.

Internasjonale særforbund

Vi har i 2018 gjennomført dopingkontroller på vegne av følgende internasjonale særforbund:

- Badminton World Federation (BWF)
- Fédération Internationale de Ski (FIS)
- International Association of Athletics Federations (IAAF - AIU)
- International Biathlon Federation (IBU)
- International Ice Hockey Federation (IIHF)
- International Powerlifting Federation (IPF)
- International Skating Union (ISU)
- International Cycling Union (UCI)
- World Curling Federation (WCF)
- Federation Internationale de l'Automobile (FIA)
- European Handball Federation (EUR-HAND)

Nasjonale antidopingbyråer

Dopingkontroller på vegne av nasjonale antidopingbyråer i 2018:

- Riksidrottsförbundet (RF)
- Anti-Doping Authority Netherlands (ADAN)
- Comitato Olimpico Nazionale Italiano (NADO ITALIA)
- Russian Anti-Doping Agency (RUSADA)
- United Kingdom Anti-Doping (UKAD)
- United States Anti-Doping Agency (USADA)

Testing av hest

Antidoping Norge har en avtale med Norges Rytterforbund om testing av hest. I 2018 ble det tatt 24 prøver (14 blod- og 10 urinprøver), og holdt ett foredrag. Avtalen ble i 2018 fulgt opp av en testansvarlig, med en veterinær i deltidsstilling som veterinærfaglig kontaktperson.

Norske organisasjoner

Det er generelt en økende oppmerksomhet rundt antidopingarbeidet og økt ønske og behov for antidopingprogram blant aktører som driver konkurranseliknende aktivitet. Det er en klart uttalt forventning fra myndighetene at aktører som driver denne type konkurranseaktivitet og som får offentlig støtte skal ha på plass et antidopingprogram.

Antidoping Norge påtar seg også oppdrag for norske organisasjoner. Flere av organisasjonene som ønsker et antidopingprogram er aktører som driver konkurranseaktivitet, men som ikke er del av Norges idrettsforbund. For å sikre kvaliteten på leveransen til disse aktørene er det i 2018 utarbeidet enhetlige prosesser for krav til og oppfølging av slike samarbeid.

I prøvetakingen er det i all hovedsak snakk om urin- og blodprøver, men innen bilsport tas det også pusteprøver. Med virkning fra 1. januar 2018 ble alkohol tatt av WADAS dopingliste. Norges Bilsportforbund (NBF) ønsket likevel at vi fremdeles skulle tilby pusteprøver (sikkerhetssjekk) med hjemmel i NBF sitt regelverk om alkohol. Det ble i 2018 tatt 911 pusteprøver på vegne av Norges Bilsportforbund (NBF).

Flere av oppdragsgiverne har i 2018 satt fokus på det forebyggende antidopingarbeidet gjennom å ta i bruk e-læringsprogrammet Ren Utøver og foredrag levert av ADNO.

I 2018 har Antidoping Norge gjennomført dopingkontroller for følgende norske organisasjoner:

- Det Norske Travelskap (DNT)
- Norges Bilsportforbund (NBF)
- Norsk Jockeyklubb
- Det frivillige Skyttervesen (DFS)
- Politihøgskolen
- Treningssenterbransjen

ADNO tilbyr norske treningssenter et eget antidopingprogram. For å være del av programmet som kalles Rent Senter, må senteret selv betale en årlig avgift. En mindre andel av driftstilskuddet fra Helsedirektoratet er brukt til å videreutvikle programmet.

Eventuelle dopingtester på treningssentre må initieres, følges opp og finansieres av sentrene selv, og ligger utenfor det som dekkes av den årlige avgiften for å være et Rent Senter. Les mer om treningssenterprogrammet under kapittel om doping som samfunnsproblem.

Fordeling av prøver tatt på oppdrag

	Total	Urin	Blod	ABP	Pusteprøver
Nasjonale antidopingbyrå	52	26	10	16	-
Internasjonale organisasjoner	251	171	23	57	-
Norske organisasjoner	1074	163	-	-	-
Treningssentre	52	52	-	-	-
Totalt	1487	456	47	73	

3

FOREBYGGENDE ARBEID I IDRETTE

I 2018 ble det gjort et betydelig forebyggende arbeid i idretten, og kvaliteten på arbeidet i særforbundene var høyere enn noen gang. 36 forbund er nå sertifisert som Rent Særforbund.

NM-vinner i triatlon, Lotte Miller, var en av utøverne som ga sin støtte til en ren idrett under TriQuart i Kristiansand.

FOTO: SIRI BYNKE

Det forebyggende antidopingarbeidet i norsk idrett har fått et solid oppsving de senere årene. I tillegg til at ADNO har styrket sitt arbeid innenfor området, skyldes det også en økende interesse og oppmerksomhet rundt temaet generelt. Det spiller også inn at det nå i sterkere grad stilles krav til at idretten forankrer arbeidet gjennom egne planverk.

Det forebyggende antidopingarbeidet handler om å bygge tydelige holdninger blant nye generasjoner av idrettsutøvere. I tillegg er et viktig aspekt å sikre et helhetlig informasjonsarbeid som gir kunnskap nok til å hindre ubevisst dopingbruk og brudd på dopingbestemmelsene.

ADNO er tydelig på at idretten selv må ta et ansvar for det forebyggende arbeidet, men vi skal være en pådriver for at det skjer og sørge for at vi kan tilby oppdaterte og attraktive programmer og verktøy.

Et vellykket informasjons- og holdningsarbeid er avhengig av at det som presenteres er relevant for målgruppene. Dette er bakgrunnen for at ADNO er opptatt av en tett dialog med idrettens organisasjonsledd slik at det tilbys og drives målrettede programmer og tiltak. For å få innspill og oversikt over kunnskapsnivå er det utformet en utøverundersøkelse i samarbeid med utøverorganisasjonen NISO og Olympia-toppen. Gjennomføring av denne undersøkelsen skjer i 2019.

Det vektlegges at mest mulig av den forebyggende aktiviteten settes inn i en større sammenheng, slik at det ikke kun blir enkeltstående og tilfeldige tiltak. Skal det ha effekt på lang sikt, tror vi på at det må skje gjennom planmessighet og samarbeid.

RENT SÆRFORBUND - HANDLINGSPLAN MOT DOPING

Rent Særforbund er søylen i det forebyggende antidopingarbeidet i norsk idrett. Idrettsstyrets vedtak fra 2017 om å holde tilbake deler av rammetilskuddet til særforbund som ikke har en handlingsplan mot doping, har hatt god effekt, og har helt klart medvirket til at det skjer mer og bedre forebyggende antidopingarbeid i norsk idrett enn noen gang.

Rent Særforbund er en systematisk og målrettet tilnærming til det forebyggende arbeidet, der forbundene utarbeider en handlingsplan for forebyggende antidopingarbeid i sin idrett, på alle nivåer.

Handlingsplanen tar utgangspunkt i idrettens egenart, og vurdering av risikofaktorer for brudd på dopingbestemmelsene i den enkelte idretten. ADNO bistår forbundet i utvikling av planen og utfordrer dem på å gjøre den relevant, både med tanke på målgrupper og tiltak som skal redusere risiko for brudd på dopingbestemmelsene.

Den første sertifiseringsrunden etter ny ordning ble gjennomført høsten 2017, der 18 forbund ble sertifisert som Rent Særforbund. I løpet av 2018 har antallet sertifiserte forbund vokst til 36. ADNO er i prosess med, eller har opprettet en dialog med så godt som alle norske forbund om Rent Særforbund.

Rent Særforbund-modellen møtes med nysgjerrighet internasjonalt og i ulike sammenhenger blir ADNO utfordret på å presentere programmet for andre antidopingorganisasjoner.

Rent særforbund

Følgende 36 forbund var sertifiserte som Rent Særforbund pr 31.12.18:

■ Norges Ake-, Bob- og Skeletonforbund	■ Norges Kickboxingforbund
■ Norges Basketballforbund	■ Norges Klatreforbund
■ Norges Bedriftsidrettsforbund	■ Norges Luftsportforbund
■ Norges Billardforbund	■ Norges Orienteringsforbund
■ Norges Bokseforbund	■ Norges Rugbyforbund
■ Norges Bowlingforbund	■ Norges Seilforbund
■ Norges Bryteforbund	■ Norges Skiforbund
■ Norges Cykleforbund	■ Norges Skiskytterforbund
■ Norges Danseforbund	■ Norges Skøyteforbund
■ Norges Dykkeforbund	■ Norges Softball og Baseball Forbund
■ Norges Fekteforbund	■ Norges Squashforbund
■ Norges Fleridrettsforbund	■ Norges Studentidrettsforbund
■ Norges Fotballforbund	■ Norges Styrkeløftforbund
■ Norges Friidrettsforbund	■ Norges Svømmeforbund
■ Norges Golfforbund	■ Norges Triatlonforbund
■ Norges Hundekjørerforbund	■ Norges Vektløfterforbund
■ Norges Ishockeyforbund	■ Norges Volleyballforbund
■ Norges Judoforbund	
■ Norges Kampsportforbund	

Norges Kampsportforbund er et av 36 særforbund sertifisert som Rent Særforbund.

REN UTØVER

Ren Utøver er det viktigste verktøyet for å dele grunnleggende antidopingkunnskap for enkeltpersoner. Dagens versjon av programmet er utviklet av Antidoping Norge i samarbeid med Antidoping Danmark, og ble lansert i 2015. Siden lanseringen sommeren 2015 har over 40 000 registrert seg som brukere og over 30 000 gjennomført samtlige moduler av e-læringen. Bare i 2018 er antallet gjennomføringer omtrent 10 000.

Programmet inneholder syv korte moduler med sentrale emner innen antidoping. Ren Utøver har vist seg å være et særlig viktig opplæringsverktøy, og vi opplever at forbund inkluderer dette også i andre utdanningsprogrammer de tilbyr, som for eksempel trenerutdanning, lederkurs, og opplæring av styrer og utvalg.

Vi erfarer at mange forbund stiller krav til utøvere om regelmessig gjennomføring av Ren Utøver, for å sørge for oppfriskning og vedlikehold av kunnskap. For å imøtekomme idrettens behov for repetisjon, startet vi i 2018 med utvikling av en repetisjonsmodul til Ren Utøver i samarbeid med Antidoping Danmark, Antidopingavdelingen i Svenska Riksidrottsförbundet og Finlands antidopingbyrå FINCIS. Denne modulen vil ferdigstilles og lanseres i løpet av første halvår i 2019.

Det er naturlig å revidere slike programmer med jevne mellomrom, både for at det skal være oppdatert innholdsmessig, men også for at formatet og det visuelle skal oppleves som attraktivt og brukervennlig. Vi ser det som naturlig å starte forarbeidet til et nytt utøverprogram når det nye regelverket er vedtatt i november 2019, slik at vi har noe som kan lanseres når det nærmer seg at nye World Anti-Doping Code trer i kraft 1. januar 2021.

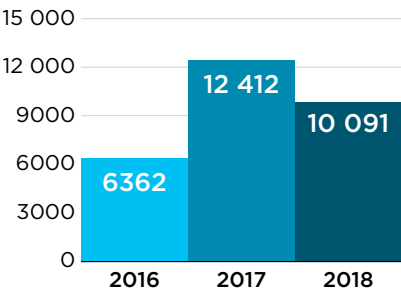
RENT IDRETTSLAG

Rent Idrettslag er et verktøy som utfordrer klubber og lag til å jobbe med forebyggende antidopingarbeid i sin klubb. Den første versjonen av programmet ble lansert i 2008. Siden den gang er det kun foretatt mindre justeringer av programmet. Ikke minst på grunn av den tekniske plattformen har et revidert program tvunget seg fram. Den gamle versjonen ble tatt ned i november og et nytt Rent Idrettslag så dagens lys i mars 2019.

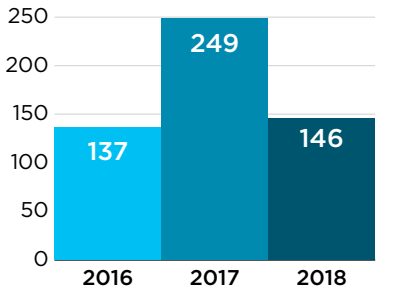
ADNO mener det er viktig at det foregår et antidopingarbeid også på grasrota i norsk idrett. At over 1200 idrettslag har vært gjennom prosessen siden oppstarten i 2008, viser også at det er etterspurt blant lag og klubber på alle nivå. I 2018 ble 152 nye idrettslag registrert som Rent Idrettslag, og gjennom særforbundenes handlingsplaner løftes programmet fram som et viktig og verdifullt tiltak.

Selve utviklingsarbeidet av ny versjon av Rent Idrettslag har pågått i store deler av 2018 og har tatt lengre tid enn først antatt. Hovedgrunnen til det er at en har vært nødt til å se det i sammenheng med en større utvikling av et nytt publiseringssystem for nettsidene til Antidoping Norge.

Ren Utøver: Antall fullførte

Rent Idrettslag: Nye registrerte idrettslag

Den nye versjonen av Rent Idrettslag er enklere å bruke, tilbyr ressurser og ferdig materiell som klubbene kan benytte direkte inn i sitt forbyggende arbeid, og de vil få tettere oppfølging fra ADNO. Klubbene skal selv velge to forebyggende tiltak de skal gjennomføre i løpet av den 2-årige sertifiseringsperioden.

FOREDRAG

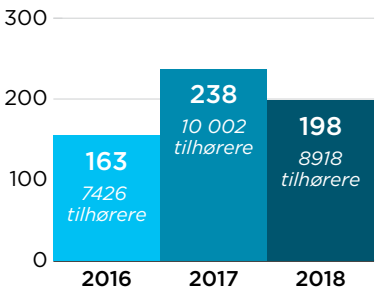
ADNO tilbyr gratis foredrag til alle organisasjonsledd underlagt Norges idrettsforbund på alle nivåer. I 2018 har vi særlig fokusert på å øke kunnskap og bevissthet hos trenere, ledere og støttepersonell.

Vi er opptatt av å tilby målrettede foredrag for de ulike gruppene vi møter. Målet er å involvere og engasjere og utfordre til refleksjon hos de som deltar på foredragene våre. Derfor har vi hatt fokus på presentasjonsteknikk, og har i stadig større grad inkludert interaktive verktøy i presentasjonene.

I 2018 signerte vi en avtale med toppidretts-gymnasene WANG og NTG som blant annet innebærer årlige foredrag på alle deres skoler. Det ligger i avtalen med skolene at de skal inkludere antidoping i undervisningsplanen, og jobbe for å bli sertifisert som «Ren Skole».

I tillegg til foredrag for organisasjonsledd i idretten, holdes det foredrag for videregående skoler med idrettsfag og toppidrett. I 2018 nådde vi over 3000 elever med denne type foredrag.

Antall foredrag

FOREDRAGSHOLDERE IDRETT

Antidoping Norge (ADNO) holder gratis foredrag for organisasjonsledd i idretten. Stiftelsen har et skolert foredragsholderkorps som dekker hele landet. Ønskes foredrag, ta kontakt med Siri Bynke på siri.bynke@antidoping.no.

Jan de Lange
Sør- og Vestlandet

Knut-Ståle Arntsen
Nord-Norge

Hans-Jørgen Kvåle
Innlandet

Thea Langeland
Oslo/Østlandet

Oddbjørn Floan
Midt-Norge

Foredrag i idretten

Antall foredrag og tilhørere

Idrett	Antall foredrag	Antall tilhørere
ADNO-arrangement	2	52
Annen organisasjon	6	365
Fleridrettslag	13	601
Idrettskrets	6	281
Idrettsråd	2	37
Norges Am. idretters forbund	8	276
Norges Badmintonforbund	1	11
Norges Basketballforbund	2	66
Norges Biljardforbund	1	4
Norges Bokseforbund	2	39
Norges Bryteforbund	1	30
Norges Curlingforbund	2	39
Norges Cykleforbund	9	198
Norges Danseforbund	1	70
Norges Dykkeforbund	1	130
Norges Fleridrettsforbund	2	66
Norges Fotballforbund	18	612
Norges Friidrettsforbund	7	306
Norges Golfforbund	2	195
Norges Håndballforbund	8	363
Norges Ishockeyforbund	5	276
Norges Judoforbund	5	162
Norges Kampsportforbund	1	120
Norges Motorsportforbund	1	9
Norges Orienteringsforbund	2	79
Norges Roforbund	1	24

Idrett	Antall foredrag	Antall tilhørere
Norges Rugbyforbund	2	49
Norges Skiforbund	9	434
Norges Skiskytterforbund	8	201
Norges Skytterforbund	1	25
Norges Skøyteforbund	1	10
Norges Snowboardforbund	1	10
Norges Softball og Baseballforbund	2	28
Norges Squashforbund	2	49
Norges Studentidrettsforbund	1	80
Norges Styrkeløftforbund	3	23
Norges Svømmeforbund	5	205
Norges Triatlonforbund	2	20
Norges Vektløfterforbund	4	85
Norges Volleyballforbund	5	227
Olympiatoppen	1	32
Sum idrett	156	5889

Skole – idrettsfag

Idrettsfag – videregående skole	29	2187
Toppidrett – videregående skole	13	842
Sum skole	42	3029

SUM TOTALT	198	8918
------------	-----	------

Eksempel på stand i 2018:

REN-TRIPPELEN

I samarbeid med Triatlonforbundet arrangerte vi Ren-trippelen under TriQuart. I arrangørens nyhetsbrev i forkant av arrangementet ble det gitt relevant anti-dopinginformasjon. Ren Utøver ble promotert og det ble gitt forhåndsomtale av kampanjen. Alle de rundt 700 deltakerne fikk videre antidopinginformasjon i deltaker-mappene, og ADNO var tilstede under registreringen for å komme i prat med utøvere og støttepersonell.

Vi lanserte konkurransen Ren-trippelen:

1. Gjennomføring av Ren Utøver
2. Signere banner «for en ren idrett» på stand
3. Svare på en quiz.

Alle som gjennomførte alle tre elementene var med i trekning av premie fra forbundets sponsor. Tilsvarende konkurranse har vi også i ettertid benyttet under andre arrangement.

STANDAKTIVITET

Det er viktig for ADNO å være til stede der idrett drives og der utøvere og støttepersonell er. Derfor har organisasjonen igjen trappet opp sin standaktivitet.

I 2018 har vi forsøkt å gå bort fra tradisjonelle informasjonsstands. I stedet har vi prioritert noen få utvalgte arrangementer og forsøkt å lage et helhetlig opplegg rundt vår tilstedeværelse. Her har det vært viktig med god dialog med særforbund og arrangør. Opplæring og informasjon i forkant, samt aktiviteter og konkurranser på en fysisk stand under selve arrangementet har vært sentrale elementer. Sammen med forbundet har kampanjene blitt markedsført i aktuelle kanaler, det har blitt laget skreddersydd informasjonsmateriell og i en del sammenhenger har forbundets sponsorer stilt med premier til konkurransene. Denne tilnærmingen er gjort for å sammen med forbundet synliggjøre verdier, bidra til kunnskapsheving og komme i kontakt med aktører på ulike nivåer i idretten.

I 2018 var vi tilstede på tre utvalgte arrangement

- TriQuart – i samarbeid med Norges Triatlonforbund
- NM-Veka i Rogaland – i samarbeid med Rogaland idrettskrets.
- Western European Championship i styrkeløft – i samarbeid med Norges Styrkeløft-forbund

Ut over dette har vi vært tilstede med stand på Idrettskonferansen 2018 på Lillehammer, Svømmeforbundets trener- og lederkonferanse og Steward-konferansen for ryttersporten.

STØTTEPERSONELL

Trenere og støttepersonell har vært en prioritert gruppe for informasjonsarbeidet i 2018. I tillegg til at de bør ha kunnskap selv, er de en viktig medspiller for å spre kunnskap, øke bevissthet og etablere gode verdier hos unge utøvere.

Mange Rent Særforbund peker på trenere og ledere som en sentral målgruppe i sine handlingsplaner for forebyggende antidopingarbeid, og i samarbeid med forbundet har det blir gjennomført ti foredrag på forbundenes trenersamlinger. En rekke forbund har dessuten antidoping og Ren Utøver som en obligatorisk del av sin trener- og lederutdanning.

To ganger i året avholdes et eget seminar for idrettsmedisinsk støttepersonell. Les mer om disse seminarene under kapittelet *Internasjonalt og medisinsk*.

SAMARBEID MED IDRETTSKRETSE

Vi har samarbeidet med utvalgte kretser om å sette antidoping på agendaen på de arenaene de har for lokale trenere og ledere. Etter initiativ fra Vestfold idrettskrets, bisto vi blant annet med å sette opp et verdiseminar for idretten i Vestfold, med antidoping som et hovedtema i kombinasjon med andre relevante verditemaer som ernæring og seksuell trakassering. Det ble et vellykket seminar med stor oppslutning, og ADNO tror på å kombinere antidopingforedrag med andre relevante aktører og temaer i ett større arrangement.

Også andre kretser har vist at de ønsker å løfte antidopingtematikken. For eksempel inkluderte Hedmark idrettskrets antidoping i sin tematurné og Troms idrettskrets satte opp et trener-/lederseminar med antidoping på agendaen. Vi ønsker å fortsette å jobbe sammen med kretsene med forebyggende antidopingarbeid, særlig ut mot trenere og ledere.

◀ *Svolvær: De tidligere langrennsstjernene Devon Kershaw og Kristin Størmer Steira gjorde en gjesteopptreden da Antidoping Norge holdt foredrag i Svolvær. Her er de omkranset av ADNOS rådgivere, Morten Heierdal og Celine Gjønnnes, samt folkehelsekoordinator i Vågan Kommune, Silje Grande Henriksen.*

4 INTERNASJONALT OG MEDISINSK

ADNO er en pådriver for at internasjonal idrett og antidopingarbeid skal være tuftet på åpenhet og demokratiske prinsipper. I 2018 satte vi fokus på nettopp dette da vi arrangerte internasjonalt seminar i Oslo.

Avdelingsleder for kontroll og påtale, Britha Røkenes, i en av debattene under det internasjonale seminaret «Clean Sport = Fair Outcome?». Med i debatten var også det tyske parlamentsmedlemmet Dagmar Freitag (f.v.), IOC-æresmedlem Gerhard Heiberg, USADA-sjef Travis Tygart, WADA-visepresident Linda Hofstad Helleland, AIU-styreleder David Howman og professor Ulrich Haas.

FOTO: STIAN SCHLØSSER MØLLER.

Det internasjonale engasjementet har høy prioritet i Anti-doping Norges arbeid. Ambisjonen er at vi skal heve kvaliteten på det internasjonale antidopingarbeidet.

ADNO opplever at norske utøvere ønsker at det fortsatt skal føres en kompromissløs kamp mot doping, både i Norge og internasjonalt. Vi tror at vårt brede internasjonale engasjement har bidratt til en renere internasjonal toppidrett med vesentlig større muligheter for rene utøvere.

Situasjonen med organisert doping i russisk toppidrett har preget internasjonal idrett og også vårt internasjonale arbeid i 2018. ADNO har ikke firt på holdningen om at statlig involvering må få konsekvenser. Det er de senere årene etablert et fora der ledere av sentrale nasjonale antidopingbyrå møtes i det som er kalt NADO Leader Summit. Fra disse møtene har det kommet tydelige uttalelser i Russland-saken for å påvirke beslutningstakere. ADNO har også vært en viktig aktør gjennom deltakelse i IAAFS arbeidsgruppe om Russland og gjennom å ha gitt faglige innspill til WADAS visepresident.

Dette må sees i sammenheng med beslutningen IOC fattet om å ikke tillate russiske utøvere å delta under eget flagg. Som en del av dette, bidro vi aktivt med å gi innspill til kriterier som skulle gjelde for mulig deltakelse av russiske utøvere under nøytralt flagg.

Selv om det har vært en turbulent tid for antidopingarbeidet, har det vært en revolusjonerende utvikling av arbeidet gjennom de siste 20 årene. Mye har skjedd siden skandalen i sykkelrittet Tour de France i 1998 og Ski-vm i Lahti i 2001. De siste avsløringer forteller oss at denne utviklingen må fortsette, noe vi vil være en pådriver for, nasjonalt som internasjonalt.

ADNO har også vært en av pådriverne i arbeidet med å reformere styresettet i antidopingarbeidet, herunder WADA,

nasjonale antidopingbyråer og internasjonale særforbund. Dette inkluderer Eurorådets anbefaling om uavhengighet for nasjonale antidopingorganisasjoner vedtatt i 2018. ADNO har også tatt initiativ til, og arbeidet målrettet for, å sikre rettferdig rettergang i antidopingarbeidet.

I 2019 skal det vedtas et nytt regelverk (World Anti-Doping Code) og det skal velges en ny WADA-president. En ny World Anti-Doping Code (WADC) skal vedtas i november 2019. ADNO har vært aktiv i høringsrundene til ny WADC og de internasjonale standardene, og dette har opptatt betydelig med tid gjennom 2018. Nytt i 2018 er arbeidet med en «International Standard for Education» og «International Standard for Result Management». På disse områdene har ADNO stor erfaring og har benyttet anledningen til å komme med innspill.

ADNO har i høringsrundene, i tillegg til i andre fora, spesielt løftet fram demokratiske prinsipper og menneskerettigheter som viktige områder i antidopingarbeidet. Uavhengighet, rettferdig rettergang, åpenhet og interessekonflikter i kontrollorgan og domstans er temaer som organisasjonen har forfektet over tid. Internasjonalt er dette temaer som det tar tid å skape forståelse for og få gjennomslag for, men det er vår opplevelse at det er bevegelse på området. ADNO er overbevist om at det må stilles krav til organisering og uavhengighet for å bedre sikre utøvers rettssikkerhet.

INTERNASJONALE KONVENSJONER OG AVTALER

Gjennom det praktiske arbeidet som gjøres bidrar ADNO til at Norge etterlever de internasjonale konvensjonene. Kulturdepartementet bistår ved deltakelse på internasjonale møter, først og fremst i Europarådet og som del av samarbeidsavtalen IADA (International Anti-Doping Agreement).

ADNO har de senere årene klart å løfte temaer som demokratiske prinsipper, rettferdig rettergang og menneskerettigheter knyttet opp mot antidopingarbeidet. En viktig grunn til det har vært daglig leder Anders Solheims verv som leder av kontrollgruppen for antidopingkonvensjonen. Han avsluttet dette vervet etter fire år i mai 2018, men Solheim fortsetter sitt engasjement innenfor Europarådet som leder av Europarådets ad-hoc-gruppe «Human rights and athletes».

ADNO tror at Europarådet har en viktig rolle å spille i utviklingen av antidopingarbeidet. Det var derfor med tilfredshet vi kunne ta imot Europarådets generalsekretær Torbjørn Jagland i ADNOS kontorer for å diskutere tematikken i juni 2018. I etterkant av dette møtet fikk daglig leder en invitasjon av generalsekretæren om å holde et innlegg om arbeidet som har blitt gjort i regi av Europarådet på ministerkonferansen i Georgia på høsten.

Det er utvilsomt viktig å engasjere myndighetssiden i antidopingarbeidet. I så måte var møtet som ble avholdt i Det Hvide Hus mot slutten av 2018 et viktig signal. Møtet samlet myndigheter, ledere fra nasjonale antidopingorganisasjoner og utøvere for å diskutere situasjonen i internasjonal idrett og i internasjonalt antidopingarbeid. ADNO deltok ved styreleder og daglig leder.

ADNO har deltatt i ulike møter knyttet til Europakonvensjonen, både i hovedmøtene i overvåkingsorganet og i utvalgsmøter som er knyttet til spesifikke fag- og politikk-områder.

IADA-samarbeidet fortsetter etter avtale med KUD. ADNO bistår departementet i arbeidet med oppfølging av avtalen. I 2018 ble det årlige møtet avholdt i Australia hvor det ble besluttet å opprettholde avtalen. IADA-landene har i 2018 vært opptatt av å gi innspill til hvordan strukturen i WADAS styrende organ bør være, i tillegg til utveksling av kompetanse innad i de ulike landene og deres antidopingsystemer.

SAMARBEID MED WADA

2018 har vært et år med stor oppmerksomhet for WADA, spesielt i forbindelse med situasjonen i Russland og spørsmålet om gjeninnsettelse av antidopingorganisasjonen i landet.

ADNO er av den klare oppfatning at det trengs et sterkt WADA, men at det samtidig er behov for et endret og mer ressurssterkt WADA. WADA må styrkes gjennom større grad av uavhengighet og åpenhet. I tillegg til endringer i styresettet, mener ADNO at verdens antidopingbyrå må inkludere og involvere utøverne i større grad.

ADNO ønsker å være en pådriver internasjonalt, og det er i dette bildet viktig å ha en god relasjon til WADA. ADNO bidrar i ulike WADA-komiteer og bistår og deltar i WADAS Code Compliance-revisjonsteam for å sikre at antidopingorganisasjoner og internasjonale særforbund etterlever det internasjonale antidopingregelverket.

Flere av medarbeiderne i ADNO deltok og holdt presentasjoner på WADAS årlige symposium i Lausanne

ADNO fikk i 2018 et eget tilskudd for å gi Linda Hofstad Helleland faglig støtte i hennes posisjon som WADAS visepresident. Denne funksjonen er utøvd i nær dialog med departementet.

SAMARBEID MED NASJONALE ANTIDOPINGORGANISASJONER

Kina

Norges samarbeid med Kina innenfor antidoping strekker seg tilbake til midt på 1990-tallet. ADNO er glad for at forholdet mellom Norge og Kina nå er normalisert slik at antidopingrelasjonen også kunne gjenopptas.

I inneværende samarbeidsavtale har vintersport et særlig fokus. Her er ADNO og CHINADA (Kinas antidopingbyrå) del av et større samarbeid som er innledet mellom Norge og Kina i oppkjøringen til Vinter-OL i Beijing i 2022.

Som del av CHINADA-samarbeidet var en ansatt derfra på utveksling hos ADNO i to uker for å tilegne seg kunnskap og erfaring knyttet til antidopingarbeid i vinteridretter, med fokus på testing.

Gjennomføring av sertifiseringsseminarer er et av tiltakene som står i handlingsplanen, og som skal sikre at alle som er involvert i Kina-Norge samarbeidet gjennom idrettsavtalen tilegner seg nødvendig kunnskap om antidopingarbeid og regler. CHINADA er ansvarlig for å gjennomføre seminarene for de kinesiske, mens ADNO har ansvar for å gjennomføre seminarene for nordmenn. NIF koordinerer dette arbeidet.

I 2018 holdt ADNO seks sertifiseringsseminarer, to i Oslo, tre i Trondheim og ett på

Lillehammer, for nærmere 90 deltagere, først og fremst trenere, annet støttepersonell og utøvere. Alle norske deltagerne får et kursbevis etter å ha gjennomført alle moduler i e-læringsprogrammet «Ren Utøver» og deltatt på seminaret.

En løpende avtale om gjensidig testing mellom CHINADA og ADNO ble fornyet i november.

Kenya

I tråd med avtalen mellom ADNO, ADAK (Kenyas antidopingbyrå) og WADA, fortsetter ADNO å bistå ADAK med å videreutvikle antidopingarbeidet i Kenya. I 2018 ble det holdt to prosjektmøter og et møte i styringsgruppen, i tillegg til et arbeidsmøte om forebyggende arbeid.

På prosjektmøtet i Norge deltok viseministeren for idrett og kultur. Viseministeren ledet en delegasjon som for øvrig besto av ADAKS styreleder og daglig leder, i tillegg til fem andre ansatte. Hovedtema på dette møtet var risikovurdering, biologiske profiler og resultathåndtering.

Under prosjektmøtet i Kenya ble det fokusert på sertifiseringssystemet ISO, antikorrupsjon og kommunikasjon. Under det årlige styringsgruppemøtet deltok også WADA og Kenyas viseminister for idrett og kultur.

På forespørsel fra ADAK holdt i tillegg ADNO et arbeidsseminar i Nairobi der målet var å kurse ADAKS foredragsholdere. To representanter fra ADNO holdt et todagers seminar for cirka 20 foredragsholdere med fokus på hvordan best forebygge og formidle informasjon om antidoping til forskjellige målgrupper.

ADNO opplever at ADAK har kommet langt i utviklingen av sitt antidopingarbeid og har nå i stor grad et godt antidopingprogram på plass. De møter fortsatt noen utfordringer, spesielt knyttet til resultathåndtering rundt potensielle dopingsaker. ADAK føler også behov for å videreutvikle sin kompetanse innenfor etterforskning og etterretning.

I 2018 evaluerte NAPMU 910 urinprøver (steroidpass) og 63 blodprøver (blodpass) for

ADAK. Flere har resultert i opprettede dopingsaker. ADNO og ADAK har jevn kontakt og hatt flere arbeidsmøter for å diskutere samarbeidet om profiler.

USADA

ADNO og US Anti-Doping Agency (USADA) signerte en bilateral avtale i forbindelse med det internasjonale seminaret i Oslo i juni. Hensikten med avtalen er å dra nytte av hverandres kunnskap og erfaring for å styrke egne nasjonale antidopingprogrammer, samt se muligheten for å sette i gang felles prosjekter som kan styrke det internasjonale antidopingarbeidet.

Norden

Daglig leder og spesialrådgiver deltok på det årlige nordiske møte i oktober i København der WADAS nye regelverk, antidopingstrukturer, gode styreset, GDPR og andre temaer av felles interesse ble drøftet. Daglig leder deltok i tillegg på NAPMU-møtet rett i etterkant.

Øvrige NADO-samarbeid

I løpet av året har ADNO også hatt møter med en rekke andre nasjonale antidopingorganisasjoner, alltid med den hensikt å dele kunnskap og drøfte viktige spørsmål med disse organisasjonene.

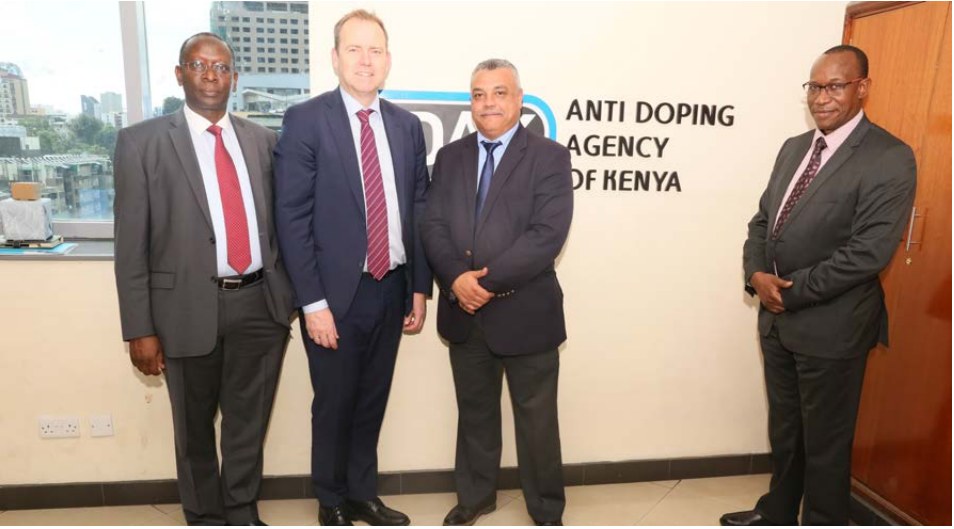
Det er etablert en egen sammenslutning av ledere av sentrale nasjonale antidopingbyrå (omtales som NADO leader summit). Gruppen har møttes med jevne mellomrom også gjennom 2018.

SAMARBEID MED INTERNASJONALE SÆRFORBUND

De internasjonale særforbundene er en viktig aktør i antidopingarbeidet. Samtidig som ADNO er opptatt av et tett samarbeid med særforbundene innenfor en del områder, har vi også vært tydelig på at dopingkontrollvirksomheten ikke må knyttes for tett opptil idretten selv. Vi mener det framover må jobbes for å fristille kontroll-, påtale- og domsorgan fra idretten.

ADNO har i dag avtaler med utvalgte forbund om å dele informasjon og data knyttet til biologiske pass. Ellers har vi hyppig kontakt med visse forbund for å koordinere testarbeidet.

Ansatte i ADNO blir fra tid til annen utfordret til å påta seg verv og posisjoner i internasjonale forbund. For tiden er Rune Andersen styreleder i stiftelsen CADF (Cycling Anti-Doping Foundation). CADF er ansvarlig for antidopingarbeidet i UCI (Det internasjonale sykkelforbundet). Andersen er dessuten fortsatt leder av IAAFs komité som vurderer russisk re-innsettelse i internasjonal friidrett. Dette arbeidet finansieres i sin helhet av IAAF.

Antidoping Norge har et samarbeid med Kenyas antidopingbyrå. Her fra prosjektmøte i Nairobi.

INTERNASJONALE ARRANGEMENTER

ADNO, World Forum for Ethics in Business (WFEB) og FairSport var i juni vertskap for den internasjonale konferansen «*Clean Sport = Fair Outcome?*» i Oslo.

Statsminister Erna Solberg åpnet konferansen. Cirka 250 deltok både fra Norge og utlandet. Målet med konferansen var å kaste lys på de utfordringene internasjonal idrett står overfor og gi mulighet til å løfte og diskutere viktige problemstillinger knyttet til blant annet antidopingarbeidets struktur og rammeverk.

Seminaret fikk stor oppslutning og betydelig oppmerksomhet i media gjennom de temaer som ble tatt opp og gjennom deltakelse fra antidopingprofiler som professor Richard McLaren, USADA-sjef Travis Tygart, dopingjournalist Hajo Seppelt m.fl.

FOTO: STIAN S. MØLLER OG SCANPIX

STÅR SAMMEN: Fra venstre: Statssekretær i KUD Frida Blomgren, visepresident i WADA Linda Hofstad Helleland, styreleder i ADNO Thorhild Widvey, kulturminister Trine Skei Grande, generalsekretær i NIF Karen Kvalevåg, idrettspresident Tom Tvedt og representant fra NIFs utøverkomité, Kjartan Haugen.

FOTO: KETIL FRØLAND/KUD

Styrking av det internasjonale antidopingarbeidet

I desember 2018 gikk Antidoping Norge, Kulturdepartementet, Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité sammen om en felles erklæring. Initiativet til møtet kom fra Idrettsstyret, og hensikten var å ta en tydeligere og mer offensiv rolle i det internasjonale antidopingarbeidet.

Her er partenes felles erklæring:

Kulturdepartementet, Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og Antidoping Norge ønsker sammen å bidra til å styrke de internasjonale antidopingarbeidet.

Doping undergraver idrettens kjerneverdier og truer dens integritet. Et godt og koordinert antidopingarbeid er derfor påkrevet. Det er avgjørende at alle utøvere skal være omfattet av et helhetlig, systematisk og harmonisert antidopingarbeid, som inngir tillit.

- For å sikre et effektivt antidopingarbeid, vil vi sammen, og hver for oss, arbeide for et sterkt, uavhengig WADA med utøverne i sentrum.
- Utøvernes innflytelse må styrkes, og de må sikres deltakelse i relevante beslutningsorganer, blant annet i WADAs styre.
- Vi vil bidra til utvikling av frittstående, uavhengige nasjonale antidopingorganisasjoner som sikrer at etterretning, etterforskning, kontroll (inklusive prøvetaking) og påtaleavgjørelser på nasjonalt og internasjonalt nivå utøves uavhengig av idrettsorganisasjonene og myndighetene.
- WADAs kjerneoppgave som regelverksutvikler og kontrollør av reglenes etterlevelse må kontinuerlig videreutvikles og styrkes i tråd med tidens krav.
- Enhver som mistenkes for brudd på antidopingregelverket, skal være sikret en grundig og objektiv etterforskning, og en rettssikker prosess for uavhengige domsorganer som følger prinsippene for rettferdig rettergang, med en transparent og forsvarlig behandling på alle stadier i prosessen.
- Det må etableres strukturer som forhindrer rollekonflikter i det nasjonale og internasjonale antidopingarbeidet.
- Idrettsorganisasjonene har ansvaret for å bygge kunnskap og øke forståelsen for fair play og antidopingarbeid blant utøvere og i egen organisasjon.
- Myndighetene og idretten har ansvaret for å følge opp og finansiere sine antidopingforpliktelser.
- Myndighetene har ansvaret for å følge opp sine antidopingforpliktelser gjennom sin tilslutning til Europarådets antidopingkonvensjon og UNESCOs konvensjon mot doping i idretten.

*Medisinsk
fagkomité 2018*

Per Medbøe Thorsby,
leder.
PhD, seksjonsoverlege ved
Hormonlaboratoriet

Pål Zeiner
Overlege, dr.med., spesialist i
barne- og ungdomspsykiatri

Thomas Schreiner
Cand.med., spesialist
i indremedisin og
endokrinologi

Hege Clemm
PhD, overlege i pediatri,
idrettslege NIMF

Morten Nissen Melsom
PhD, seksjonsoverlege,
spesialist i indremedisin og
lungesykdommer

*Klagenemnd for
medisinske fritak*

Siri Langseth, *leder*
Are Strandli
Kristian J. Fougner
Marit Bjartveit
Rolf Whitfield

MEDISINSK OMRÅDE

Det medisinske området har fått en mer betydningsfull plass i organisasjonen de siste årene. Dette gjenspeiles i at stillingen som medisinsk fagrådgiver i løpet av 2018 ble økt fra 50 til 80 prosents stilling. ADNO mener det er viktig å ha et sterkere fokus på det medisinske området og opplever at etterspørselen etter god veiledning knyttet til lege-middelbruk er økende.

Medisinsk fagrådgiver drifter det daglige arbeidet på det medisinske området, mens leder av medisinsk fagkomité, Per Medbøe Thorsby, bistår i rene medisinskfaglige spørsmål.

En sterkere medisinsk kompetanse i sentraladministrasjonen har utvilsomt medført en økt profesjonalisering og effektivisering av det medisinske området, for eksempel i håndtering av søknader om medisinske fritak, legemiddelrelaterte spørsmål i anti-dopingsammenheng og andre regulatoriske og kjemiske spørsmål rundt legemidler og dopingmidler.

Både internt i organisasjonen og ut mot brukere – herunder utøvere og idrettsmedisinsk støttepersonell – har økt kunnskap på det medisinske området vært verdifullt. ADNO mener å ha styrket sin posisjon som en naturlig ressurs å henvende seg til når det gjelder legemiddelbruk og idrett i et antidopingperspektiv.

Medisinsk fagkomité

Antidoping Norges medisinske fagkomité møtes fire ganger i året, og har som en av sine hovedoppgaver å behandle og avgjøre søknader om medisinsk fritak fra dopinglisten, samt gi råd i forbindelse med aktuelle medisinske problemstillinger.

Komiteens arbeid utøves i henhold til eget mandat fastsatt av styret. Medisinsk fagkomité har årlig møte med de medisinske fagkomitéene i de andre nordiske landene. Dette er et nyttig forum for utveksling av erfaringer og utfordringer i arbeidet. I 2018 fant dette møtet sted i Finland.

Medisinske fritak

ADAMS benyttes for håndtering av søknader om medisinsk fritak. Søknader om medisinske fritak behandles i tråd med eget regelverk som finnes på www.antidoping.no/tue.

ADNO mottok i 2018 totalt 160 søknader om medisinsk fritak, hvorav fritak ble innvilget i 85 saker, og ni fikk avslag. 66 søknader ble ikke behandlet i medisinsk fagkomité på grunn av mangelfull søknad, at forholdet var for dårlig dokumentert eller at utøveren ikke var søknadsberettiget. En nedgang i antall søknader sammenlignet med 2017 (182) kan skyldes at medisinsk fagkomité har strammet inn på å gi fritak for kortisoninjeksjoner mot allergi (S9), og at dette har blitt kommunisert godt ut til miljøet. Det ble behandlet to klagesaker i 2018.

Diagrammet ovenfor viser fordelingen av antall innvilgede medisinske fritak fra ADNO fordelt på dopinggruppe. De relativt høye tallene for dopinggruppe S1 og S2 må sees i sammenheng med *Regler for medisinsk fritak*, som krever at alle må søke om medisinsk fritak for bruk av legemidler i disse gruppene, uavhengig av utøvernivå. For gruppe S3-S9 og P1 kan utøvere på lavere nivå søke om retroaktivt fritak når ADNO ber om det.

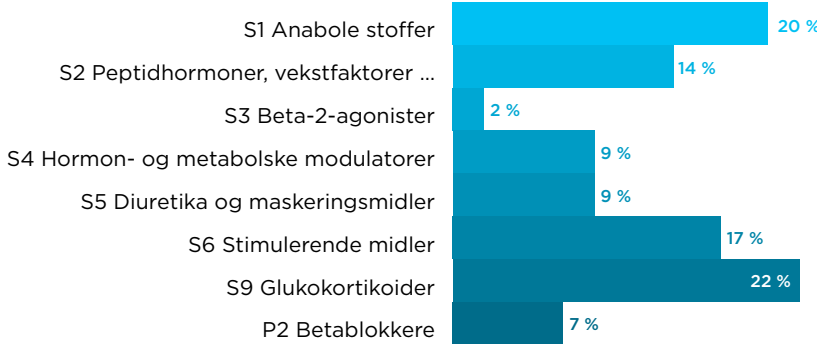
Diagrammet ovenfor viser en oversikt over antall innvilgede fritak innenfor idrettene

*Innvilgede medisinske
fritak fordelt på idrett*

Her er tatt med kun særforbund med fem eller flere innvilgede fritak.

Innvilgede medisinske fritak fordelt på dopinggruppe

hvor fem eller flere fritak ble innvilget. ADNO innvilger medisinske fritak til utøvere på nasjonalt toppidrettsutøvernivå eller lavere nivå, mens utøvere på internasjonalt nivå som regel skal søke om medisinsk fritak til sine internasjonale særforbund. ADNO har derfor ingen total oversikt over medisinske fritak innvilget til norske utøvere.

Felleskatalogen

I 2018 ble samarbeidet med Felleskatalogen (FK) formalisert gjennom en avtale. Avtalens hovedformål er å regulere og klargjøre ansvar for merking av legemidler i FK med tanke på innhold av stoffer på WADAS dopingliste.

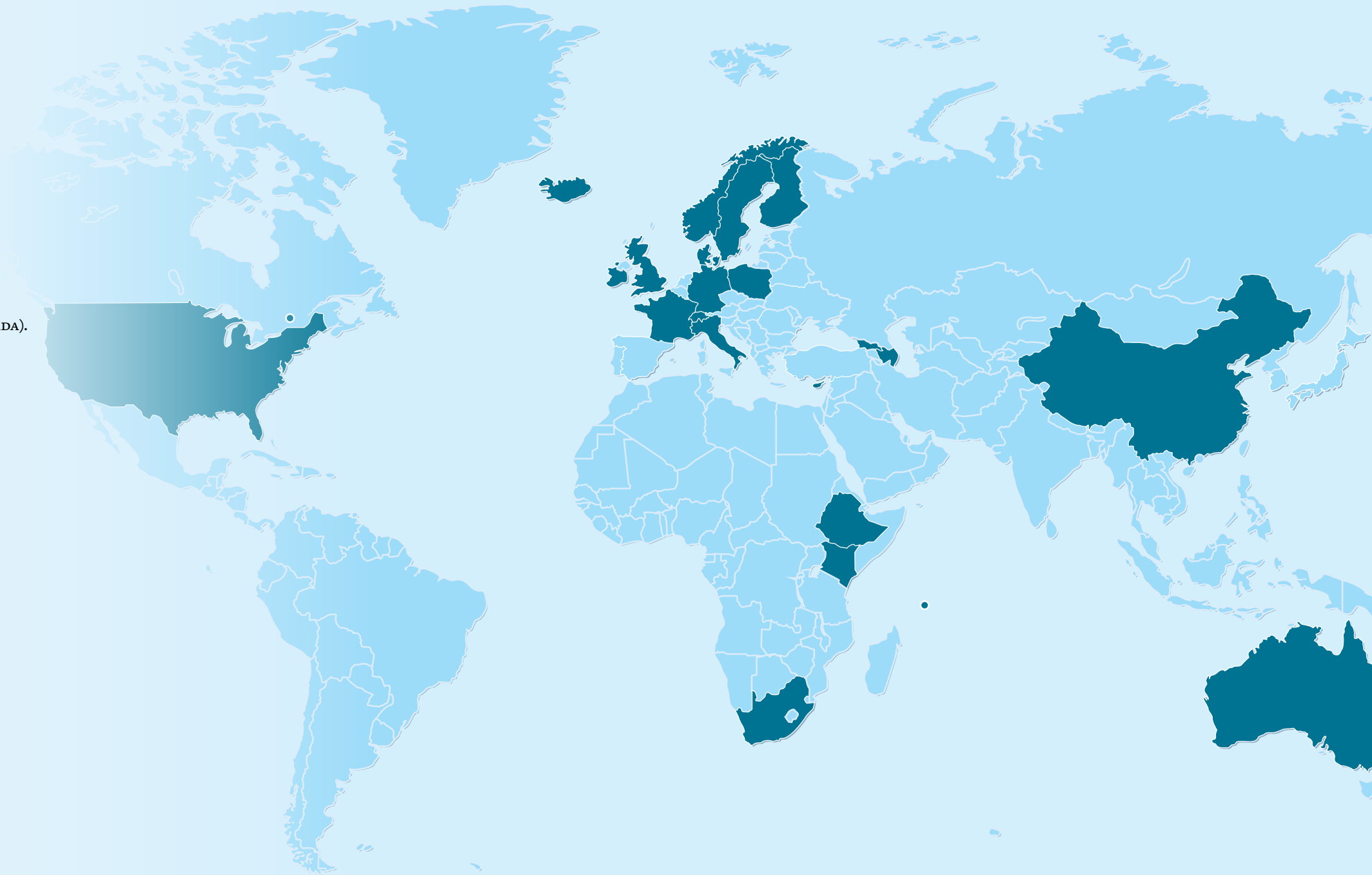
FK har også utviklet en ny funksjon i samarbeid med ADNO, hvor utøver kan bestille en sikker bekreftelse på at de har foretatt et legemiddelsøk i FK eller på ADNOS nettsider. Dette dokumentet inneholder legemiddel, virkestoff, dopingklassifisering og dato og tid for legemiddelsøket. Dokumentasjonen må oppbevares elektronisk slik at eventuelt forsøk på manipulering ved brudd på sikkerhetssertifikatet kan oppdages.

Idrettsmedisinsk seminar

I 2018 ble det avholdt to seminarer for medisinsk støttepersonell, ett i mai og ett i oktober. Totalt deltakerantall var 52 personer. Seminaret inngår som en del av utdanningen til idrettsleger (Norges idrettsmedisinske forening, NIMF) og idrettsfysioterapeuter (Faggruppen for idrettsfysioterapi & aktivitetsmedisin, FIFIA). Også ledere og trenere, samt nyansatte i ADNO, har sett nytte av å delta på seminaret.

Antidoping Norge holder løpende kontakt med NIMF for å kvalitetssikre innholdet i kurset. Det legges særlig vekt på den rollen medisinsk støttepersonell har i sin hverdag i møte med idretten, og hvordan de skal vurdere og forholde seg til antidopingrelaterte problemstillinger.

JANUAR	Bonn: NADAS 15-årsjubileum og NADO-ledermøte.
FEBRUAR	Nairobi: Workshop med ADNO og Det kenyanske antidopingbyrået (ADAK). Warsawa: Møte om revidering av WADA-koden. Strasbourg: Møte i Europarådet og CAHAMA.
MARS	Dublin: Møte med WADA. Strasbourg: Møte med Europarådets ledergruppe. Lausanne: Generalforsamling i INADO og workshop. Lausanne: WADAS årlige symposium. Paris: UNESCO-møte på vegne av KUD.
APRIL	Montreal: Arbeidsgruppe WADA/NADO. Reykjavik: Møter/innlegg på seminar i regi av NADO Island. Lausanne: Møte i UEFA Anti-Doping Task Force. Larnaca: Møte i Europarådet. London: Arbeidsmøter, EuropeActive, FAIR.
MAI	Paris: WADA Compliance Audit. Strasbourg: Møte i CAHAMA og Europarådet. Montreal: Styremøte i WADA. Paris: UNESCO-møte på vegne av KUD. Oslo: Prosjektmøte med det kenyanske antidopingbyrået (ADAK).
JUNI	Arzon: Møte med UCI. Chengdu: Prosjektmøte med Det kinesiske antidopingbyrået (CHINADA). London: Møter med UK Anti-Doping (UKAD).
JULI	Strasbourg: Møte i Europarådet.
AUGUST	Paris: UNESCO-møte på vegne av KUD.
SEPTEMBER	Brussel: Møte med CAHAMA og TDSSA-ekspertgruppe i Europarådet. Seychellene: Styremøte i WADA. København: Nordisk møte om forebyggende arbeid. Washington: Møte med WADA og USADA. Nairobi: Presentasjon av WADAS og AIUS «Prosjekt Kenya». Colorado Springs: USADA Science Symposium.
OKTOBER	Montreal: NADO Ad-Hoc-gruppemøte i regi av WADA. Tbilisi: Innlegg under konferanse for sportsministre. Gold Coast: Årlig møte i IADA Brussel: Arbeidsmøte, EuropeActive, FAIR. Beijing: Utdanningssymposium i regi av CHINADA og USADA. Addis Abeba: Forum for sportsministre. Paris: NADO Leader Summit. Strasbourg: Møte i CAHAMA og Europarådet. Washington: Møte med NADO-ledere, utøvere og myndigheter.
NOVEMBER	Roma: ABP-symposium i regi av WADA. Nairobi: Prosjektmøte med Det kenyanske antidopingbyrået (ADAK). Cape Town: Compliance Audit-møte i regi av WADA. Helsinki: TUE-møte i regi av Det finske antidopingbyrået (FINCIS). Baku: Styremøte i WADA.
DESEMBER	Paris: UNESCO-møte på vegne av KUD. Berlin: Besøk hos NADA.

5 FORSKNING OG UTVIKLING

ADNO ønsker å bidra til mer og bedre forskning på viktige områder av antidopingarbeidet, både internt og eksternt. Innsatsen ledes av et eget forsknings- og evalueringsforum.

I strategiplanen står det at vi skal ha et forskningsarbeid som er relevant og som sikrer kvalitet og utvikling.

Gjennom årenes løp har det vært utprøvd ulike modeller for å løfte forskningsarbeidet innenfor antidoping. Stiftelsen har nå valgt å etablere et internt forsknings- og evalueringsforum. Forumet består av personer i organisasjonen som kommer fra ulike avdelinger og med ulik fagbakgrunn. Her er medarbeidere med forskningserfaring, som sammen representerer fagområdene dopingkontroll, medisin, forebygging og folkehelse.

Forumet bidrar til å drive fram forskningsprosjekter og formidle forskningsresultater som er interessante for antidopingarbeidet. Det forsøkes dessuten å utfordre eksterne fagmiljøer til å forske på relevante problemstillinger.

Forskningsarbeidet er til dels finansiert av spillemidler og dels av midler fra helsemyndighetene.

EKSTERNE FORSKNINGSMIDLER

I 2013 inngikk ADNO, Norges idrettshøgskole og Norges Skiforbund (NSF) en samarbeidsavtale om forskning på antidopingfeltet. Partene ble i 2017 enige om å avvikle samarbeidet da det i liten grad oppfylte målet om å styrke forskning innenfor stiftelsens virksomhetsområder.

Partene har i 2018 vurdert alternative organiseringer og en mer tematisk satsing. Som et resultat av dette vil ADNO fra 2019 delfinansiere et doktorgradsprosjekt i regi av Norges idrettshøgskole ved forskningssenter for barne- og ungdomsidrett.

Samarbeidet vil knytte seg til forskningsprosjektet «Sunne prestasjonsmiljøer i ungdomsidrett: Forebyggende arbeid, medikalisering og doping».

Forsknings- og evalueringsprosjekter initiert av ADNO

Tabell: Beskrivelse av hver studie og link til rapport/artikkel finnes på www.antidoping.no/forskning/forsknings-og-evalueringsprosjekt/

Prosjekt	Ansvarlig	Samarbeids-partnere	Beskrivelse	Status
Forekomst av doping-midler og legemidler i kosttilskudd kjøpt i norske nettbutikker	ADNO	Mattilsynet, Legemiddel-verket	Studien undersøker omfanget av dopingmidler, legemidler eller annet ulovlig innhold i kost-tilskudd markedsført mot idrettsutøvere og personer som trener	Periode: 2017-2018 Fullført i 2018
Prevalens av dopingbruk blant norske topputøvere	Norges idretts-høgskole	Saarland University (Tyskland), ADNO	Studien søker å kartlegge forekomst av dopingbruk blant norske utøvere gjennom å bruke en spørremetode som sikrer responden-tens anonymitet.	Periode: 2018- Pågående
Holdninger til, og kunnskap om, doping og anti-dopingarbeid blant unge mennesker i Norge som trener regelmessig	ADNO	-	Spørreundersøkelse hvor 1000 personer mellom 15-25 år som trener minst 1x per uke har svart på spørsmål om trening, doping, kosttilskudd og kjennskap til antidopingarbeidet	2018- Pågående
Doping, aggresjon og vold	ADNO	-	Litteraturstudie som oppsummerer funn fra ikke-eksperimentelle studier som har undersøkt sammenhengen mellom dopingbruk, aggresjon og vold	2018- Pågående
Bruk av legemidler og kosttilskudd blant norske utøvere	ADNO	Ikke avklart	Sammenstilling og sammenligning av bruk av kosttilskudd og legemidler i- og mellom idretter	2018- Under planlegging

Forskningsprosjekter hvor ADNO har vært involvert i 2018

Prosjekt	Ansvarlig	Samarbeids-partnere	Beskrivelse	Status
Steroideprofiler og variasjon i kroppens biomarkører	Karolinska Institutet (Sverige)	Norges Labo-ratorium for dopinganaly-se, ADNO	Studie av mulige konfunderende faktorer for utøverens blod- og steroideprofiler	Fullført

ANTIDOPING NORGES STUDENTPRIS

I 2018 opprettet ADNO en ordning hvor bachelor- og master-studenter kan søke om pengestøtte for påbegynte eller ferdigstilte studentoppgaver med temaer relevante for ADNOS virksomhet.

Hovedmålet med ordningen er å stimulere flere studenter til å velge oppgaver som kan bidra til å utvikle og styrke antidopingarbeidet. Sekundært er målet er å få flere studenter interessert i antidopingforskning.

Studentprisen vil fra 2019 bli en årlig ordning, men hvor det kun vil være mulig å søke på oppgaver som er ferdigstilt og hvor det foreligger sensur fra utdanningsinstitusjonen.

For 2018 ble det utdelt 55 000 kroner fordelt på fire oppgaver (tabell).

Martina Moreno (f.v.), Kaja Haugen, Caroline Lødrup og Varvara Soltaganova (ikke til stede) mottok ADNOS student-pris for 2018.

FOTO: LARS VESTAD

Tabell: Oppgaver som mottok ADNOS studentpris i 2018

Søker	Fagdisiplin	Studiested	Oppgavetittel	Grad	Type søknad	Tildeling
Kaja Haugen	Sosiologi	NIH	Personlig treneres holdninger til kosttilskudd og doping	MSc	Fullført oppgave m/sensur	20 000,-
Caroline Lødrup	Jus	UiO	Saksbehandling av dopingsaker i nasjonale og internasjonale organer	MSc	Fullført oppgave m/sensur	20 000,-
Varvara Soltaganova	Sport Manage-ment / Idrettsjus	NIH	Fordypningsoppgave	BSc	Fullført oppgave m/sensur	10 000,-
Martina Moreno	Sosiologi	NIH	Syn på prestasjonsfremmende midler blant ungdommer som trener på treningssenter	MSc	Prosjekt-beskrivelse	5000,-
Sum tildeling 2018						55 000,-

BRUKERUNDERSØKELSER OG EVALUERINGER

ADNO har de senere årene utvidet sine virkeområder og er i kontakt med svært mange ulike målgrupper. Organisasjonen er opptatt av å gjennomføre brukerundersøkelser for løpende å kunne evaluere den jobben vi gjør, og for å kunne iverksette forbedringstiltak.

Brukerundersøkelser

Idrett

Foredrag er en viktig del av det forebyggende arbeidet i idretten. Gjennom et landsdekkende foredragsprogram tilbyr Antidoping Norge både kunnskapshevende og holdningsskapende foredrag til idrettsutøvere på alle nivåer, idrettsforeldre, trenere og ledere. Foredragene gjennomføres av ADNOS idrettsforedragsholdere og av personer i administrasjonen. I 2018 gjennomførte vi 198 fysiske foredrag for 8918 personer innenfor idrettsporteføljen. ADNO gjennomfører foredrag for små og store grupper, både i idrettslag, på idrettsarrangement og treningssamlinger, på toppidrettsgymnas og på videregående skoler som tilbyr programmet idrettsfag.

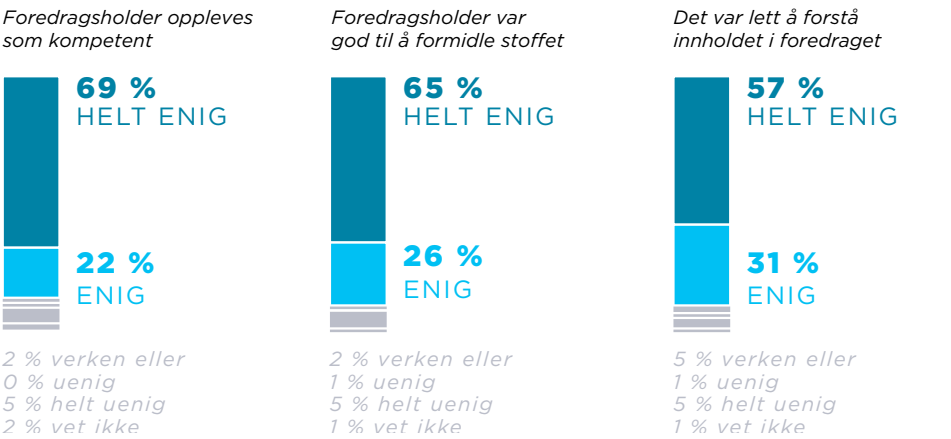
For å evaluere jobben som gjøres og kunne iverksette forbedringstiltak, gjennomfører ADNO brukerundersøkelser etter foredrag.

Svarene viser at foredragsprogrammet oppleves som relevant og viktig, og at tilhørerne gjennom deltakelse får ny kunnskap. Ni av ti mener at foredraget var nyttig, og at foredragsholderen var faglig kompetent og god til å formidle stoffet.

Foredrag idrett 1993 svar

Tilbakemelding på foredragsholder

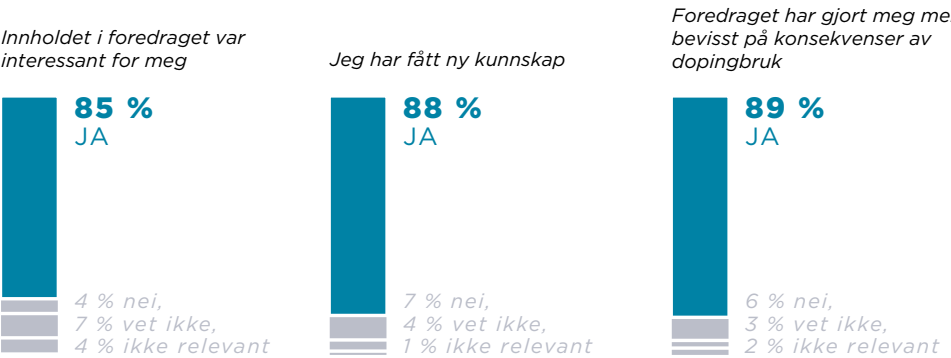
Folkehelse

Doping er mer enn et idrettsproblem. ADNO opplever stort engasjement og interesse også fra ungdommer som ikke konkurrerer i idrett og ikke minst fra en rekke yrkesgrupper, som mener at kompetanse om doping og antidopingarbeid er relevant i deres arbeidshverdag.

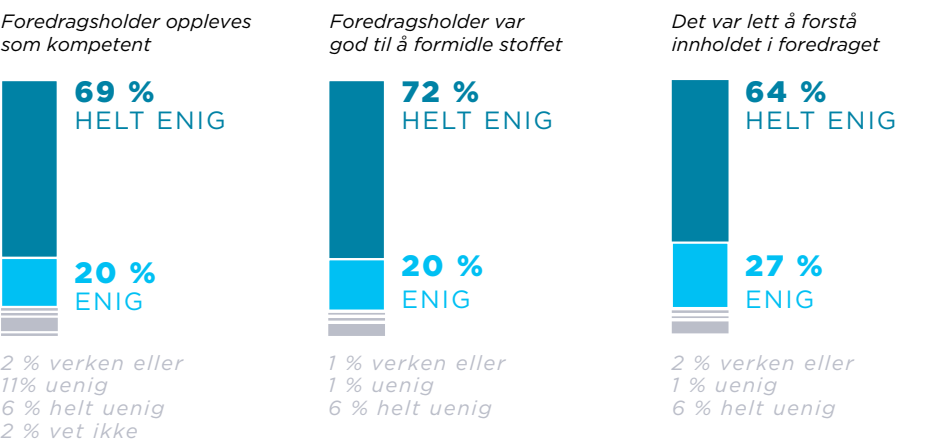
Folkehelseforedragene gjennomføres av ADNOS fylkeskoordinatorene og av personer i administrasjonen. Vi opplever fremdeles noe etterspørsel etter enkeltstående foredrag fra skoler og institusjoner, men opplever at en stadig større andel av foredragene gjennomføres som en del av et helhetlig samarbeid i kommuner og fylkeskommuner, eller som del av formaliserte samarbeidsavtaler med etater og andre offentlige virksomheter.

Svar fra brukerundersøkelser viser at budskapet oppleves som relevant og nyttig, både av elever, lærere og andre fagpersoner.

Foredrag folkehelse 3138 svar

Tilbakemelding på foredragsholder

Evalueringer

Fra tid til annen ser vi behov for å evaluere deler av virksomheten gjennom interne kartlegginger. Det ble gjennomført evaluering av ett forebyggende pilotprogram i 2018 (se under).

Ren Trening i fengsel

Etter modell fra et tidligere samarbeid med Universitetet i Bergen og Norges idrettshøgskole hvor vi undersøkte effekten av et forebyggende program rettet mot elever i videregående skole¹, har ADNO i 2018 utviklet en intervensjon tilpasset fengselsinnsatte, kalt *Ren Trening i fengsel*.

Gjennom programmet ønsker ADNO å redusere og begrense dopingbruk blant innsatte i norske fengsler. Det er kjent at mange innsatte har erfaring med dopingbruk fra tiden før de ble innsatt. Det er derfor også viktig å forebygge mot tilbakefall, og bidra til at innsatte velger trygg og sunn trening uten doping når de har sonet ferdig.

Gjennom de fire fasene 1) relasjonsbygging, informasjon, 2) kompetanseheving og praktisk trening, 3) oppfølging og individuell tilpasning og 4) oppsummering og evaluering, er målet å gi deltakerne økt kunnskap om negative konsekvenser ved doping og hvordan de kan oppnå gode treningsresultater gjennom dopingfri og helsefremmende trening. Deltakerne besvarer en kort spørreundersøkelse ved oppstart og etter programmet er avsluttet.

Programmet ble testet ut i de tre fengslene, Bruvoll (Hedmark), Oslo og Ullersmo (Akershus) i 2018. Som følge av gode tilbakemeldinger fra innsatte og ansatte i fengslene, og lovende resultater når det gjelder økning i kunnskapsnivå, mestringstro og mer negative holdninger til doping, vil programmet bli ytterligere tilpasset og gjennomført ved fem fengsler i 2019.

En spørreundersøkelse blant de som deltok viste med all tydelighet at «Ren trening i fengsel» ble verdsatt: På en skala fra 1-5, der 1 er helt uenig og 5 er helt enig, ble snittsvaret 4,75 på spørsmålet om ren trening var et godt tiltak.

1 Sagoe D, Holden G, Rise ENK, Torgersen T, Paulsen G, Krosshaug T, Lauritzen F, Pallesen S (2016). Doping Prevention through anti-doping education and practical strength training: The Hercules program. Performance Enhancement & Health 5(1), 24-30.

Antidoping Norge har i 2018 gjennomført en spørreundersøkelse om holdninger til, og kunnskap om, doping og antidopingarbeid blant unge mennesker som trener regelmessig. Resultatene vil bli presentert i 2019.

FOTO: MARTIN SLOTTIMO LYNSTAD / PARAGON FEATURES

6 DOPING SOM SAMFUNNSPROBLEM

Med relanseringen av samtale- og informasjonstjenesten Dopingkontakten, styrket ADNO porteføljen med forebyggende programmer og verktøy betydelig i 2018.

En rekke trenings- og kostholdsinteresserte bloggere og påvirkere i sosiale medier var til stede under relanseringen av Dopingkontakten på MESH i Oslo sentrum. Her er rådgiver Maha Kamran på scenen.

FOTO: LARS VESTAD

Antidoping Norge (ADNO) er i dag en ledende og koordinerende nasjonal aktør innenfor forebyggende og helsefremmende antidopingarbeid i et folkehelseperspektiv. Med forutsigbare driftstilskudd fra Helsedirektoratet de siste årene er stiftelsen gitt mulighet til å gradvis trappe opp arbeidet, videreutvikle arbeidet og nå ut til nye målgrupper som viser interesse for tematikken.

ADNO har etablert en bred portefølje av forebyggende verktøy og programmer. Vi har lang erfaring med å utvikle og drifte forebyggende antidopingprogram mot idretten, og drar nytte av denne kompetansen når det iverksettes tiltak utenfor den organiserte idretten. Rent strategisk har ADNO vært opptatt av å inngå formelle samarbeid for å lage robuste og helhetlige antidopingprogram som gir en virkning over tid. Det er i dag et utstrakt samarbeid med lokale og regionale myndigheter, offentlige institusjoner og organisasjoner, og private aktører.

Arbeidet rettet mot doping i uorganiserte treningsmiljøer er forankret gjennom myndighetenes langsiktige arbeid om å styrke arbeidet mot doping som samfunns- og helseproblem gjennom Meld. St. 30 (2011-2012), *Se meg! – alkohol – narkotika – doping*, videre med lovforbudet mot bruk, besittelse og erverv av doping i 2013 og igjen med Meld. St. 19 (2014-2015) *Folkehelsemeldingen*.

Trening skal være sunt og helsefremmende. Samtidig finnes det treningsmiljøer over hele landet der utseendet er en sterkere drivkraft enn sunnhet og velvære, og hvor jakten på en fettfri og muskuløs kropp kan føre til usunne treningsregimer, inntak av store mengder kosttilskudd eller bruk av ulovlige og potensielt helseskadelige dopingmidler.

Dopingbruk må betraktes i et perspektiv hvor livsmestring, press og psykisk helse står sentralt, og hvor konsekven-

sene kan være fysiske og psykiske problemer, frafall fra skolen og kriminalitet. Det er flott at unge trener regelmessig, men vi har alle et ansvar for å legge til rette for trygge og helsefremmende treningsmiljøer med nulltoleranse for dopingbruk, i hele landet.

Dopingbruk er et sammensatt og mangesidig problem som må møtes med en koordinert og helhetlig innsats. Det er nødvendig at fagpersoner som møter ungdom hever sitt kunnskapsnivå om tematikken, slik at de får kompetanse til å håndtere og forebygge mot dopingbruk på linje med andre utfordringer knyttet til ungdom og oppvekst. Samtidig må vi jobbe for å bygge robuste ungdommer som har tro på seg selv og som tar gode valg for egen helse. Gjennom et bredt helsefremmende og forebyggende arbeid, ønsker vi å legge til rette for at unge avstår fra bruk av doping og tvilsomme kosttilskudd, og heller velger ren og sunn trening med fornuftig progresjon og realistiske målsettinger.

Stiftelsen vil bidra til å motvirke en trend der fokus på utseende og kropp kan bli inngangsporten til dopingbruk, helseproblemer og kriminalitet. Gjennom vårt arbeid tar ADNO en sentral rolle i å skape og legge til rette for aktivitet og engasjement som stimulerer til dopingfrie og helsefremmende treningsmiljøer over hele Norge.

Nasjonal referansegruppe mot doping som samfunnsproblem

I 2016 ble det etablert en nasjonal referansegruppe for antidopingarbeid, etter initiativ fra ADNO. I tillegg til ADNO er Helsedirektoratet, Politidirektoratet og Tolldirektoratet med i gruppen. Nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet trakk seg ut i 2018. Referansegruppen har som formål å styrke og samordne innsatsen i det forebyggende og kriminalitetsbekjempende antidopingarbeidet. Det ble avholdt ett møte i 2018.

POLITI, TOLL, FORSVAR OG KRIMINALOMSORGEN

Politi

ADNOS samarbeid med politiet er formalisert gjennom en egen avtale med Politidirektoratet. Stiftelsen gir tilpasset opplæring til politi om dopingmidler og dopingbruk. Gjennom kommunale samarbeid tilbys kunnskapsheving for politi. Denne aktiviteten er registrert under *Lokal mobilisering mot doping* for kommuner.

Gjennom det vi kaller *Trepartssamarbeid*, ønsker ADNO å legge til rette for at politi og lokale treningssentre går sammen om å bekjempe og forebygge doping i et lokalmiljø. *Trepartssamarbeid* er et viktig element i handlingsplanen som ligger til grunn for samarbeid mellom ADNO og kommuner. For 2019 er det et mål at det formaliseres *Trepartssamarbeid* i alle kommuner som er med i programmet *Lokal mobilisering mot doping*.

Ved utgangen av 2018 eksisterte det ni slike samarbeid, hvorav ett er etablert i 2018.

- Askøy/Sotra, oppstart: 2015
- Manglerud, oppstart: 2015
- Lørenskog, oppstart: 2015
- Aurskog-Høland, oppstart: 2016
- Lillehammer, oppstart: 2017
- Nedre/Øvre Eiker, oppstart: 2017
- Voss, oppstart: 2017
- Kongsvinger, oppstart: 2017
- Sykkylven, oppstart: 2018

ADNO samarbeider med Politihøgskolen om opplæring i antidopingarbeid som en del av grunnutdanningen. Dette arbeidet er omtalt under høyere utdanning i årsrapporten.

Toll

En samarbeidsavtale med Toll- og avgiftsdirektoratet ligger til grunn for samarbeidet med toll.

I arbeidet mot både toll og politi bruker stiftelsen sitt utstrakte internasjonale nettverk og samarbeid med organisasjoner som Interpol, World Anti-Doping Agency (WADA) og World Customs Organization (WCO). ADNO benytter sin kompetanse til å bistå personell innen toll og politi i pågående saker eller etterforskninger.

Forsvar

I februar 2018 inngikk ADNO og Forsvaret en samarbeidsavtale som har til formål å øke kunnskapen om doping og antidopingarbeid blant forsvarspersonell. Avtalen innebærer at ADNO leverer faglig innhold gjennom informasjonsmøter, kurs og arrangementer i regi av Forsvaret. Som en del av samarbeidet arrangerte partene seminaret «Militær innsats mot doping» på Akershus festning i august 2018. På agendaen sto treningskultur, doping og sikkerhetsklarering, virkelighetsforståelse og forebyggende arbeid.

Forsvaret har nulltoleranse for bruk av doping på militært område. Bruk av dopingmidler kan føre til økt aggresjon, svekket vurderingsevne og nedsatt kontroll, og kan slik sett utgjøre en sikkerhetsrisiko.

Kriminalomsorg

I likhet med Forsvaret, er kriminalomsorgen et område hvor bruk av doping kan utgjøre en særlig sikkerhetsrisiko. Det er kjent at dopingbruk forekommer blant innsatte i fengslene. I en rapport fra 2016 oppgir 25 prosent av mannlige innsatte i norske fengsler å ha brukt anabole androgene steroider¹.

Gjennom samarbeid med kriminalomsorgen bidrar ADNO til at ansatte i norske fengsler får kunnskap og kompetanse slik at de er bedre rustet til å møte innsatte med erfaring fra dopingbruk, samtidig som vi driver forebygging ovenfor innsatte hvor mange har et forhold til dopingbruk. ADNOS satsing rettet mot kriminalomsorgen er delt i fire områder:

1. Obligatorisk opplæring av alle aspiranter som en del av utdanningen på Kriminalomsorgens utdanningssenter. De ble holdt kurs i tre opplæringsfengsler for totalt 92 aspiranter i 2018.
2. Besøk og foredrag ved Rusmestringsenheter. Fire rusmestringsenheter besøkt i 2018.
3. Tilby besøk og foredrag til ansatte og innsatte «på bestilling». Det ble gjennomført fem foredrag for ansatte i 2018, hvorav ett ved Kriminalomsorgens utdanningssenter for hundeførere og narkotikakontakter, og et for Kriminalomsorgsdirektoratet.
4. Veilede kriminalomsorgen i spørsmål om screening av dopingbruk ved innkomst-samtale og håndtering av innsatte med dopingerfaring.

1 Rusmiddelbruk og helsesituasjon blant innsatte i norske fengsel (2016). Senter for rus- og avhengighetsforskning, Universitetet i Oslo, rapport 2.

I 2018 har vi utviklet og testet ut pilotprogrammet *Ren Trening i fengsel* i fengslene Bruvoll, Oslo og Ullersmo. Formålet med programmet er å redusere og forebygge bruk av doping blant innsatte. Programmet består av kunnskapshevende foredrag, diskusjoner og praktisk trening. Ren Trening i fengsel er omtalt på side 78. Det ble gjennomført 11 møter/foredrag knyttet til Ren Trening i fengsel i 2018.

ADNO opplever gode tilbakemeldinger fra både ansatte og innsatte etter besøk og foredrag i fengslene. Slik oppsummerer en ansatt og tre innsatte sine oppfatninger av programmet *Ren Trening i fengsel*:

«Gutta forteller om god undervisning og veldig bra veiledning, de er topp motiverte og tar dette seriøst. I tillegg referer de mye til foredraget til Morten. Dette syntes de var veldig bra. De legger ekstra trykk på at du klarer å holde et så fint foredrag med så mye informasjon og deling av egen erfaring, en god balanse. Vil du skal vite det. Første dag med foredrag og anabole erfaringer og kunnskap har virkelig gjort inntrykk og la nok listen for allianse med dere. Veldig bra.
E-post fra Carina Moen, fagleder RME, Ullersmo, høsten 2018

«Satte veldig pris på dette, har hatt jevn progresjon. Jeg har lært mye nytt og føler meg i bedre form»
Mannlig innsatt, deltaker i programmet Ren Trening i fengsel, Ullersmo fengsel, høsten 2018

«Satte pris på programmet, har lært mye. Noe visste jeg fra før, noe visste jeg ikke. Tidligere har jeg opplevd stagnasjon, nå har jeg sluttet med proteintilskudd og BCAA, og gjennom de 8 ukene har jeg fått stor fremgang. Fått mye ut av tiltaket, det har bidratt til at jeg trener roligere og nå bruker jeg prinsippene jeg har lært».
Mannlig innsatt, deltaker i programmet Ren Trening i fengsel, Ullersmo fengsel, høsten 2018

«Tiltaket skapte bevissthet om steroider».
Mannlig innsatt, deltaker i programmet Ren Trening i fengsel, Ullersmo fengsel, høsten 2018

HELSE

Dopingkontakten og medisinsk rådgiving

Dopingkontakten (tidligere Dopingtelefonen) ble innlemmet i stiftelsen i 2016, som følge av forslag fra Regjeringen i Meld. St (2014-2015). Tjenesten er i dag en anonym informasjon- og samtaltjeneste innenfor doping som samfunnsproblem.

Dopingkontakten mottok de første par årene henvendelsene via telefon, e-post og kontaktskjema på nett. Våren 2018 ble imidlertid tjenesten relansert med en chat-funksjon. Bakgrunnen for det er at en ønsker å senke terskelen for å ta kontakt. Chatten ble lansert i forbindelse med en event der 60 treningspersonligheter på sosiale medier og i treningsmiljøet ble invitert til et frokostseminar for å promotere tjenesten og for å sette fokus på dopingbruk, kroppspress og sosiale medier.

I tillegg til chatlanseringen og endring i tilgjengelighet og åpningstider, har det i løpet av 2018 vært gjennomført målrettede tiltak for å øke oppmerksomheten omkring tjenesten. Statistikken viser da også at det er en betydelig økning i antall henvendelser til Dopingkontakten.

Rådgiver Morten Heierdal holdt et engasjerende innlegg under lanseringen av Dopingkontakten.
FOTO: LARS VESTAD

Antidoping Norge har sammen med en rekke andre hjelpeorganisasjoner deltatt i DIGI-UNG. Dette er en arbeidsgruppe som har fått i oppdrag av Helsedirektoratet å samordne digitale helse- og informasjonstjenester mot ungdom. DIGI-UNG er et samarbeid mellom Helsedirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Direktoratet for e-helse. Gjennom deltakelse i prosjektgruppen har ADNO bidratt med erfaringer fra drift av *Dopingkontakten* og kommet med innspill knyttet til ungdomshelse i en digital verden.

Den faglige leveransen til *Dopingkontakten* i medisinske spørsmål kvalitetssikres gjennom Antidoping Norges medisinske fagkomité.

ADNO har også et samarbeid med Ung.no, for å bistå med å besvare henvendelser som omhandler doping og en usunn treningskultur. Ung.no er underlagt Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og er det offentliges informasjonskanal for ungdom. Samarbeidet er forankret gjennom en avtale og partene møtes regelmessig for kunnskapsdeling og erfaringsutveksling.

Gjennom samarbeid med Steroideprosjektet ved Nasjonal kompetansetjeneste TSB, Oslo Universitetssykehus, sikres erfaringsutveksling og samhandling i forbindelse med håndtering og oppfølging av henvendelser om dopingrelatert tematikk. I 2018 er det samarbeidet om en veileder for håndtering av mistanke om dopingbruk for kommunene.

For å skape mer kunnskap og oppmerksomhet om tematikken, har Dopingkontakten gjennom 2018 skrevet flere artikler rettet mot ungdom som er publisert på antidoping.no og Ung.no.

Artikler	Innhold
Positivt selvbilde og kroppsbildet er #goals	Målene dine bør ikke defineres av det som er på nett.
Doping og sexlyst: Farlig kunnskap	Myter rundt at doping øker sexlysten.
Prosjekt sommerkropp	Må ikke kun være motivert til en brukbar kropp om sommeren.
Doping blir snarveien når treningen skal være effektiv og gi gode resultater	Prestasjonspresset som føltes i mange sammenhenger kan føre til at doping blir en løsning.
Farlige løgner om piller og muskler	Myten om at bruk av dopingmidler kan skje bivirikningsfritt.
Ny i et etablert treningsmiljø	Hvordan stå støtt i usikkerheten, og at du er ny på trening.

Kurs for helsepersonell

I møte med helsepersonell er fokuset å tilføre gruppen grunnleggende kunnskap om dopingproblematikken. Det inkluderer brukergrupper, risikofaktorer og beskyttende faktorer for dopingbruk, tegn og symptomer ved bruk av doping, kosttilskudd og hvordan dopingbruk kan kobles til psykisk helse, press og kriminalitet. Formålet med tiltakene er å bidra til at denne gruppen blir i bedre stand til å håndtere og forebygge mot dopingbruk i sitt virke. ADNO tilbyr flere ulike kompetansehevende tiltak rettet mot denne gruppen.

I 2018 ble det jobbet aktivt for å tilby seminarer om doping og folkehelse, treningskultur og hvordan helsesøstre kan gå i dialog med dopingbrukere, i kommuner som ikke tar del i samarbeidsmodellen *Lokal mobilisering mot doping*. Gjennom tiltaket fikk

totalt 94 helsesykepleiere kursing, fordelt på fire halvdagsseminarer i Ålesund, Enebakk, Skedsmo, Fana/Ytrebygda. Det ble snakket om motivasjon for dopingbruk og forebyggingsstrategier. Tilbakemeldingene på seminaret tilsa at det opplevdes som nyttig, og at helsesykepleierne fikk med seg relevant kunnskap som de kunne ta med seg i sitt videre arbeid.

Kunnskapshevende seminar i kommuner

Helsesøstre, miljø- og sosialarbeidere, barnevern og rusomsorg er i en særstilling når det gjelder å møte ungdom som bruker doping eller som er i faresonen for å begynne. Gjennom tverrfaglige seminarer i kommunene tilbyr ADNO kunnskapsheving om antidopingarbeid, legger til rette for diskusjoner om felles utfordringer og erfaringer, og promoterer tverrfaglig samarbeid lokalt. Denne aktiviteten er ytterligere beskrevet under punktet om *lokal mobilisering mot doping*.

Kommunikasjon og informasjon

I 2018 ble det gjennomført flere prosjekter innenfor folkehelseområdet med betydelig involvering fra kommunikasjonsavdelingen. Det første tidkrevende prosjektet var relanseringen av informasjons- og samtaletjenesten Dopingkontakten i april. Til lanseringseventet ble det trykket opp nye rollups og informasjonsbrosjyrer, og selve seminaret ble dekket behørig på antidoping.no og i sosiale medier.

Både før og etter arrangementet ble det produsert flere artikler rettet mot ungdom på ADNOS flater. Det ble også skrevet en kommentar om trening og kroppsfokus som ble publisert på VG Nett. I løpet av høsten ble det dessuten produsert opp fire kampanje-videoer som har blitt brukt i vellykkede kampanjer på Instagram og Snapchat. En Instagram-kampanje bygget rundt en 30 sekunders kampanjevideo i november 2018 resulterte blant annet i 120 000 videoavspillinger på i snitt 10 sekunder. Kampanjer på Facebook og Snapchat ga også gode resultater.

For femte året på rad arrangerte ADNO nasjonalt seminar i Lillestrøm. For anledningen ble det laget en visuell profil og produsert opp programmer og deltakerbevis. Seminaret ble markedsført med artikler om program og deltakere, informasjon i sosiale medier og en kampanje på Facebook og Instagram. Arrangementet ble ellers dekket i både tekst- og videoform, med fortløpende oppdateringer på Snapchat og Instagram.

I mediebildet er det antidopingarbeidet i idretten som får mest oppmerksomhet, men vi opplever likevel en økende interesse for dopingproblematikken i lokalmiljøer, på treningssentre og blant ungdom hos lokal- og regionalpressen. Her bidrar vi gjerne med å løfte aktuelle problemstillinger, og tar også selv initiativ til å lage kommentarer og kronikker for å belyse og nyansere. Temaer som kroppsfokus, treningskultur og kosttilskudd er temaer som engasjerer bredt, og har også blitt satt på agendaen av nasjonalpressen. Her synes vi det er viktig å være en klar stemme og bidra til en nyansert og opplyst meningsbryting.

UTDANNING

Skole og utdanning er en viktig arena for å drive antidopingarbeid. Det handler om å gi unge kunnskap og bevissthet til å ta gode valg, og å sørge for at de som underviser har kunnskap og ressurser tilgjengelig slik at de kan være gode veiledere. ADNO tilbyr flere programmer og verktøy som kan brukes inn mot skole og utdanning.

Ren Elev

Ren Elev ble lansert sommeren 2017. Læringsplattformen er spesielt tilpasset lærere og elever i den videregående skolen og inneholder ferdige undervisningsopplegg for lærere med presentasjoner, oppgaver og videoklipp tilpasset kroppsøvningsfaget og tverrfaglig bruk. Gjennom Ren Elev ønsker vi å tilby lærere et kvalitetssikret opplegg som de kan ta direkte i bruk for å sette antidoping på agendaen i sin undervisning. Alt innhold er forankret i lærerplaner og kompetansemål.

I overkant av 750 registrerte seg på portalen til Ren Elev i 2018. Læringsplattformen er åpen for skoler i hele Norge. I skoler der ADNO har kommunale eller fylkeskommunale samarbeid er Ren Elev en del av verktøykassa som benyttes.

Ren Skole

Gjennom Ren Skole tilbyr Antidoping Norge et program for videregående skoler som ønsker å styrke og synliggjøre skolens forebyggende innsats mot doping. Programmet har elementer av kunnskapsheving blant ansatte og elever, og verdi- og holdningsskapende arbeid knyttet til trening, idrett, kropp og helse.

Ren Skole bygger på en sertifiseringsordning, tilsvarende stiftelsens programmer for særforbund (Rent Særforbund), idrettslag (Rent Idrettslag) og treningssentre (Rent Senter). Ved å innfri et sett kriterier kan videregående skoler som ønsker å synliggjøre skolens innsats for en helhetlig satsing på antidoping sertifiseres som Ren Skole. Sertifisering skal være attraktiv for både elever og lærere, og bidra til et helsefremmende og dopingfritt miljø på skolen.

Gausdal videregående skole (Oppland), Tiller videregående skole (Trøndelag) og Strinda videregående skole (Trøndelag) gjennomgikk programmet og ble sertifisert i 2018. Bodin videregående skole (Nordland) har igangsatt prosessen.

Gjennom en samarbeidsavtale med toppidrettsgymnasene NTG og Wang ble det i 2018 besluttet at også disse skolene skulle gjennomgå sertifiseringsprosessen og bli sertifisert som Ren Skole. NTG Geilo fullførte prosessen og ble Ren Skole i 2018. Oppfølgingen av toppidrettsgymnasene finansieres over spillemidlene og er omtalt under kap. 3 i denne årsrapporten.

Der vi har formelle kommunale og fylkeskommunale samarbeid er tilstedeværelse på skolen en klar satsing. Utover dette tilbys enkeltstående foredrag til skoler på bestilling.

Høyere utdanning

ADNO prioriterer å bidra med antidopingundervisning på relevante studieretninger i høyere utdanning. Innenfor mange yrkesretninger vil en kunne møte dopingproblematikken i sitt virke etter endte studier. Gjennom en bred tilnærming til antidopingarbeidet

bidrar ADNO til at studenter får kompetanse og verktøy til å senere kunne forebygge dopingbruk og legge til rette for en sunn treningskultur.

Stiftelsen har en samarbeidsavtale med Kriminalomsorgens utdanningssenter. I 2018 ble det gjennomført kunnskapshevende seminar i tre opplæringsfengsler i 2018.

Sammen med Høgskolen i Innlandet er det utviklet en to-dagers studiemodul i antidopingarbeid tilpasset studenter i idrettsvitenskap. Modulen består av de tre hoveddelene 1) antidopingarbeidet i idretten, 2) doping blant mosjonister og i uorganiserte treningsmiljøer og 3) forebyggende arbeid og lovlige prestasjonsfremmende tilskudd. Modulen ble i 2018 gjennomført som obligatorisk undervisning for ca. 130 idrettstuentervpå campus Lillehammer og campus Elverum.

Antidoping Norge har i flere år hatt et samarbeid med Politihøgskolen om antidopingundervisning for studenter på 1. året. Det er gjennomført totalt fire foredrag fordelt på tre studiesteder i 2018 (Oslo, Bodø og Stavern).

Herkules – ren trening som alternativ til doping

I samarbeid med Universitetet i Bergen og Norges idrettshøgskole har ADNO undersøkt hvordan ulike forebyggende programmer påvirker ungdoms holdninger til doping, deres kunnskap om negative bivirkninger av doping, eget kroppsbylde og holdninger til – og kunnskap om – kosttilskudd. Programmet ble gjennomført ved Nord-Gudbrandsdalen vgs i 2018. Vår kontaktperson ved skolen gir følgende tilbakemelding på gjennomføring av programmet:

«Nå er elevane ferdige med styrketreningsperioda, og eg har lese alle rapportane. Dei aller fleste elevane nemner at dei lærte mykje når du var på besøk og at du var ein stor motivasjon. Dei tykkjer og at treningsperioda har vore lærerik og mange uttrykker stor meistring. Alle har framgang, mange stor framgang, og alle føler seg trygge i treningsrommet. Dei nemner og at dei har trena saman med forskjellige og at dette har vore artig, motiverande, sosialt og lærerikt.

Kan det bli betre? Takk for godt samarbeid!»

Björg Lund (Kroppsøvningslærer, Nord-Gudbrandsdal vgs, avd. Lom)

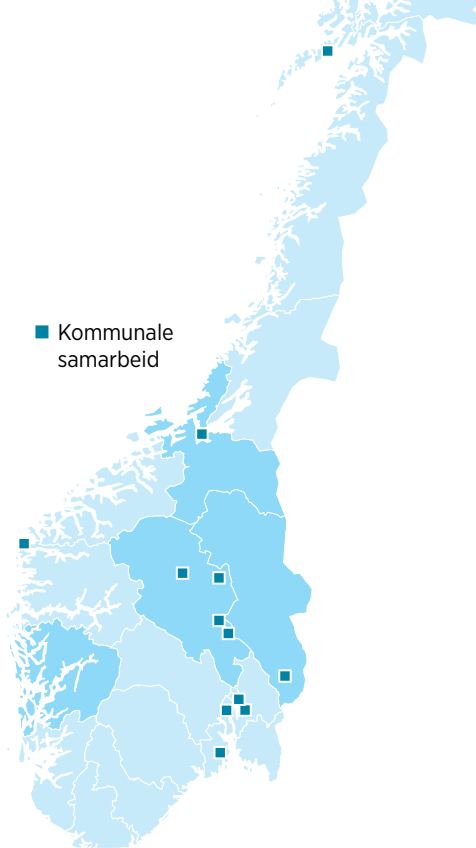

Gausdal videregående skole (t.h.) ble første skole som ble sertifisert som Ren Skole. Også Tiller videregående ble sertifisert i 2018.

Lokal mobilisering mot doping

De fylkeskommunale samarbeidene har vært viktige søyler i folkehelsearbeidet helt siden det ble startet et pilotprosjekt i Sør-Trøndelag i 2011. Gjennom samarbeid med fylkeskommuner legges det til rette for forebyggende arbeid på videregående skoler og informasjons- og kunnskapshevende aktiviteter blant relevante yrkesgrupper.

Lokal mobilisering mot doping sikres at det drives et omfattende, systematisk og tverrfaglig antidopingarbeid innenfor en geografisk region. Programmet kjennetegnes ved lokal forankring, kunnskapsheving, samarbeid og implementering av ADNOS rikholdige verktøykasse av forebyggende programmer og verktøy. De siste årene er det etablert kommunale samarbeid etter samme modell som for fylkeskommunene.

FYLKESKOMMUNALE SAMARBEID

Sør-Trøndelag

Antidoping Norge og Sør-Trøndelag fylkeskommune har samarbeidet om forebyggende antidopingarbeid i fylket siden 2011. Tredje og siste samarbeidsperiode løp fra august 2015 til juli 2018. De siste to årene har en fylkeskoordinator i 40 prosent stilling koordinert og gjennomført tiltak i fylket. Hovedsatsingen har vært forebyggende arbeid blant elever i videregående skole, i tillegg til bevisstgjøring og kompetanseheving blant lærere.

I 2018 lanserte ADNO sertifiseringsprogrammet Ren Skole. Gjennom Lokal mobilisering mot doping i Sør-Trøndelag var Strinda videregående skole blant tre utvalgte pilot-skoler som testet ut programmet, og som ble blant landets første skoler til å bli sertifisert som Ren Skole. Høsten 2018 ble også Tiller videregående skole i Trøndelag sertifisert som Ren Skole.

I løpet av det siste året av samarbeidsavtalen ble Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag slått sammen til nye Trøndelag fylke. Nye Trøndelag fylkeskommune ble tilbudt et fortsatt samarbeid om Lokal mobilisering mot doping med hele Trøndelag som nedslagsfelt, men takket nei til dette.

FAKTA

Skoler besøkt: 4
Skoleforedrag: 4
Øvrige foredrag: 1
Tilhørere: 560

Prosjektleder:

Stig Kammen
(permisjon i
2. kvartal)

Oppland

Oppland fylkeskommune og ADNO har samarbeidet i to toårige perioder og samarbeidet er forlenget inn i 2019. Fokus i samarbeidet er folkehelse og videregående opplæring. 9 av 10 videregående skoler ble besøkt i 2018. Gausdal VGS – Pierre de Coubertin ble som Norges første skole sertifisert som Ren Skole etter ny ordning. Andre videregående skoler i fylket har vært del av det forebyggende programmet Ren Trening.

Prosjektleder deltok på konferanse for kommunale idrettskonsulenter og bidro med antidopingundervisning ved Høgskolen i Innlandet da det ble gjennomført antidopingundervisning for idrettsvitenskapstudenter.

Som tidligere år ble det gode samarbeidet med Vestoppland fengsel videreført med forebyggende tiltak i fylkets to fengsler. Ringvirkningene av prosjektet i Oppland fortsetter i 2018 med signering av avtale mellom Gjøvik kommune og ADNO, samt videreføring av avtalen med Ringeby kommune.

Hedmark

Hedmark fylkeskommune og ADNO inngikk et toårig samarbeid om Lokal mobilisering mot doping for 2017-2018. Fokus på folkehelse ble et viktig grep i samarbeidet, i tillegg til videregående opplæring. Som en del av folkehelsearbeidet deltok vi på folkehelsekonferansen på Hamar, konferanse for kommunale idrettskonsulenter på Trysil og i samarbeid Hedmark fengsel gjennomførte vi Ren Trening i fengsel. I tillegg har vi vært på ordinære fengselsbesøk med forebyggende tiltak for innsatte.

12 av 14 videregående skoler fikk besøk i 2018 med til sammen 34 skoleforedrag fordelt på pedagogisk personell, elever og foreldre. Vi gjennomførte tiltak for større elevgrupper, i tillegg til klasseromsundervisning og deltakelse på foreldremøter.

Prosjektet i Hedmark har hatt tydelige ringvirkninger. Hamar, Ringsaker og Trysil kommune har allerede en avtale, og i 2018 inngikk Kongsvinger kommune avtale med ADNO.

Samarbeidet med Hedmark fylkeskommune er videreført i 2019. Fra og med 1. januar 2020 slås Hedmark og Oppland sammen til Innlandet fylke.

FAKTA

Skoler besøkt: 9/10
Skoleforedrag: 26
Øvrige foredrag: 20
Tilhørere: 2475

Prosjektleder:

Bo Lindblad

FAKTA

Skoler besøkt: 12/14
Skoleforedrag: 34
Øvrige foredrag: 16
Tilhørere: 3230

Prosjektleder:

Bo Lindblad

FAKTA

Skoler besøkt: 16
Skoleforedrag: 37
Øvrige foredrag: 12
Tilhørere: 2700

Prosjektleder:
Tor Helge Myhre

Hordaland

I 2018 gikk ADNO og Hordaland fylkeskommune inn i sin tredje samarbeidsperiode som del av en toårig avtale om Lokal mobilisering mot doping. Samarbeidets primærmålgruppe er ungdommer i den videregående skolen, samt yrkesgrupper som er i kontakt med ungdom. En primærforebyggende tilnærming står sentralt i de tiltakene som er blitt gjennomført rettet mot skolene. Det er også blitt gjennomført flere selektive tiltak på gruppenivå, for blant annet yrkesfagsklasser og for minoritetsspråklige ungdommer.

I løpet av 2018 er det blitt gjennomført foredrag for mindre grupper for å gjøre læringsutbyttet større for elevene. På den måten har foredragene stimulert til engasjement og høy grad av brukermedvirkning. Tilbakemeldingene fra skolene er positive, og flere ønsker kontinuitet i foredragene slik at de inngår som en del av årshjulet.

Det er gjennomført kompetansehevende tiltak rettet mot yrkesgrupper i skoleverket som en del av handlingsplanen. Gjennom læringsverktøyet Ren Elev har flere kroppsøvlingslærere fått opplæring i hvordan de kan integrere antidoping i kroppsøvlingsfaget. På den måten står skolene rustet til å jobbe selvstendig med forebyggende antidopingarbeid etter endt elevforedrag. Prosjektleder har også deltatt på tverrfaglige samlinger som nettverkssamlinger for elevtjeneste og holdt innlegg for politi og ansatte på treningssentre gjennom trepartssamarbeidet på Askøy.

KOMMUNALE PROSJEKTSAMARBEID

Orkdal kommune

Oppstart: 1. januar 2016

Samarbeidspartnere: Kommunen, idrettsrådet, 3T Orkanger, Orkanger Fysioterapi og Osteopati, Orkdal vgs, Orkanger ungdomsskole, Grøtte skole, Årlivoll skole og lokalt politi.
Status og aktivitet i 2018: Det er gjennomført et åpent seminar om Doping som samfunnsproblem. Ettersom samarbeidsperioden gikk ut i slutten av 2018 har styringsgruppe- og arbeidsgruppemøtene vært brukt til å planlegge hvordan kommunen selv skal videreføre det forebyggende arbeidet mot doping.

Lørenskog kommune

Oppstart: 1. april 2016

Samarbeidspartnere: Kommunene, idrettsrådet, SATS Metro, Condis Lørenskog, Fresh Fitness Skårer, Mailand vgs, Lørenskog vgs, Fjellsrud skole, Hammer skole, Kjenn skole, Løkenåsen skole, lokalt politi.
Status og aktivitet i 2018: Det er utarbeidet ny prosjektplan etter at samarbeidsperioden ble forlenget med to år. Det er gjennomført foredrag på ungdomsskolene og videregående skole.

Ringebu kommune:

Oppstart: 1. januar 2017

Samarbeidspartnere: Kommunen, Ringebu ungdomsskole, Freskus Frisklivssenter og lokalt politi.

Status og aktivitet i 2018: Det er gjennomført to foredrag om doping på Ringebu ungdomsskole, holdt innlegg om doping på foreldremøte ved ungdomsskolen og foredrag for helsepersonell. Kommunen ønsket i slutten av 2018 å forlenge samarbeidsperioden med ett år.

Hamar kommune:

Oppstart: 1. januar 2017

Samarbeidspartnere: Kommunen, ungdomsskoler (Ajer, Børstad og Enere), Espern Aktivitetspark, Fønix treningssenter, Exhale treningssenter og lokalt politi.

Status og aktivitet i 2018: Det er gjennomført foredrag om Doping som samfunnsproblem på foreldremøte ved Ajer ungdomsskole. Kommunen ønsket i slutten av 2018 å forlenge samarbeidsperioden med ett år.

Kragerø kommune:

Oppstart: 1. januar 2017

Samarbeidspartnere: Kommunen, Kragerø videregående skole, Family Fitness, MUDO Gym og lokalt politi.

Status og aktivitet i 2018: Det er gjennomført foredrag for elever og fagdag for lærere ved Kragerø vgs. Det har også vært gjennomført foredrag om doping som samfunnsproblem på Åpen aften ved MOTGym Kragerø.

Ringsaker kommune:

Oppstart: 1. mars 2017

Samarbeidspartnere: Kommunen, idrettsrådet, Furnes ungdomsskole, Mudo Gym og lokalt politi.

Status og aktivitet i 2018: I siste året av samarbeidsperioden er det gjennomført flere tiltak i Ringsaker. Det er blitt arrangert halvdagsseminar for helsepersonell, foredrag ved alle ungdomsskolene, både for elever og for lærere, foredrag for beboere ved Veslelien behandlingssenter, foredrag om doping på Åpen aften om ungdomskultur og foredrag på kompetansehevende fagdag om rus i kommunen.

Nittedal kommune

Oppstart: 1. november 2017

Samarbeidspartnere: Kommunen, Bjertnes vgs, Hakadal ungdomsskole, Nittedal ungdomsskole, Li ungdomsskole og lokalt politi.

Status og aktivitet 2018: Det er gjennomført styringsgruppemøte med utarbeidelse av prosjektplan.

Nord-Fron kommune:

Oppstart: 1. desember 2017

Samarbeidspartnere: Kommunen, Vinstra ungdomsskole, Sterk og Smidig, Frisk i Fron og lokalt politi.

Status og aktivitet i 2018: I Nord-Fron er det gjennomført halvdagsseminar for ansatte i kommunen, det er holdt foredrag for 10.klasse ved Vinstra ungdomsskole og informasjonssstand på arrangementet Byfesten.

Trysil kommune:

Oppstart: 1. januar 2018

Samarbeidspartnere: Kommunen, Trysil ungdomsskole og lokalt politi.

Status og aktivitet 2018: I Trysil har det i det første året av samarbeidsperioden blitt gjennomført opplæring i e-læringsplattformen Ren elev for lærere i ungdomsskolen, det er holdt foredrag under foreldremøte på Trysil ungdomsskole og arrangert halvdagsseminar for kommunens ansatte.

Vågan kommune:

Oppstart: 10. januar 2018

Samarbeidspartnere: Kommunen, Aust-Lofoten vgs, lokalt politi

Status og aktivitet 2018: Samarbeidsperioden startet med opplæring i e-læringsplattformen for lærere i Aust-Lofoten vgs og foredrag om doping for elevene. I løpet av året har det også vært arrangert kveldsseminar for ungdom og foreldre og halvdagsseminar for kommunens ansatte.

Kongsvinger kommune:

Oppstart: 26. januar 2018

Samarbeidspartnere: Kommunen, Idrettsrådet, Kongsvinger ungdomsskole, Sentrum vgs, Avancia Sport Club, lokalt politi

Status og aktivitet 2018: Det er i 2018 arrangert halvdagsseminar for kommunens ansatte.

Gjøvik

Oppstart: 1. september 2018

Samarbeidspartnere: Kommunen og lokalt politi

Status og aktivitet 2018: Det er gjennomført et første styringsgruppemøte hvor prosjektplanen for samarbeidsperioden er utarbeidet.

Sandefjord kommune:

Oppstart: 1. september 2018

Samarbeidspartnere: Kommunen, idrettsrådet, ungdomsskolene og lokalt politi.

Status og aktivitet 2018: Det er gjennomført et første styringsgruppemøte hvor prosjektplan er utarbeidet. Det er også gjennomført et halvdagsseminar om doping som samfunnsproblem for kommunens ansatte.

Bydel Ullern

Oppstart: 1. september 2018

Samarbeidspartnere: Kommunen og prosjektgruppe for Trygg Ung

Status og aktivitet 2018: Det er gjennomført et første styringsgruppemøte hvor prosjektplan er utarbeidet.

RENT SENTER – ANTIDOPINGPROGRAM FOR TRENINGSSENTER

Det er gledelig å registrere at så mange norske treningssentre engasjerer seg i antidopingarbeidet. Ved utgangen av 2018 hadde Antidoping Norge avtale med 533 norske treningssenter. Av disse var 468 senter sertifisert som et Rent Senter. Det å ha en treningssenterbransje som involverer seg så betydelig i eget antidopingarbeid er helt unikt i verdenssammenheng.

ADNO har i mange år tilbud et program for treningssentrene. Den mer omfattende sertifiseringsordningen som ble igangsatt for noen år siden skal bidra til å sikre at senterne faktisk oppfyller hensikten ved programmet. Uten å oppfylle et sett med minimumskriterier, vil ikke senteret kunne anse seg som et «Rent Senter». I 2018 har en prioritert å få flere av sentrene gjennom sertifiseringsprosessen, samt å gjennomføre besøk og veilede sertifiserte sentre for å sikre at programmet brukes aktivt gjennom hele sertifiseringsperioden. En sertifisering er gyldig i tre år.

Et tett samarbeid med bransjeorganisasjonen Virke Trening legger grunnlaget for at en samlet treningssenterbransje tar antidopingarbeidet på alvor gjennom å implementere Rent Senter programmet på alle sentre tilknyttet Virke Trening.

E-læring

E-læring er en grunnpilar i programmet. Gjennom e-læringsprogrammet Rent Senter får treningssentrene tilgang på oppdatert og relevant kunnskap om blant annet dopingmidler, regelverk, oppfølging av mistanker og kosttilskudd. E-læringsprogrammet er bygget opp med ulike moduler, og er rettet mot både ansatte og medlemmer på senteret.

Dopingkontroll

Opplæring og bevisstgjøring er hovedfokus i arbeidet på treningssentre. Dopingkontrollen er likevel et virkemiddel som ligger inne i programmet som senter kan ty til ved mistanke om dopingbruk. En eventuell kontroll må initieres og finansieres av senteret selv, og er ikke inkludert i den årlige avgiften. Før en kontroll må det gjennomføres en samtale med medlemmet det er mistanke til. I denne samtalen kan medlemmet velge å si opp avtalen.

Det ble i 2018 tatt 52 dopingprøver på norske treningssenter. Dette er på samme nivå som året før. Av de 52 prøvene i 2018 var det elleve positive prøvesvar, i tillegg til tre nektelser (10 av 50 i 2017).

Oppfølging

Det er en forutsetning at treningssentrene selv bidrar aktivt i å bekjempe og forebygge doping. ADNOS rolle er å bidra med kompetanse, erfaring og relevante verktøy og virkemidler. Organisasjonen ønsker å gi god oppfølging og være en god veileder og sparringspartner.

Det er i 2018 arrangert kurs for de antidopingansvarlige på sentrene som har avtale med ADNO. På kursene som er avholdt er det gitt oppmerksomhet til «den viktige samtalen», der en som senter presenterer sin mistanke om dopingbruk overfor et medlem.

Nøkkeltall for Rent Senter 2018:

AKTIVITET	
Senter med avtale 31/12-18	513
Sertifiserte sentre 31/12-18	447
Nye senter med avtale	23
Dopingprøver	52
Positive prøver	11
Nye brukere til e-læring	3493
Antall senterbesøk/møter	214
Antall foredrag	14
Antall stands	20

Folkehelse-foredrag i 2018

	Foredrag	Tilhørere
Lokal mob mot doping		
Skoleforedrag	120	6595
Yrkesgrupper og andre	56	1459
Sum	176	8054
Foredrag på oppdrag*		
Ungdomsskole	8	790
Vgs	10	1050
Folkehøgskole/høgskole	20	970
Politi, forsvar, kriminalomsorg, toll	25	768
Helsepersonell	7	434
Treningssenter – foredrag	14	109
Tverrfaglige foredrag	36	1373
Sum	120	5494
Totalt folkehelse	296	13548

*Inkludert regionale og nasjonale seminarer og konferanser

Forsvaret var en av mange aktører vi arrangerte foredrag og seminarer for i 2018. Her snakker Jan Erik Thoresen, sjef for Forsvarets personell- og verneplikttjeneste, under seminaret «Militær innsats mot doping» på Akershus festning.

FOTO: LARS VESTAD

I løpet av 2018 ble det avlagt 214 senterbesøk og det ble gjennomført 24 forebyggende tiltak i form av foredrag og informasjonsstands. For å yte god og tilrettelagt informasjon er det utviklet eget informasjons- og markedsmateriell for Rent Senter-programmet som kan benyttes av de sertifiserte sentrene.

Foredrag, kurs og seminarer

En betydelig del av ADNOS aktivitet knytter seg til gjennomføring av foredrag. Denne aktiviteten kan videre deles i primærforebygging, sekundærforebygging og kunnskapsheving. Målgruppene er både ungdom, ulike yrkesgrupper, foreldre og andre. ADNO mener det er fornuftig å prioritere tiltak og aktiviteter innenfor etablerte samarbeid, da vi mener et systematisk og tverrfaglig arbeid over tid er mest effektivt for å forebygge dopingbruk og legge til rette for sunne og trygge treningsmiljøer. Det er likevel nødvendig å tilby enkeltstående foredrag på oppdragsbasis og arrangere større regionale eller nasjonale seminar med ulike tematikk for spesifikke eller generelle målgrupper.

Stiftelsen strekker seg langt for å innfri de ønsker som foreligger og har i dag en rekke foredragsholdere med ulike spesialfelt. Foredragsholderne betjener hele Norge.

Årlig seminar om doping som samfunnsproblem

Det har blitt en tradisjon at ADNO på slutten av året arrangerer et åpent nasjonalt hel-dagsseminar med ulike tematikk innenfor området doping og folkehelse. Seminaret ble arrangert for femte gang i 2018, med 230 deltakere fra private og offentlige virksomheter. Det er svært gledelig at mange deltakere kommer tilbake år etter år for å få faglig påfyll og diskutere utfordringer og muligheter.

Program for årets nasjonale seminar om doping og folkehelse: «Hvordan kan vi sammen skape en sunnere treningskultur?»

- **Velkommen.** Thorhild Widvey, Styreleder, Antidoping Norge
- **Åpning.** Frida Blomgren, statssekretær Kulturdepartementet
- **Kroppsmisnøje och utseendekultur:** Hur får vi till en förändring? Kristina Holmqvist Gattario, Universitetslektor, Göteborgs Universitet
- **Ortoreksi og megareksi.** Mari Ourom, Senterleder Oslo/Akershus, ROS – Rådgiving om spiseforstyrrelse
- **Sykt sunn.** Solfrid Bratland-Sanda, Førsteamanuensis, Universitetet i Sørøst-Norge
- **ADNOS verktøykasse**
- En systematisk og tverrfaglig tilnærming til forebyggende og helsefremmende antidopingarbeid. Fredrik Lauritzen, Avdelingsleder, Antidoping Norge
- Tre perioder med fylkeskommunal satsing på antidopingarbeid. Anne Mette Nesje Porten, seniorrådgiver, Hordaland fylkeskommune
- Sammen mot doping i Orkdal. Karin Røttereng, Fag- og SLT-koordinator, Orkdal kommune
- Studiolappen: Trygg trening for ungdom. Jørn Stian Dahl, PT-Manager, Stamina
- En samtale om trening, kropp og prestasjon. Flere
- Personlig treneres holdninger til kosttilskudd og doping. Kaja Haugen, tidligere mastergradsstudent ved Norges Idrettshøgskole.
- Syn på prestasjonsfremmende midler blant ungdommer som trener på treningscenter. Martina Moreno, mastergradsstudent Norges Idrettshøgskole

Nasjonalt seminar: For femte året på rad arrangerte ADNO nasjonalt seminar om doping som folkehelseproblem. Temaet denne gangen var «Hvordan kan vi skape en sunnere treningskultur?».

FOTO: LARS VESTAD

NØKKELTALL OG -INFO FRA 2018

KOMMUNIKASJON

1376 medietreff på «Antidoping Norge»

540 000 sidevisninger og 173 000 brukere på antidoping.no

Antidopingskolen nådd 350 000 personer på Facebook

Dopingkontakten-video med 120 000
avspillinger på Instagram

DOPINGPRØVER

3072 dopingprøver i norsk idrett

(2175 urin, 212 blod, 685 profilprøver)

7 av 10 prøver innhentet utenfor konkurranse

34 prosent av prøvene tatt av meldepliktutøvere,

30 av topp- og 36 av breddeutøvere

Den nordiske profilenheten (NAPMU)
evaluerte i snitt 384 profiler pr. uke

DOPINGSAKER

Elleve påtaleavgjorte saker i 2018 (2 henlagt, 4 avgjort
ved forenklet behandling og 5 påtalebegjæringer)

Meldepliktkomiteen utstedte 18 advarsler

TRENINGSSENTER

25 nye senter med avtale om Rent Senter

Totalt 468 sertifiserte senter

3493 nye brukere av e-læringen

52 dopingprøver - 11 positive

214 senterbesøk, 14 foredrag og 20 stands

INTERNASJONALT OG MEDISINSK

Verv i IAAF, CADF, UEFA og WADA

Arrangerte stort internasjonalt seminar i Oslo

Signerte ny samarbeidsavtale med USADA

Videreførte samarbeidsavtaler med Kenya og Kina

Vært sekretariat for WADAs visepresident

Medisinsk fritak innvilget i 85 saker

Inngått samarbeid med Felleskatalogen

Lansert ny dokumentasjonsfunksjon på legemiddelsøket

Avholdt to seminarer for medisinsk støttepersonell

FOREBYGGENDE ARBEID I IDRETTE

36 forbund er sertifisert som Rent Særforbund

Over 10 000 fullførte Ren Utøver

- totalt over 30 000 personer siden 2015

Holdt 198 foredrag for idretten og nådde 9000 personer

146 nye Rent Idrettslag

Igangsatt arbeid med ny versjon av Rent Idrettslag

Nytt standkonsept etablert i dialog med idretten

FOLKEHELSE

Ni trepartssamarbeid etablert - ett nytt i 2018 (Sykkylven)

296 folkehelseforedrag for 13 500 tilhørere

Etablert seks nye kommunale samarbeid

Fire fylkeskommunale samarbeid der
Sør-Trøndelag-prosjektet ble avsluttet

Etablert Ren Skole som en sertifiseringsordning

750 registrert på skoleportalen Ren Elev

Inngått samarbeidsavtale med Forsvaret

Testet ut pilotprogrammet Ren Trening i tre fengsel

Relansert Dopingkontakten med chat-tjeneste.

REN TRENING. LIKE MULIGHETER.

Mer informasjon på antidoping.no
Stiftelsen Antidoping Norge | Tlf 09765 | post@antidoping.no